Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

Viața studențească

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Nr. 34 ● Miercuri 9 X 1968 ● 16 pagini ● 0,50 lei

Ambianța contribuției noastre

Sînt momente în scurgerea prezentului cînd realizările și faptele își pierd individualitatea contopindu-se într-o rezultantă care emoționează matur generația în mers. Aceste momente de largă rezonanță sînt cununi de lauri atît pentru munca creatoare, cît și pentru ideea care a dat sens și perspectivă acestei munci.

Am trăit în zilele anului 1968 o emoționantă confirmare a atașamentului conștient al realizatorilor României socialiste față de politica internă și externă a partidului, față de materializarea conținutului revoluționar și totodată uman al acestei politici. Activitatea pe care o depunem de peste 20 de ani configurează un viitor pe care-l înțelegem și îl simțim în valențele multiple ale prezentului. Travaliul care a unit generațiile într-o puternică armată a muncii nu este ceva în sine, o preocupare inconștientă care să ne risipească energia creatoare. O idee viabilă, îmbogățită și actualizată permanent, conduce această luptă cu natura și cu noi înșine spre dezvoltare și perfecțiune. Este un aspect important care compune linia politică internă a Partidului Comunist Român.

Congresul al IX-lea, Conferința Națională a P.C.R. sînt momente istorice care au consfințit realizările și în același timp au stabilit noi indicatoare pentru drumul spre progres economic și social. În conformitate cu dialectica dezvoltării societății noastre socialiste, politica internă a Partidului Comunist Român a fost prezentă în afirmarea permanentă a forțelor de producție, înlăturînd nocivitatea vechiului și dînd întregii vieți sociale spiritul tineresc și totodată bărbătesc al noului. Personalitatea omului socialist, a tînărului de tip nou, obiectul și subiectul permanent al grijii Partidului Comunist Român, a primit și primește noi fundamente și afirmări prin acțiunea de dezvoltare economică, culturală și socială a societății în general, premisă sigură pentru emanciparea individului. Alături de satisfacerea ascendentă a nevoilor materiale, sociale și culturale, politica partidului nostru a asigurat individului prezența în viata politică a țării, solicitîndu-i răspunderea în asigurarea apărării intereselor colectivității. Este un merit incontestat și o dovadă de vitalitate și încredere în popor din partea partidului nostru, modul deschis de recunoaștere a unor greșeli și lipsuri din trecut. Condamnarea acestora dă certitudinea nerepetării lor. Politica internă a partidului a întregit, o dată cu personalitatea individului, a fiecărui tînăr în parte, și personalitatea poporului român. Respectarea, cinstirea și apărarea tradițiilor pe care generațiile le-au adus peste veacuri confirmă încă odată că partidul este trup din trupul poporului român, iar politica sa chintesența celor mai nobile și progresiste aspirații ale maselor. Voi aminti doar de măreața adunare din Piața Universității, prilejuită de deschiderea noului an universitar, iar în memoria noastră vor răsuna, — comandamente etice durabile — îndemnurile pline de încredere în studențime a'e tovarășului Nicolae Ceaușescu. Noi, studenții, deprindem slujirea culturii și științei în ambianța condițiilor generate de efortul colectiv, condus de partid, a răspunderii pentru formarea noastră ca intelectuali. Această formare și afirmare a noastră a constituit obiectul unor ample dezbateri și apoi conținutul legii pentru perfecționarea învățămîntului. Această prețuire și atenție impun ! Și răspunsul nostru nu va întîrzia. Sîntem conștienți că evoluția viitoare, implicațiile complexe, covîrșitoare pe care le au ideile mărețe ale politicii partidului în întreaga viață economică și socială au nevoie de contribuția noastră. Întregul caleidoscop al vieții interne în țara noastră poartă pecetea viabilă a rolului partidului comunist, această personalitate colectivă care, înțelegînd aspirațiile maselor și cerințele obiective ale dezvoltării societății, vine în întîmpinarea lor cu rezolvări științifice și roditoare în folosul colectivității și individului.

Paul BRAN
Liviu MUREȘAN

Fotografia EMIL COJOCARU

STUDENT ȘI UNIVERSITATE

Student nu e acela care E în Universitate, ci acela care TRĂIEȘTE în ea. Se spune că în Universitate se intră greu. Așa e. Dar, martori ni-s miile de absolvenți ; și mai greu se încheie o facultate. Și nu pentru că ar fi la mijloc acel examen de stat (și examenele au cîntecul lor de lebădă). Dar pentru că acea — în medie... — jumătate de deceniu trăită în sînul Almei Mater obișnuiește pe tînăr cu un mod de viață, de care se desparte cu infinită nostalgie. Căci, da, există un mod de a fi, un mod de viață studențesc. O anecdotă cam malițioasă spune că lumea se împarte în oameni și... studenți. Lăsînd la o parte fondul malign, găsim un mare adevăr. Deși identic integrat în societate ca orice alt cetățean, studentul se individualizează de restul lumii : el are cursuri, seminarii, prietenă, absențe și griji. *Visurile sale sînt uneori cursuri facultative (și tipărite !), seminarii facultative (puține), prietene facultative (multe), absențe zero și griji de loc. Desigur că dacă n-ar avea visuri, n-ar fi student ; unii spun chiar că dacă n-ar avea prietenă, n-ar avea nici absențe. Ei bine, probabil că acești unii nu prea știu ce-nseamnă a fi student.*

A fi student înseamnă a crede în pagina scrisă, a o prețui și a o dori. A fi student înseamnă a cunoaște sensul pur al cuvintelor prieten, dragoste, știință, cultură. A fi student înseamnă a-ți pierde o noapte pentru o idee și, uneori, două pentru un surîs. A fi student înseamnă a căuta, a cerceta, a scrie, a cunoaște și a iubi.

Studentul are mîndria, chiar orgoliul condiției sale. Titlul pe care l-a cucerit îi dă demnitate și responsabilitate, și el e la vîrsta cînd are nevoie ardentă de acestea. E omul cărților, al ideilor — și e demn ; e un om necesar — și e responsabil.

Bineînțeles, studenții nu sînt o masă omogenă, după cum viața unui singur student nu se desfășoară numai pe coordonatele sugerate aici. Studenții sînt un grup complex, și studentul e un individ complex. El are nevoie organică de Ceilalți, de Universitate, de înțelegere și sprijin, de îndrumare și dragoste. *Universitatea e și trebuie să fie cea care să conducă enormul jet de entuziasm și pasiune, dîndu-i un sens, o valoare, o finalitate. Studentul nu trăiește ca om și intelectual, numai în, ci și prin Universitate. În acest scop e nevoie de mai multă mlădiere, mulare pe temperamentul și personalitatea studentului, de o mai mare potrivire a formei Universității la conținutul ei. Fapt care se realizează pe zi ce trece în Universitatea noastră. Studentul trăiește la modul „universitar", în condițiile simbiozei perfecte dintre el și instituție. El e convins că Universitatea, tocmai prin simbolul ei de păstrătoare a tradițiilor și de focar de cultură în condițiile noi ale civilizației socialiste în plină înflorire este și va deveni tot mai mult modernă. Și de aceea crede în ea.*

Parafrazîndu-l pe Democrit, putem încheia această pledoarie pentru student — deci mărturisit pro domo — cu un adagiu :

STUDENȚII, O LUME ÎN MIC.

George PRUTEANU

CE-AR FI DACA NE-AM ADRESA AUTORITAȚILOR JUDECATOREȘTI!?

Recent, unul din redactorii noștri plecat la Timișoara pentru rezolvarea veșnicei probleme a abonamentelor la „Viața studențească“ a avut din nou prilejul să se lovească de defectuoasa organizare a difuzării presei. Totul a pornit, după cum e firesc, de la nemulțumirile studenților, care nu și-au primit abonamentele în perioada vacanței de vară. Datorită acestui fapt, ei refuză să se mai aboneze.

La sediul Asociației studenților din Universitatea timișoreană au fost înmînate redactorului nostru 111 chitanțe, dintre care peste 50% n-au fost onorate în lunile iulie, august, septembrie.

Tovarășul PETRU OPREA, șeful adjunct al Oficiului de difuzare a presei Timișoara, nici n-a vrut la început să le recunoască. *„Nu sînt eliberate de oamenii noștri, nu cunosc semnăturile încasatorilor“*, susținea domnia sa. La un studiu mai atent, s-a *„descoperit“* însă că respectivele chitanțe aveau seria bonierelor înmînate oficiilor 4, 5, 12. Fuseseră complectate de... studenți (cum de li s-a permis ?) și aceștia, necunoscînd procedeul de întocmire a chitanțelor, au semnat în locul încasatorului cu numele... abonatului scris pe aceeași chitanță. Tov. Oprea, împreună cu Titus Moldovan, șeful biroului de difuzare — presă au scos apoi feluirite borderouri, tabele și comenzi de abonamente expediate la București. Oficiului special de difuzare a presei. *„Aici sînt toți abonații noștri la „Viața studențească“*. Cine s-a abonat a fost trimis la București pe tabel. *Atunci cum rămîne cu studenții ale căror adrese din tabelele de la Asociația studenților n-au avut prevăzute și oficiile poștale respective și pe care, conform propriei dv. mărturisiri, i-ați radia dintr-o trăsătură de condei ?* După cum ne amintim erau cam mulți „radiați“ în tabelele cu abonați. *Ce s-a făcut cu banii lor ?* Credeți că dacă i s-ar fi trimis abonamentul lui ILIE ALEXANDRU din com. Jiana, satul Cioroboreni, jud. Mehedinți, fără mențiunea oficiului poștal, n-ar fi ajuns ? În fine, la Timișoara problema rămîne deschisă...

„Noi punem mîna în foc pentru oamenii noștri de la difuzare, de la șef la factorul poștal“, ne-a spus la București tov. Malfred Petrescu de la Serviciul tiraje al OSEP, nevenindu-i să creadă că „Viața studențească“ nu ajunge întotdeauna la studenți. Atunci cum rămîne cu păgubașii, care, după cum am văzut, există. Pe unde se rătăcesc abonamentele ? Cum ? De ce ? *„Noi sîntem o unitate operativă de centralizare, iar unitățile din țară nu ne sînt subordonate“* — a continuat tov. M. Petrescu, promițîndu-ne, totuși, ajutorul în elucidarea cazului care se repetă identic și în alte centre universitare. Singurul for care poate afla amănunte și lua măsuri e DIRECȚIA GENERALĂ A ORGANIZĂRII ȘI DIFUZĂRII PRESEI din Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, prin tov. Colzea. Dar aceasta nu doar în 3—4 zile. *„Ne întrebăm pe ce principii o fi organizată difuzarea presei, dacă în explicarea unor asemenea cazuri trebuie întrebat neaparat acest for, care, oricum, nu poate lucra decît pe baza scriptelor primite din țară. Cei păgubiți la fața locului rămîn bun păgubiți. ȘI, ÎNTRUCÎT SITUAȚIA SE REPETĂ, LA NIVELUL UNITĂȚILOR MUNICIPALE, DE ANI DE ZILE, CE-AR FI DACĂ NE-AM ADRESA AUTORITĂȚILOR JUDECĂTOREȘTI ? ESTE O IDEE.*

MONITORUL UNIVERSITAR

Anul universitar a debutat sub semnul noutăților și la Editura didactică. În cursul lunii octombrie ne este semnalată apariția următoarelor cursuri și lucrări universitare :

ECONOMIE POLITICĂ — vol. II, de N.N. Constantinescu și colectivul, Academia de studii economice, București.

ELEMENTE DE INFORMATICĂ ECONOMICĂ APLICATĂ (algoritmi și programare în calculul economic). Lucrarea se adresează studenților și specialiștilor. Autor : Dragoș Vaida, A.S.E. București.

METODE STATISTICE APLICATE ÎN AGRICULTURĂ ȘI BIOLOGIE de G. W. Snedecor. Traducere din lb. engleză pentru studenți și specialiști.

METODICA PREDĂRII LIMBII FRANCEZE. Autor : Andrei Radu, de la Facultatea de filologie a Universității din Cluj.

LIMBA ENGLEZĂ, partea a II-a. Autori : A. Racoveanu, A. Bantaș — Universitatea București.

Manualul este destinat studenților din anii II și III ai facultăților de biologie.

LIMBA FRANCEZĂ, partea a II-a, vol. III, de I. Climer, A. Tzurea, Institutul politehnic București

Manualul este necesar studenților facultăților de metalurgie și chimie industrială.

LIMBA FRANCEZĂ, partea a II-a, vol. I, de I. Climer, A. Tzurea Manualul este alcătuit special pentru specialitățile : mecanică, T.C.M., mecanică agricolă, transporturi, industria lemnului.

Prin apariția acestor două manuale. institutele politehnice sînt dotate cu manuale de limba franceză pentru toate specialitățile.

Pentru învățămîntul pedagogic reprezintă o noutate editorială FIZICA GENERALĂ, de I. Moisil și Gh. Huțanu, curs destinat anului II Matematică și cursul de BIOLOGIE GENERALĂ, GENETICĂ ȘI AMELIORARE. Autori : B. Stugren și D. Buican.

Pentru studenții agronomi vor apărea : cursul de ZOOTEHNIE, vol. II, de Al. Demianovski, S. Rusu, de la Institutul agronomic București, și de POMICULTURĂ, elaborat de colectivele catedrelor de specialitate de la institutele agronomice din Iași și Craiova.

Anul IV Medicină generală va avea la dispoziție în acest an universitar cursul de UROLOGIE al acad Th. Burghele și colectivul.

Alte noutăți editoriale sînt oferite studenților de la institutele politehnice :

REȚELE TERMICE ȘI HIDROPNEUMATICE, de C. Dinculescu. C. Burducea, A. Leca, de la I.P. București Cursul este destinat anului V — Termoenergetică

APARATE ELECTRICE, de Suciu Iacob, de la I.P. Timișoara.

TEHNOLOGIA VOPSIRII ȘI IMPRIMĂRII TEXTILELOR. Autor M. Grindea de la I. P. Iași.

MOTOARE DE AUTOMOBIL ȘI TRACTOARE, elaborat de R. Mărdărescu și colectivul I.P. Brașov.

MAȘINI DE FORȚĂ ȘI STAȚII DE POMPARE, de C. Buda, de la I.P. Iași. Lucrarea se adresează studenților de la Facultatea de hidrotehnică agricolă.

În sfîrșit, o noutate editorială pentru studenții Institutului de cultură fizică. Luna aceasta apare cursul de BASCHET pentru anii I-II-III, semnat de A. Hrișcă.

Foaie pentru minte, inimă și... arhitectură

A apărut primul număr al revistei „A“. „FOAIE PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI ARHITECTURĂ“. Îi rugăm pe toți aceia care o vor citi să înțeleagă acest fapt ca un început, ce se vrea rodnic.

Știm că se poate mai bine

Dar mai știm că o casă, pentru a se naște, își cere intîi temelia.

Îi rugăm pe toți colegii noștri să ne ajute cu vorba și, mai ales, cu fapta, pentru că această revistă este și va continua să fie a tuturor studenților de la Arhitectură. Ne adresăm colegilor noștri, studenți de la alte facultăți, cerîndu-le colaborarea. Așteptăm părerile tuturor, și bune și rele, pentru că vrem cu orice preț să nu-i dezamăgim pe aceia care au încredere în noi.

Ne bucurăm că primul număr al revistei a apărut în prima zi a anului universitar. Un fapt cu valoare de simbol, două coordonate ce, intîlnindu-se, și-au dezvăluit sensul comun.

Studenții altor facultăți pot găsi revista la biblioteca institutului. Tirajul deocamdată foarte mic (99 ex.) nu ne oferă posibilitatea să o difuzăm.

Și dacă se va găsi cineva să ne acuze de „trădare“ a breslei, deoarece discutăm și unele probleme care au numai în aparentă legătură directă cu arhitectura, le răspundem că nu trecem în tabăra vecină decît pentru a ne împlini profilul.

Monica MĂRGINEANU

Ante gong

Am solicitat prorectorului Institutului de artă teatrală și cinematografică, **prof. univ. GEORGE DEM. LOGHIN**, un scurt interviu informativ de natură să fixeze, pentru noi și cititorii noștri, în acest început de toamnă, cîteva jaloane ale felului în care se va desfășura viitoarea stagiune teatrală a Studioului I.A.T.C., acolo unde fiecare rol reprezintă, pentru fiecare student, nu numai un examen în fața profesorilor, dar și o verificare a vocației și a drumului ales.

— **În această stagiune**, ne-a spus interlocutorul nostru, **căutăm să precizăm sensul și criteriile scenei noastre studențești prin fixarea unui repertoriu cît mai multilateral, cît mai variat, capabil să satisfacă valențele diverse ale diverselor colective artistice. Pe de altă parte, acest repertoriu trebuie să aibă și un rol, aș zice, pedagogic prin noutatea sa — piesele introduse în repertoriu vor fi în cea mai mare măsură inedite pentru studenți.**

E vorba (divulgînd, incităm nerăbdarea spectatorilor) despre o impresionantă listă de premiere dintre care selectăm : **Hedda Gabler** de Ibsen, **Ciocîrlia** de Anouilh, **Mult zgomot pentru nimic** și **Othelo** de Shakespeare, **Bacantele** de Euripide, **Cruciada copiilor** de Lucian Blaga, o dramatizare după **Don Quijote**, o piesă de Čapek, un spectacol-coupé format din trei piese scurte românești contemporane, recenta **Meșterul Manole** de Valeriu Anania. Stagiunea va începe, universitar, la 1 octombrie, cu **Gemenii** de Plaut. Ceea ce o va deosebi de alte stagiuni va fi faptul că pe lîngă obișnuitele spectacole din sala **Casandra**, în acest an colectivele studențești vor face turnee în provincie funcționînd chiar, în mod regulat, în cadrul secției române a Teatrului din Satu-Mare.

Acestui mai mult decît promițător afiș i se adaugă inițiativa unor conferințe care, desfășurate în aceeași sală a teatrului studențesc, se vor grupa în două cicluri — **Din istoria pedagogiei teatrale** și, respectiv, **Tendințe și orientări în teatrul contemporan.** Conferințele, susținute de profesori universitari și oameni de cultură, vor fi exemplificate prin scurte filme, scenete, recitaluri, discuri. De altfel, o modalitate nouă de activitate va fi și organizarea unor spectacole pentru tineret urmate de discuții, pe care le sperăm pasionante și pe care revista noastră așteaptă cu interes să le oglindească în paginile ei.

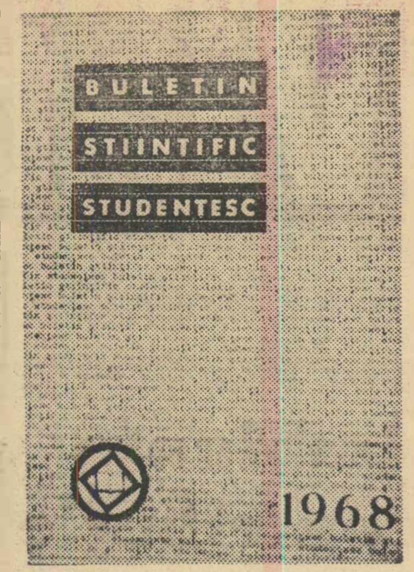
Ion MURAN

Cursuri și seminarii amînate „sine die“

Lîngă catedra de Filologie romanică de la Universitatea din București se află un avizier. Unicul său destin este, pare-se, acela de a purta povara, de loc ușoară, a unui anunț grav și bizar în același timp, pe care îl reproducem întocmai : **„Atenție. Cursurile și seminariile programate în Danielopol nu se vor ține pînă la o dată ce se va anunța ulterior“**. Dorind să dezleg „misterul“, m-am adresat tov. conf. dr. Ion Brăescu, decanul Facultății de limbi romanice, clasice și orientale. Am fost informat astfel că în localul din str. Danielopol, unde facultatea dispune prin contract de unele săli, se află amenajată încă din vară o expoziție orășenească de fotografii. Rectoratul a fost sesizat de această situație, prin două adrese oficiale ale decanatului și printr-o comunicare verbală, cu mult înainte de deschiderea cursurilor. S-au primit asigurări că „totul va fi în ordine“ și că la 1 octombrie sălile vor fi libere și puse la dispoziția facultății. Din păcate însă, asigurările au rămas... asigurări, așa încît, spre a liniști „spiritele“ studenților care băteau în zadar drumul pînă în Danielopol, s-a afișat acest anunț... liniștitor. Care va fi totuși data aceea „ulterioară“, cînd activitatea va intra în normal ? Judecînd după necazurile similare din anii trecuți, se pare că nu mai devreme de...20 octombrie. Pînă atunci, o bună parte dintre studenții facultății respective rămîn, volens-nolens, mai departe în... vacanță.

Situația ni se pare cu atît mai intolerabilă cu cît aceiași studenți, frustați deja pînă în prezent de atîtea ore prețioase de studiu, sînt nevoiți, în plus, să facă zilnic naveta între sălile de la Universitate, Pitar Moș, Panduri și inospitalierul (deocamdată) Danielopol. Credem că a sosit timpul ca această facultate să fie scoasă de pe postul de „cenușăreasă“, mai ales că, după toate informațiile, lucrurile pot primi o rezolvare pozitivă chiar în cadrul localului central al Universității, printr-o mai judicioasă repartizare a sălilor de cursuri și seminarii...

Ion DARIE

BULETIN ȘTIINȚIFIC STUDENȚESC

Apariția sub egida Uniunii Asociațiilor Studenților din România și a Ministerului Învățămîntului a Buletinului științific studențesc împlinește un vechi deziderat al studenților preocupați de activitatea de cercetare științifică. Seria Științe sociale a Buletinului ieșită de curînd de sub tipar, va fi continuată de alte fascicole pe specialitățile : metalurgie și construcții de mașini, matematică, fizică, mecanică și chimie. Laolaltă, ele cuprind majoritatea lucrărilor publicate la cea de-a IX-a Conferință pe țară a cercurilor științifice studențești.

Este semnificativ faptul că cele mai valoroase prezențe în seria științe sociale a Buletinului sondează terenuri de mare interes azi pentru cercetare : sociologie, logică matematică, defectologie, curente filozofice contemporane, atacînd chiar și domenii descoperite studiilor filozofice de la noi.

Inegale desigur ca valoare, lucrările prezente în acest volum au însă meritul de a demonstra studierea și interpretarea unei diverse bibliografii de specialitate, rodnice investigații sociologice, psihologice și pedagogice în diferite medii și colective, lucrări experimentale fructuoase. Cu îndrăzneala ce nu exclude buna informare și competență unii dintre autori au preluat critic teorii acreditate în întreaga lume, și-au argumentat afirmațiile citînd autori și opere pînă de curînd mai puțin studiate.

Dovadă a spiritului creator ce-și face loc în cercetarea științifică studențească sînt nu numai soluțiile adesea viguroase sugerate problemelor abordate dar și atitudinea față de gîndirea științifică din trecut și prezent de pretutindeni, în privința căreia — studenții cercetători au înțeles — nu se mai poate adopta o poziție ireconciliabilă ; o anumită eleganță în desprinderea și valorificarea aspectelor pozitive ale acestei gîndiri, o siguranță în combaterea erorilor ei.

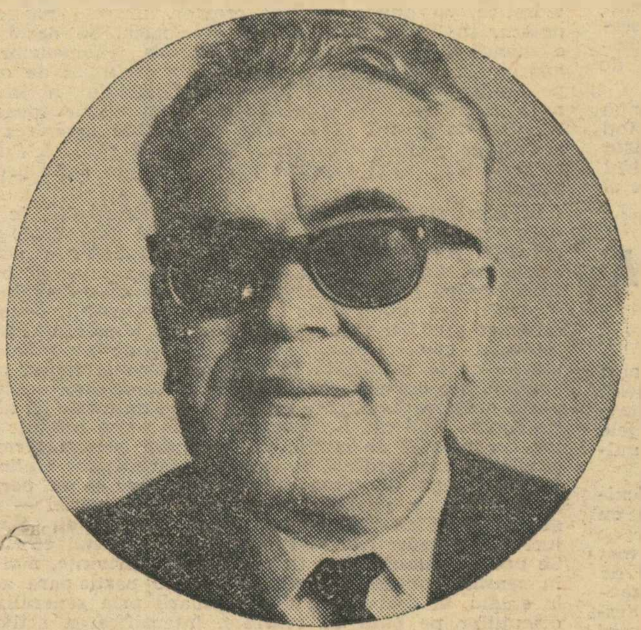
În ciuda unor inconsecvențe redacționale, explicabile primei experiențe de acest fel, Buletinul științific studențesc reprezintă o reușită a asociațiilor studențești și promite să devină o publicație demnă de atenția specialiștilor.

G. R.

UN DOMENIU INEFABIL

CONVORBIRI

Învățat de structură deschisă, disponibil la nenumărate solicitări științifice și organizatorice, profesorul DIMITRIE MACREA reprezintă exact opusul figurii clasice de lingvist, redusă în imaginația opiniei publice la severitate și răceală. Destul să evocăm aici lunga îmbinare între munca d-sale ca profesor, la catedră, și ca responsabil al unor mari lucrări lexicografice și enciclopedice sau împărțirea dramatică între Cluj și București — cele două cetăți ce și-l dispută și pe care le-a împăcat multă vreme printr-o navetă conștiincioasă — precum și, acum, în ultimul timp, numirea sa ca director al Editurii Enciclopedice Române și alegerea sa ca secretar al Senatului Universității din București. Surprinzîndu-l între două ședințe și în perspectiva mai multor zile ocupate, i-am anunțat pe scurt preferințele noastre de discuție: despre limba dacilor, despre școala de lingvistică clujeană, despre perspectivele Editurii Enciclopedice Române.

— Prefer să luăm subiectele în ordine inversă, **a început profesorul Macrea,** pentru că soarta Editurii Enciclopedice mă preocupă în aceste zile aproape exclusiv, aflîndu-ne, mai precis, în perspectiva obținerii unui local. Aici ar urma să desfășurăm în anii care vin o muncă organizată, care n-ar face decît să aducă la nivel mondial actualul peisaj al literaturii enciclopedice românești, pînă azi destul de săracă și unilaterală datorită dependenței sale de mai multe edituri. Dar, ca să fiu la fel de operativ precum am dorit să fie spațiul locativ, voi înșirui titlurile fundamentale care ar urma să numească activitatea noastră din următorii ani.

Cea mai apropiată apariție va fi aceea a unui **Mic dicționar enciclopedic român** — un „mic Larousse al nostru — ca●, în partea de limbă, va fi mult mai bogat în privința terminologiei tehnice decît amîndouă dicționarele noastre anterioare — D.L.R.L.C. și D.E.R. — la un loc. Cît privește partea a doua, va fi o sinteză îmbunătățită a sumarului numelor proprii din cele patru volume ale D.E.R. Volumul ar urma să apară exact peste un an, va avea 1800—1900 pagini (format D.E.R.), va fi foarte bogat ilustrat și tipărit pe o hîrtie specială care îl va face nu numai util, dar și atrăgător.

O altă apariție importantă va fi a doua ediție, adăugită, a **Dicționarului enciclopedic român,** de astă dată în 6 volume. Începînd cu anul viitor, va apare în fiecare an cîte un volum, astfel că ediția va fi completă în 1974.

Enciclopedia României (în 4 sau 5 volume), planificată să apară pînă în 1976, va prezenta țara noastră de la origini pînă în prezent, sub toate aspectele activității sociale, politice, economice, culturale, cuprinzînd monografii de personalități, date istorice, geografice etc. Cu aceasta (fac o paranteză) pășim într-un domeniu nou al enciclopedismului nostru: luarea de contacte cu enciclopediile străine. Despre România și istoria, cultura ei — în enciclopediile străine, chiar în cele mai obiective, apar foarte multe greșeli, căci noi n-aveam lucrările respective, pe care să le punem la îndemîna caselor străine și n-au existat preocupări în trecut decît sporadice, neorganizate, în această direcție. Una din sarcinile Editurii enciclopedice (înființată la 1 aprilie a.c.) este să ia această legătură cu toate institutele care fac enciclopedii, să le furnizeze material și să îndrepte greșelile făcute pînă acum.

Pe urmă, revenind la proiectele noastre, lucrarea cea mai **amplă** pe care o întrezărim este **Marea enciclopedie română** (în 10—12 volume numai, din bunul motiv că tendința mondială este ca numărul tomurilor să se restrîngă), iar acțiunea cea mai întinsă **ca suprafață** este editarea enciclopediilor speciale (de literatură, artă, medicină, agricultură, ș.a.m.d., pînă la 30 de domenii, inclusiv enciclopedii „pe vîrste"). Cu aceasta, în 1978 am vrea să epuizăm tot ce se cere unui nivel enciclopedic modern și... să o luăm apoi de la capăt cu reeditările.

— O intimitate organizatorică pe care vă cerem să ne-o dezvăluiți: cum acoperiți, mai cu seamă în cazul ultimelor două genuri de lucrări, domenii de specialitate atît de eterogene? Mai exact — lucrul ideal la o astfel de lucrare se face CU SPECIALIȘTI din fiecare domeniu sau CU ENCICLOPEDIȘTI DE MESERIE?

— Experiența anterioarelor lucrări aș putea spune că a consolidat un stil de lucru, pentru că știut este faptul că enciclopediile noastre mai vechi erau întreprinderi eroice ale unor temerari și nu opere aparținînd unor colective științifice în accepția de azi. **Enciclopedia ASTRA,** de pildă, apărută la Sibiu între 1898 și 1904, rod al unor colecte, a fost, programatic, o demonstrație a faptului că noi, românii, nu sîntem „incapabili de cultură", cum se susținea în oligarhia austro-ungară, în timp ce Enciclopedia **Candrea-Adamescu** a reprezentat la drept vorbind lucrarea a numai doi oameni.

Stilul de care vorbeam constă în îmbinarea priceperii docte a specialiștilor (colective organizate pe ramuri din cadrul institutelor Academiei și departamentale, conduse de personalități din cele mai de seamă) cu sprinteneala de minte și condei a redactorilor. Ca redactori am căutat mereu să ne situăm în locul cititorului, refuzînd definițiile de specialitate care prezentau un ton cît de cît esoteric. După 4—5 redactări, de cele mai multe ori, explicarea noțiunii devenea nu numai adîncă, dar și limpede. Același stil de muncă vrem să-l păstrăm și în viitor, în ce privește enciclopediile generale. În schimb, enciclopediile speciale le vom încredința, prin concurs, unor colective, astfel ca ele să devină ceea ce s-ar numi „opere de autor".

— N-ați refuzat, la început, să ne promiteți cîteva vorbe despre marea școală clujeană de lingvistică...

— ...Cu precizarea că n-aș putea spune mai multe decît în cărțile mele **„Probleme de lingvistică română"** (1962) și **„Studii de istorie a limbii și lingvisticii românești"** (1965). În fapt, cea de a doua este reproducerea — nu întocmai — a unui articol apărut cu șase ani mai înainte în **„Cercetări de lingvistică"**. Impulsul scrierii acestui articol a fost, la vremea sa, unul de romantism și amor local, în momentul întoarcerii mele la Cluj, după întîia „aventură" bucureșteană **(perioada pregătirii Dicționarului limbii române contemporane—n.n.).** Era un act de pietate față de Sextil Pușcariu, ctitorul acelei școli, care izbutise atît de sublim să strîngă în jurul său contigentele cele mai bune — din atîtea specialități deosebite — ale literelor clujene. Elogiul lui Pușcariu socot că l-am făcut și mai bine în **„Lingviști și filologi români"**, carte mai veche prin care îmi place să mă laud uneori că am creat totodată un gen de micromonografie foarte util **(dovadă că această broșură densă este unanim folosită în Facultatea de filologie—n.n.).** Citind aceste lucruri despre Pușcariu, socot că se știe ceea ce merită știut despre școala lingvistică clujeană.

— Sînteți unul dintre lingviștii care au inclus în preocupările lor studii asupra substratului limbii noastre, aducînd în circulație ideea comparării cu albaneza, ca metodă de studiu. Într-un domeniu atît de inefabil, aș zice, ca acela al unei limbi vorbite cu 2 000 de ani în urmă și care nu a lăsat nici un fel de mărturii scrise, e și firesc ca DORINȚA DE A ȘTI să depășească REALUL. Subiectiv, cît socotiți că ține de date propriu-zise și cît de ambianța afectivă în ceea ce privește studierea substratului dacic al limbii române?

— Vă voi răspunde cu o istorisire. Acum cîțiva ani, la cursurile de la Sinaia, printre numeroșii participanți străini, toată lumea remarcase din prima clipă figura de indigen sud-american a unui lingvist din Brazilia. Din cîte am aflat, se ocupa tot cu problema aceasta — a substratului indigen — însă referitor la portugheza braziliană (substrat rezumat și el la unele influențe în pronunțare, la cîțiva termeni pentru plante și realități de acolo etc.). Întrucît — curajoasă întreprindere! — făcuse și un mic dicționar român-portughez, oaspetele nostru a ținut să prezinte la Sinaia o comunicare despre **substratul din limba română,** dar bazată pe lucruri absolut elementare. Pentru noi nu spunea nimic nou, dar nou a fost faptul că un om atît de particular se ocupa cu asta. Cînd cîțiva colegi, cam brutali, l-au criticat, eu i-am luat apărarea. Iar lingvistul brazilian m-a făcut în final să fiu fericit. El a avut în răspunsul lui ceva foarte frumos: „Acestea sînt lucruri foarte greu de dovedit — a spus el — dar sînt lucruri care se simt". Iată o frază cu care răspund și eu întrebării dv., adăugînd că, la fel ca în alte științe, deși mai puțin verificabil, intuițiile, mai multe la număr, pot da adevărate legi științifice.

— La începuturile preocupărilor românești de lingvistică un fond numeros de cuvinte era nedeterminat etimologic. Oricare dintre ele putea deci fi bănuit ca aparținînd substratului. Acest fond, prin cercetări, s-a împuținat treptat. Credeți că procesul va continua? — și pînă unde? Suta de cuvinte atribuită azi substratului va fi în continuare sărăcită, prin elucidările ulterioare?

— Singurul criteriu științific de care dispunem azi pentru a putea vorbi de elementele de substrat traco-geto-dacic sînt corespondențele lingvistice cu albaneza, care este o urmașă directă a limbilor tracice. Bineînțeles, cu numeroase influențe ilirice și de altă proveniență, dar grefate pe o puternică bază tracă. Dacii erau și ei traci, romanii au fost primii care i-au denumit daci. Și dacă noi, de pildă, zicem **„moș"**, și albanezii zic **„moș"**, nu poate fi dovedit că e un împrumut din albaneză în română, nici că e un împrumut din română în albaneză. Un lucru e însă cert: cuvîntul acesta trebuie să fie foarte vechi în limba română, fiindcă are foarte multe derivate.

Bineînțeles că, din cuvintele a căror etimologie nu e cunoscută încă, și care reprezintă zece procente din limba română, mai pot fi multe, o vreme, identificate ca fiind cuvinte din substrat. Comparațiile care s-au făcut pînă acum cu albaneza s-au făcut cu albaneza contemporană, dar nu trebuie uitat că nu este exclus ca și cuvinte care nu se găsesc în albaneza actuală să fi fost prezente în cea veche. Confruntarea cu albaneza e o probă nu directă, ca în cazul latinei, dar în orice caz indispensabilă.

Mergînd însă mai departe, eu cred că reminiscențele de substrat pot fi și de natură fonetică. Nu este exclus ca și cele două sunete închise — „ă" și „â" — ale limbii noastre să provină de acolo. Motive sînt multe. Rușii au incontestabil și ei un „â", dar îl pronunță altfel. Bulgarii au și ei un „ă", dar îl spun mai întunecat, în timp ce pe al nostru îl redau ca pe un „a". Eu n-am putut să probez, dar e o realitate — în al doilea rînd — că „z" al nostru este foarte frecvent în numele dacice de localități sau de zei (în **Germizara, Sarmisegetuza, Zamolxe** de ex.). Pe urmă „ș" al nostru, indiferent că vine din „s" latin, urmat de **„i" (iot):** prezența lui în atîtea nume proprii **(Someș, Mureș, Criș, Argeș),** chiar dacă în anumite cazuri se poate deduce din forma latină **(Crisius-Criș)** este desigur o preferință de substrat. Aceste preferințe explică și originea abundenței de nume terminate în **„iș"** a căror origine nu e determinată.

— Printre cuvintele atribuite substratului există noțiuni abstracte, noțiuni care ar putea dezvălui preocupări culturale în epocă?

— Cel mai abstract e **„bucurie" — „a se bucura",** însă ca adjectiv: **„bucur-bucură" = „frumos"**. Pe urmă, **„moș"** are și forma **„moci" — „vîrstă",** deci ar îndeplini și el un anume grad de abstracțiune.

— O întrebare care se adresează nu atît specialistului, cît intelectualului care sînteți — făcînd și ea apel la intuiția cu potențial de lege de care vorbeați: dacă ar fi să folosiți procentele, cîte ați atribui componenței romane și cîte celei dace din ființa noastră etnică?

— De data aceasta nu vă pot răspunde decît printr-o formulă „închisă", categorică: nu sîntem nici romani, nici daci, ci români, un amestec cu totul nou, rezultat din faptul că dacii s-au romanizat, părăsindu-și chiar numele, și au influențat apoi dinlăuntru această plămadă nouă.

Febril, candid și extrem de îndatoritor oricui, profesorul nu-și consultă ceasornicul, cum fac în situațiile critice unii din confrații lui ocupați, dar vocea trădează o mică grabă vinovată, ca aceea pe care o pun în vorbe, instinctiv, dascălii al căror simț al timpului îi face să presimtă clopoțelul. Privind ceasul citim într-adevăr o oră exactă. Este ora ședinței, de care uitasem, și ieșit din care profesorul va relua ciclul închis al ocupațiilor sale cotidiene.

Romulus RUSAN

ŞTIINŢA ŞTIINŢEI DE A GÎNDI

Dintre atributele ferme şi inalienabile ale universităţii — **stimularea, orientarea şi fructificarea capacităţii creatoare a gîndirii umane** stau, firesc, pe primul plan. Verigă activă în lanţul care uneşte moştenirea cu inovaţia culturală şi ştiinţifică, laborator de formare — la înalta tensiune a celor mai valoroase cuceriri ale trecutului şi a celor mai curajoase idei şi ipoteze ale prezentului — a artizanilor cunoaşterii şi făuririi viitorului, Alma Mater se dezice de la înalta ei menire ori de cîte ori se osifică în scheme şi dogme, ori de cîte ori încearcă să clădească adevăruri definitive şi să formeze în cuprinsul lor simpli erudiţi sau executanţi.

Cu atît mai mult o universitate socialistă, pusă în faţa complexelor probleme ale unei economii, culturi şi vieţi sociale de un dinamism conştient programat la scara întregii societăţi, este — şi trebuie în mod imperios să fie — o şcoală a **gîndirii inovatoare**, a unor destoinici şi curajoşi constructori şi transformatori ai practicii, înarmaţi cu o profundă cultură, pregătire de specialitate şi teoretică. Este desigur rezultatul de esenţă al esenţei **întregului** proces de învăţămînt şi educaţie din şcoala superioară. Dar este, în cazul universităţii noastre, aşezată pe temelia concepţiei materialist-dialectice despre viaţă, şi obiectul mai precis al ansamblului disciplinelor de ştiinţe sociale a căror predare largă, substanţială, variată ca specialităţi şi preocupări — constituie unul din principalele cîştiguri ale învăţămîntului nostru superior.

Organizată tradiţional înainte de începerea fiecărui an universitar, recenta **consfătuire a cadrelor didactice de la catedrele de ştiinţe sociale** a examinat un ansamblu complex de probleme teoretice şi practice de o deosebită valoare, asupra cărora ne propunem o suită de articole ce vor insista atît asupra **noului** în predarea acestor discipline cît şi asupra **exigenţelor** pe care cadrul actual de studiu le pune în faţa studenţilor. Participarea la lucrările consfătuirii a unor tovarăşi din conducerea partidului şi statului nostru a constituit încă o expresie a grijii manifestate pentru destinele şcolii noastre, dar şi o contribuţie de mare valoare la dezbaterea şi soluţionarea sarcinilor complexe puse de partid în faţa învăţămîntului ştiinţelor sociale.

În cadrul consfătuirii s-a subliniat pe larg însemnătatea excepţională a Directivelor plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie a.c. şi a Legii învăţămîntului, care au marcat începutul unei noi faze în dezvoltarea şcolii noastre în raport cu cerinţele actualei etape a desăvîrşirii construcţiei socialiste şi cu perspectivele trecerii la comunism, precum şi în raport cu ritmul furtunos al dezvoltării ştiinţei contemporane. În acest vast complex de măsuri se integrează şi elementele noi ce caracterizează modificările aduse sistemului de predare şi de însuşire a ştiinţelor sociale.

Se desprind limpede cîteva din directivele principale urmărite: în primul rînd: **adoptarea predării ştiinţelor sociale la specificul institutelor şi facultăţilor** prin acordarea unui volum diferenţiat de ore pentru disciplinele respective, prin elaborarea unor programe de curs în care să se reflecte cerinţele facultăţilor, prin introducerea cursurilor facultative a căror gamă va fi reînnoită după necesităţi; în al doilea rînd: **îmbunătăţirea conţinutului teoretico-ştiinţific al cursurilor**, lărgirea sferei de cuprindere a problematicii disciplinelor de marxism-leninism; în al treilea rînd: **perfecţionarea formelor de studiere** a disciplinelor de ştiinţe sociale şi mai ales îmbunătăţirea raportului dintre predare şi formele active de însuşire a cunoştinţelor.

Dar dacă vom încerca să desprindem numitorul comun al tuturor acestor preocupări nu vom greşi considerînd că acesta este strădunţa **stimulării gîndirii marxiste creatoare** care-şi găseşte izvorul principal în impulsul novator dat muncii ideologice de Congresul al IX-lea al partidului.

SISTEM, OBIECT, LOGICĂ INTERNĂ

Din punctul de vedere al conţinutului s-a realizat prin noile măsuri o îmbogăţire a problematicii disciplinelor de ştiinţe sociale în raport atît cu principalele tendinţe ale dezvoltării gîndirii marxiste însăşi, cît şi cu cerinţele unei diversificări a studiului în raport cu profilul facultăţilor.

Reflectare a unei existenţe de o excepţională complexitate şi un puternic dinamism — societatea umană cu multiplele ei forme de structurare şi manifestare, cu infinitele ei articulaţii — ştiinţele sociale cunosc mai ales în epoca noastră o mişcare dialectică deosebit de complicată. Procesele de diversificare şi integrare caracteristice în general evoluţiei ştiinţei contemporane, desprinderea unor noi discipline şi constituirea lor în ramuri de sine stătătoare ale cunoaşterii umane, şi, totodată, apariţia unor ştiinţe de sinteză, la „confluenţa" unor discipline pînă nu de mult separate — îşi găsesc concretizări şi în domeniul ştiinţelor sociale. În plus, specificitatea obiectului acestor discipline, posibilitatea analizei aceloraşi fenomene din mai multe puncte de vedere (logic, istoric, axiologic, normativ etc.) sau cu ajutorul unor metodologii variate (analiza macro sau microfenomenelor, a legităţilor generale sau a formelor particulare de manifestare a acestora, analizele calitative sau cantitative etc.) adaugă noi dificultăţi soluţionării exacte, riguroase a problemei.

Este de la sine înţeles însă că, atît din punctul de vedere al cercetării ştiinţifice cît şi din acela al cerinţelor procesului de învăţămînt, conturarea cît mai exact posibilă a problematicii în ansamblu şi pe discipline, cristalizarea structurii sistemului ştiinţelor sociale şi mai ales definirea obiectului fiecăreia în parte sînt sarcini primordiale.

După cum s-a arătat în consfătuire, trebuie să avem în vedere că analiza acestor probleme prezintă importanţă nu numai ştiinţifică dar şi didactică, avînd în vedere că învăţămîntul impune existenţa unui cadru sistematic, logic de abordare şi rezolvare a problemelor. Este o particularitate a discuţiilor din domeniul ştiinţelor sociale aceea că, întrucît ele se referă la **predarea în sistemul învăţămîntului**, exigenţele **ştiinţifice** trebuie întotdeauna să se coreleze cu cele **didactice**; dacă din punct de vedere teoretic aceste discuţii vor continua încă mult timp, cerinţele învăţămîntului obligă ca în fiecare etapă să fie precizată osatura, structura acestor ştiinţe fie şi numai ca o ipoteză de lucru, relativă ca adevăr, dar necesară în mod practic.

Noile prevederi ţin seama în succesiunea şi durata diferită a studiului disciplinelor prevăzute ca **obligatorii** în planurile de învăţămînt, filozofia, economia politică, socialismul ştiinţific, de studiile şi propunerile făcute de instituţiile de învăţămînt. Ca discipline de ştiinţe sociale **facultative** au fost introduse în raport cu specificul facultăţilor: metodologia şi logica cunoaşterii ştiinţifice, cunoaşterea şi modelarea economică, epistemologia, istoria filozofiei, etică, estetica, sociologia economică, sociologia rurală, sociologia educaţiei şi învăţămîntului, filozofia dreptului, a culturii, relaţii şi doctrine politice contemporane, axiologie marxistă, estetica industrială etc. Această diversificare este menită să asigure aprofundarea şi lărgirea orizontului teoretic marxist al viitorilor specialişti şi, în acelaşi timp, o mai strînsă legătură cu practica, o eficienţă sporită formaţiei filozofice în nemijlocită legătură cu activitatea concretă a cadrelor pregătite de şcoala noastră superioară pentru nevoile economiei şi culturii socialiste.

PREDARE ŞI ÎNSUŞIRE CREATOARE

Consfătuirea a pus în evidenţă preocupările asidue existente în cadrul catedrelor pentru o cît mai judicioasă rezolvare a problemelor legate de conturarea obiectului, a sistemului de categorii, legi şi concepte proprii fiecăreia dintre disciplinele studiate. Discuţiile din cadrul secţiilor consfătuirii, care au prilejuit schimburi vii de opinii cu privire la programele orientative supuse analizei colective, au evidenţiat strădunţa unei îmbogăţiri a conţinutului, a unei adaptări la specificul facultăţilor fără însă ca prin aceasta disciplinele de ştiinţe sociale să se integreze disciplinelor de specialitate abandonîndu-şi problematica specifică.

Una din concluziile majore ale consfătuirii o reprezintă cerinţa pusă în faţa tuturor cadrelor didactice de a folosi atribuţiile incomparabil mai mari ce le revin în **elaborarea proprie a programelor diferitelor cursuri** pentru o creştere a nivelului calitativ al predării. S-a insistat în mod deosebit asupra orientării spre continua perfecţionare a programelor, astfel încît ele să cuprindă cele mai importante probleme economice, sociale, politice şi ideologice ale epocii contemporane, rezultatele noi obţinute de cercetarea ştiinţifică proprie şi pe plan mondial, paralel cu eliminarea aspectelor istoriciste, factologice şi a paralelismelor interdisciplinare.

Rolul crescînd al ideologiei marxiste ca instrument al prefacerilor sociale, integrarea tot mai puternică a filozofiei materialist-dialectice în dialogul şi disputa de idei cu celelalte teorii filozofice contemporane, precum şi faptul că, reprezentînd un tablou ştiinţific unitar asupra lumii, concepţia noastră se îmbogăţeşte necontenit o dată cu schimbările ce se petrec în realitate, cu noile cuceriri ale ştiinţei — explică însemnătatea unei atitudini dinamice, a spiritului creator.

Situîndu-se ferm pe poziţiile marxismului creator, combătînd cu hotărîre manifestările de schematism, dogmatism şi închistare, partidul nostru a subliniat nu odată în ultimii ani răul pe care l-a pricinuit — atît pe plan teoretic cît şi practic — învăţarea mecanică a unor teze ale clasicilor marxism-leninismului, repetarea unor adevăruri generale, bine cunoscute tuturor. Partidul nostru, conducerea de partid au subliniat în repetate rînduri că toţi cei ce lucrează în domeniul ştiinţelor sociale trebuie să lichideze formele anchilozate, şablonarde ale activităţii teoretice, să aplice spiritul creator, propriu partidului nostru, în întreaga activitate ideologică, să desfăşoare o muncă laborioasă pentru elucidarea fenomenelor noi apărute în viaţa socială, să dezvolte schimbul de opinii pe fundamentul solid al ideologiei partidului, al învăţăturii materialist-dialectice. După cum arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu **„Mai mult ca oricînd omenirea are nevoie de gîndire creatoare, de oameni care să judece, să reflecteze, să-şi exprime părerea despre noile procese sociale".**

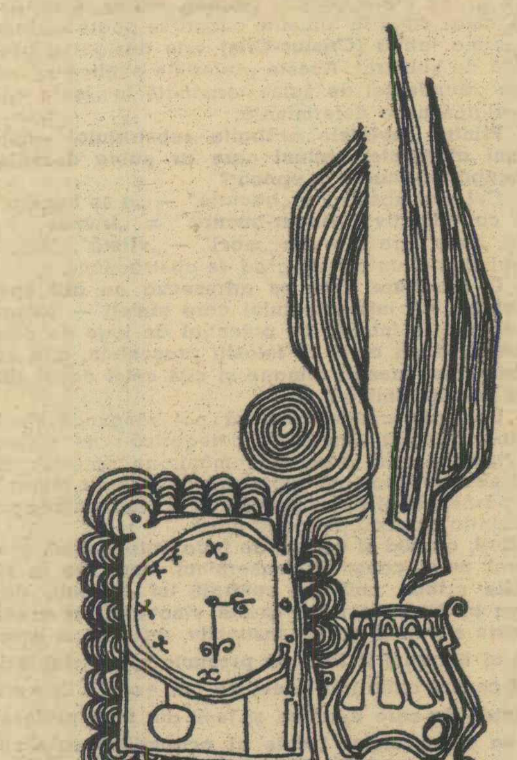
În acest spirit îmbunătăţirile aduse sistemului de predare a ştiinţelor sociale stabilesc sarcini im ortante şi în privinţa perfecţionării formelor de studiere a acestor discipline. Subliniindu-se că organizarea unor dezbateri periodice pe bază de referate şi coreferate întocmite de studenţi s-a bucurat de interesul lor deosebit, referatul direcţiei predării ştiinţelor sociale din Ministerul Învăţămîntului critica tendinţele puternice de comoditate şi inerţie ce se manifestă în această direcţie, faptul că se acceptă, deseori cu resemnare, desfăşurarea unor seminarii plate, neinteresante, care nu constituie un motiv de atracţie pentru studenţi, nereprezentînd un teren prielnic pentru confruntări de opinii, un laborator pentru formarea gîndirii. A fost criticată de asemenea fărîmiţarea bibliografiei în funcţie de teme şi perioade, ceea ce nu permite studentului ca, pe baza cunoaşterii bibliografiei — obligatorie şi facultativă — de la începutul anului, să poată lucra în perspectivă, să-şi organizeze raţional eforturile. Se prevăd îmbunătăţiri în toate aceste privinţe, mai ales în sensul mobilizării studenţilor la o participare activă la studiu, la dezbaterile din seminarii prin generalizarea discuţiilor pe bază de referate, intensificarea activităţii cercurilor ştiinţifice, organizarea de simpozioane pe teme, stimularea lecturii individuale etc.

Consfătuirea cadrelor de la ştiinţele sociale a creionat **astfel cu mare limpezime cadrul**, perspectivele însufleţitoare ale aplicării măsurilor stabilite prin recentele documente de partid şi de stat în vederea îmbunătăţirii predării şi însuşirii ştiinţelor sociale în ansamblul învăţămîntului nostru superior. **Dar toate aceste măsuri, a căror esenţă este formarea viitorilor specialişti în spiritul gîndirii marxiste creatoare, impun eforturi deosebite şi din partea studenţilor, un mod nou de a privi îndatoririle lor în acest domeniu.**

În condiţiile satisfacerii dorinţei studenţilor de a se diversifica problematica ştiinţelor sociale este necesar să se dovedească interesul aşteptat pentru frecventarea disciplinelor facultative. Sistemul actual de predare a prelegerilor şi de organizare a seminariilor presupune de asemenea o prezenţă mult mai activă a studenţilor, o temeinică activitate de studiu individual, pregătirea sistematică a referatelor, coreferatelor şi discuţiilor, stimularea unei gîndiri vii, a strădunţei de a înţelege profund problemele, de a le trece prin filtrul propriei personalităţi, de a le exprima cu cuvinte proprii, perseverenţă în limpezirea tuturor neclarităţilor. Organizaţiile U.T.C. din facultăţi trebuie să folosească şi ele cadrul îmbunătăţit al predării ştiinţelor sociale pentru întărirea muncii lor politice şi ideologice şi să colaboreze mai strîns cu catedrele de ştiinţe sociale, să sprijine studiul individual, buna desfăşurare a seminariilor prin forme proprii, adecvate, să intensifice activitatea cercurilor de ştiinţe sociale, să organizeze dezbateri, simpozioane, confruntări de opinii pe teme de actualitate etc.

Dar despre aceste probleme şi despre alte îndatoriri ale studenţilor şi organizaţiilor lor în sprijinul însuşirii ştiinţelor sociale, în articolele următoare care — pornind de asemenea de la amplele dezbateri ale recentei consfătuiri a cadrelor de ştiinţe sociale — se vor opri asupra altor trăsături distinctive ale studiului creator al marxismului în facultăţile noastre şi anume asupra **relaţiilor dintre filozofie — ştiinţă — specializare, teorie şi practică, dialog şi confruntare în schimbul de idei.**

Fred MAHLER

ROMANIA LITERARĂ

O nouă revistă își face intrarea în viața spirituală a țării: România literară. Un interviu acordat recent de redactorul său șef, poetul Geo Dumitrescu, definea această apariție ca un act de cultură menit să exprime, în formele specifice literaturii și artei, avîntul creator fără precedent al României socialiste. Atrăgînd în jurul său toate forțele literare și artistice, revista își propune totodată să se adreseze publicului larg care să-și afle în paginile noii publicații satisfacerea cerințelor și exigențelor sale estetice.

Mărturie vie a spiritului imprimat de partidul nostru întregii dezvoltări spirituale a patriei, nu numai titlul, ci înseși comandamentele programatice pe care și le fixează noua revistă ne evocă tradiții scumpe ale culturii noastre. A le rememora cu acest prilej înseamnă a sublinia continuitatea și viabilitatea acestor tradiții care pun în lumină marile virtuți de inteligență și sensibilitate ale poporului nostru, întruchipate în mod strălucit de către iluștrii noștri înaintași.

O asemenea manifestare cu adînci rezonanțe în cultura noastră a reprezentat-o publicația ieșită sub auspiciile și din truda celui ce a fost Liviu Rebreanu, genialul prozator și neuitatul animator literar, purtînd titlul semnificativ: România literară, „Gazetă săptămînală de critică și informație literară, artistică și culturală". **A funcționat numai doi ani (20 feb. 1932 — 1 ian. 1934), dar în vatra acestui modern hebdomadar s-au întîlnit și au progresat emulativ cei care, la ora aceea, se numeau Arghezi, Călinescu, Lovinescu, Rădulescu-Motru, H. Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Perpessicius, Aderca, Emanoil Bucuța și cei care astăzi sînt Eugen Ionescu, Emil Botta, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Emil Cioran, Eugen Jebeleanu, Camil Baltazar, Radu Boureanu, Petre Comarnescu, Cicerone Theodorescu etc.**

Călinescu, în numărul 29, scria: „De la Cetatea literară și Universul literar ale d-lor Camil Petrescu și Perpessicius pînă la prezenta Românie literară, tinerii au avut mereu porțile deschise. România literară se poate lăuda că este scrisă exclusiv de tineri. O publicitate asiduă și generoasă, prin notițe și repetate portrete, a înfipt numele acestor tineri înaintea operei lor. Ei n-au decît să se pună pe lucru spre a justifica trîmbițele, ceea ce nu mă îndoiesc, vor face". **Profetică încredere! În proporții diferite dar estimabile pentru cultura românească majoritatea numerelor publicate de** România literară **au justificat, prin** operele **create, intuițiile lui Rebreanu și Călinescu. Numele unora dintre ei au rezonanța trîmbițelor de aur, așa cum il au paserile lui Brâncuși și violele lui Enescu. Iată ce a însemnat** România literară: PREGĂTIREA PENTRU CONȘTIINȚA UMANITĂȚII, A VALORILOR CREATE PE ACEST PĂMÎNT.

ZAHARIA STANCU

România literară dirijată de Liviu Rebreanu între anii 1932—1934 a jucat un mare rol în dezvoltarea literaturii noastre. Lui Liviu Rebreanu îi plăcea să descopere talente, să le ajute să publice, să crească. După cîte îmi aduc aminte, majoritatea colaboratorilor **României literare** erau oameni tineri. În anii aceia (care astăzi mi se par atît de îndepărtați) l-am văzut pe Liviu Rebreanu prezidînd o șezătoare literară la sala din piața palatului. Scriitori tineri se perindau pe la tribună, citeau și căpătau aplauze. Publicul era foarte generos cu scriitorii tineri. Cel mai mult se bucura Rebreanu.

După șezătoare cineva ne-a întrebat:

— L-ai văzut pe Rebreanu?

— Da, l-am văzut.

— Semăna cu o cloșcă, gata să sară în capul oricui s-ar fi agățat de pui.

Imaginea era exactă. Nici un alt prozator — din cei pe care i-am cunoscut în anii mei de începuturi literare — n-a lăsat în urma lui atîția „pui" ca Liviu Rebreanu! Ușile redacției vechii **Românii literare** erau întotdeauna deschise pentru debutanți.

Sper că printre alte tradiții bune luate de la înaintași, **România literară** de astăzi s-o preia și pe aceasta.

RADU BOUREANU

În acei ani interbelici a funcționat o presă literară foarte bogată, plină de semnificații vehiculînd spiritul unei generații care a așezat pietrele de temelie ale literaturii moderne. În această acțiune de cultură se înscrie și **România literară** scoasă de Liviu Rebreanu. Hotărît că în paralelă sau la depărtări măsurate apăreau reviste interesante exprimînd poziții, concepții și discipline literare varii, confruntîndu-se, înfruntîndu-se, trasînd un drum, negînd altul. E. Lovinescu, Camil Petrescu, G. Călinescu, Zaharia Stancu au făcut să apară publicații literare, reviste care au marcat drumul, au creat o atmosferă literară, schimburi de opinii, experimente, curente literare. Între acestea, **România literară**, ediția Liviu Rebreanu, a însumat un mănunchi bogat de personalități literare, de tineri care începeau să-și contureze aura personalității, de debutanți care au intrat adînc în aria literaturii. Cei care am colaborat la această revistă ne amintim, chiar fără să răsfoim colecțiile Academiei, de înfățișarea grafică aerată, de ținuta elegantă, de echilibrul paginilor, de inedítul multor materiale, de interesul stîrnit în rîndul cititorilor prin varietatea temelor, prin acea pondere care venea din spiritul larg, din ordinea acelui „internibus" al marelui prozator, director al **Româniel literare** de atunci.

În trecerea prin Paris am vorbit cu emoție împreună cu Eugen Ionescu despre această revistă scoasă de Liviu Rebreanu unde colaboram amîndoi, amintindu-ne cu melancolie de acest luminos capitol din istoria frămîntatei prese literare de atunci ca despre un tărîm spiritual unde ne-am lăsat urmele trecerii noastre în drum spre „marea trecere".

TUDOR TEODORESCU-BRANIȘTE

...În publicistica dintre cele două războaie, **România literară** ocupă în adevăr un loc de frunte. Avînd sanse să mă bucur de prietenia lui Rebreanu, știu cît suflet și cîtă muncă a pus el în întocmirea fiecărui număr al publicației sale.

Rebreanu a fost un mare prieten și sprijinitor al scriitorilor începători. Cînd descoperea printre ei un talent real, făcea tot ce-i sta în putință ca să-i înlesnească intrarea în literatură. Venea adesea la **Adevărul** și la **Adevărul literar** ca să ne semnaleze volumul unui debutant sau ca să ne atragă atenția asupra unei nuvele sau a unei poezii semnată de un nume nou. Cînd s-a decis să scoată **România literară** a făcut-o tocmai în vederea acestui scop.

CAMIL BALTAZAR

Conlucrarea la **România literară** a însemnat pentru viața și sufletul meu, în afară de-ntîlnirea revelatoare și-ntr-un anumit fel miraculoasă cu Liviu Rebreanu, cunoașterea pe-ndelete și intimă a unor scriitori ca Arghezi, I. Peltz, Eugen Ionescu, Ion Marin Sadoveanu, Al. Philippide, Victor Ion Popa, Emil și Dan Botta, Al. Sahia, G. Călinescu, F. Aderca, G. M. Zamfirescu, Em. Bucuța, adică-mbogățirea-n continuare a capitalului spiritual și uman. Miracol a-nsemnat să-i văd și să discutăm în ședințele preliminare de proiectare a **României literare** și apoi înfăptuind laolaltă fizionomia acelei reviste — așa cum magistralul constructor își arhitecturase lucrările sale; să-l cunosc îndeaproape, fiind în contact nemijlocit și cald cu el, pe insul de o monumentală omenie și constituind o exemplară excepție-n fauna literară de atunci, prin simplitatea, probitatea, spontaneitatea și noblețea-i. Datorită concepției lui Liviu Rebreanu cum că scriitorii tineri cată a avea o contribuție de seamă în colaborarea și susținerea revistei — „de-aia am ales un tînăr poet ca secretar de redacție" a adăugat el — **România literară** a putut adăposti în coloanele ei articole și reportaje despre condiția mizeră de viață a junelor vlăstare.

MIHAIL CELARIANU

Revista era alcătuită cu cea mai mare rîvnă și seriozitate și, fiind de apariție săptămînală, se străduia și izbutea ca, pe lîngă materialul stabilit dinainte, să reflecteze și să sublinieze cu generozitate și întîmplările literare curente ce meritau să fie înregistrate.

Colaboratorii — diverși — erau grupați exclusiv după criteriul estetic, proveniența lor nefiind interesantă, pentru conducere, sub raportul apartenenței la vreo altă revistă.

Formatul, de stil gazetăresc, urma, prin aceasta, cea mai veche tradiție a presei românești literare, la sorginte în mod precumpănitor culturalo-politică și apoi, tot mai mult, apropiindu-se de caracterul pronunțat sau chiar hotărît literar.

NEAGU RĂDULESCU

România literară a lui Rebreanu!

România literară a fost o școală a demnității, a respectului (ca și cenaclul lui Lovinescu) și mai ales a talentelor scriitoricești din orice generație.

A fost o revistă literară a **tuturor** care aveau într-adevăr talent, nu numai țurcană de salutat și miere pe buze pentru balcanicul „săru'mîna".

Admirabilul om și poet, Camil Baltazar, secretarul ei de redacție, își cheltuia energia și entuziasmul bătînd asfaltul străzilor și sunînd pe la ușile colaboratorilor (cînd aceștia aveau sonerie...) căutînd aurul prozei și versului, precum primii coloniști californieni, neașteptîndu-l mană cerească — la birou, calm cu cafeaua dinainte și salariul asigurat la două chenzine.

Secretarul de redacție n-avea machetatori foarte importanți sau angoasați de-o asemenea muncă titanică și revista se năștea săptămînal, lîngă vingalac, în tipografie, de-a-n picioarele, cheltuindu-și fiecare dintre noi, acolo, lîngă sudoarea poetului Baltazar, entuziasmul dezinteresat și fantezia.

Ce a însemnat **România literară** pentru epoca respectivă? O mare familie literară care a mobilizat talentele veritabile nu imposturile sezoniere.

Dovada?

Toți cei care au colaborat acolo, după atîția ani și vijelii ale timpului, există și azi, cu drumul lor propriu în literatura noastră.

Ei se numesc (să mă ierte cei pe care i-am omis): Eugen Jebeleanu, Cicerone Theodorescu, Radu Boureanu, Anton Holban, Petru Manoliu, Andrei Tudor, Emil Botta, Dan Botta, Mihail Sebastian, Eugen Ionescu, Emil Gulian, Barbu Brezianu, Virgil Gheorghiu, Oscar Lemnaru, Pericle Martinescu, Al. Robot...

În aproape patruzeci de ani cariile timpului, atît de necrutător și perfid cu alții, n-au reușit să macine și să pulverizeze nici unul din aceste nume. Ele au reprezentat sufletul **Româniel literare**. Și miracolul ei.

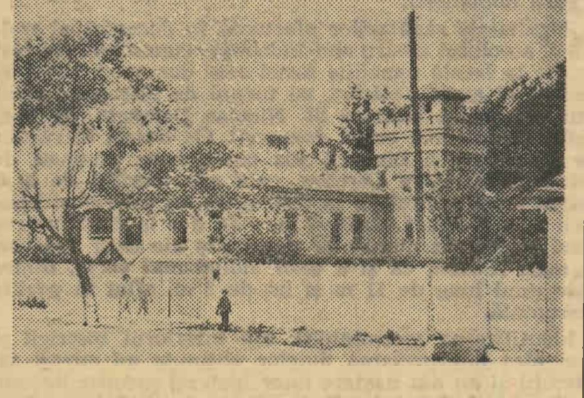
CU PRIVIRE LA...

CASA ROSETTI

O situație paradoxală ne-a determinat să tragem acest semnal de alarmă: pe de-o parte editurile tipăresc nenumărate cărți, monografii, ghiduri etc. despre monumentele masive, cunoscute, ale istoriei și culturii noastre, pe de altă parte monumente mai puțin impozante, case în care au locuit și creat personalitățile culturii noastre, sau clădiri în care s-au desfășurat furtunoase dezbateri sociale și artistice sînt încă necunoscute marelui public, se degradează, altele, după cum se știe, sînt de-a dreptul distruse. Dispar, așadar, martori tăcuți, anonimi, dar încărcați de vechime și prestigiu, ai atîtor ani de întemeiere edilitară, istorică și culturală, cei care, în unicat, perpetuează și întrețin peste veacuri mîndria unui trecut, culoarea unor așezări și locuri românești.

O atare situație nu mai poate continua dacă studenți, cititori și corespondenți ne întrunim eforturile pentru a depista și înregistra acei martori de piatră ai istoriei: statuile, casele, locurile cu tradiție consacrată, diversele edificii, care trebuie să fie salvate de la ruină, care trebuie să figureze în marele atlas iconografic al spiritualității noastre.

Să-l întocmim pentru a ne bucura de bogăția culturală și istorică a acestui popor.

Călătorul plecat din București spre pasul Ghimeș-Palanca sau Oituz, după ieșirea din orașul Adjud, important nod de cale ferată și șosele modernizate, intră în cunoscuta Vale a Trotușului. La o depărtare de 25 km va intra în comuna Căiuți, unde va trece prin fața unei case vechi, cu trecut istoric.

Această casă a fost construită în anul 1846 de către Răducanu R. Rosetti, frate cu Lascăr, Dumitru și Alexandru, cei patru frați Rosetti, participanți activi ai mișcării revoluționare din Moldova și luptători pentru Unirea din 1859. Lascăr Rosetti a fost și unul dintre candidații la domnie, bineînțeles cedînd, împreună cu Vasile Alecsandri și Costache Negri, voturile pentru Alexandru Ioan Cuza.

Casa a fost construită în această perioadă de efervescență revoluționară într-un minunat parc, avînd douăsprezece camere plasate la parter și etaj și străjuite cu cîte un turn la fiecare din capetele clădirii, diferite ca arhitectură.

Aici a fost un loc de întîlnire și de adăpost pentru revoluționarii moldoveni prigoniți de aprigul și lacomul domnitor al Moldovei, M. Sturdza: tinerii Alexandru I. Cuza, Vasile Alecsandri, Costache Negri, Iorgu Radu, Manolache Costache Iepureanu, Iancușor Canta ș.a., care făceau plimbări luînd parte și la vînătorile organizate în pădurea de la Pralea, tot pe moșia Căiuți.

În această casă s-a născut și fiul lui Răducanu Rosetti, scriitorul și istoricul Radu R. Rosetti, la 14 septembrie 1853 și mort în București la 14 februarie 1926. Aici și-a petrecut copilăria și o parte din tinerețe, de unde a cules materialul documentar pentru savuroasele amintiri, romane, povești moldovenești și multe documente istorice

Scriitorul a cedat casa despre care relatăm unei surori căsătorită cu generalul Catargiu. Din cauza relei administrații și a datoriilor contractate de noul proprietar, casa din Căiuți și cu întreaga proprietate au fost preluate de către Banca Creditul rural funciar, casa rămînînd nelocuită. În timpul primului război mondial a fost folosită ca spital militar unde erau tratați ostașii răniți pe frontul Pralea-Mărăști-Oituz, de către medici militari români și francezi. În perioada 1922—1932 în această clădire a funcționat o școală de brigadieri silvici și una de pădurari, rămînînd apoi nefolosită mai mulți ani. În urma cutremurului din 1940 a fost serios avariată și lăsată în complectă părăsire, ruinîndu-se din an în an tot mai mult. Deși parcul este proprietatea ocolului silvic Căiuți, clădirea și parcul nu s-au bucurat de îngrijire corespunzătoare din partea acestei instituții.

De vreo opt ani s-a început restaurarea acestei clădiri cu arhitectura inițială nemodificată, urmînd ca să fie redată în folosință social-culturală. Întîrzierea așa de mare a restaurării clădirii este inexplicabilă. Pînă acum a fost înlocuit acoperișul de șindrilă complet uzat, cu același material cum a fost inițial. S-au rezidit pereții din care s-au scos cărămizile în perioada cînd clădirea era părăsită. Pereții au fost tencuiți în exterior și montate tocuri noi la toate ușile și ferestrele. Lucrările au reînceput de curînd, însă e necesar ca aceste lucrări de restaurare să fie terminate pînă la sfîrșitul acestui an și clădirea să fie dată în folosință social-culturală, unde se poate amenaja și un punct muzeistic sătesc, istoric-etnografic, iar casa să fie declarată drept *casă memorială*.

Gheorghe HUȚU
învățător

O CURTE VOIEVODALĂ ÎNAINTE DE BASARAB I

DESCOPERIRI RECENTE CARE CONFIRMĂ O IPOTEZĂ MAI VECHE

Puţine localităţi de pe teritoriul din stînga Oltului s-au bucurat de atenţia arheologilor medievişti ca micul orăşel Curtea de Argeş. Cercetările începute încă din secolul trecut, la care au participat Al. Odobescu şi Gr. Tocilescu, au continuat în secolul nostru cu săpăturile desfăşurate sub conducerea arheologului Virgil Drăghiceanu, scoţîndu-se la iveală întregul ansamblu al curţii voievodale. Mai putem adăuga că marii noştri istorici D. Onciul şi N. Iorga au urmărit îndeaproape aceste lucrări, aducîndu-şi o contribuţie deosebită la clarificarea unora dintre cele mai dificile probleme. Interesul stîrnit de aceste cercetări pare normal dacă ne gîndim că la Curtea de Argeş a fost prima capitală a Ţării Româneşti.

Rezultatele săpăturilor efectuate în deceniul al treilea al secolului nostru sînt îndeobşte cunoscute. Au fost scoase la iveală temeliile fostei case domneşti, zidul de incintă al acestei clădiri, cu turnul de intrare şi zidul care înconjura biserica Sf. Nicolae Domnesc, în imediata apropiere a curţii domneşti. Cu ocazia lucrărilor de restaurare a bisericii sus menţionate, conduse de arhitectul Grigore Cerchez, care are meritul de a fi salvat monumentul de la distrugere, în interiorul bisericii s-au efectuat săpături care au dus la descoperirea unui important număr de morminte ale unor voievozi şi mari feudali, ca şi a unor ziduri mai vechi, dintre care unul lung de 11 m şi lat de 7 m, aflat în poziţie orizontală.

Identificarea mormintelor din interiorul bisericii şi mai ales interpretarea datelor obţinute au stîrnit vii discuţii şi au dat naştere unor ipoteze, socotite de unii mult prea îndrăzneţe. Cea mai interesantă ipoteză a fost cea a prof. Aurelian Sacerdoţeanu („Mormîntul de la Argeş şi zidirea bisericii domneşti", în Bul. Com. Mon. Ist., XXVIII, 1935, fasc. 84), care susţinea că actuala biserică ar fi fost construită pe ruinele alteia mai vechi, distrusă de regele Ungariei, Carol Robert, în timpul expediţiei sale de pedepsire a lui Basarab I (1330), iar zidul de împrejmuire ce ni s-a păstrat ar fi aparţinut acestei prime biserici — aducînd ca important argument pentru această din urmă afirmaţie constatarea că zidul de incintă se află în latura de nord-est a bisericii la o distanţă de numai 0,28 m (ceea ce ar fi făcut imposibilă practicarea cultului în jurul bisericii) şi că la data construirii noii biserici nu se mai aflau decît temeliile zidului, şi acelea îngropate în pămînt. Dar ipoteza profesorului A. Sacerdoţeanu a stîrnit împotrivirea unor specialişti. Astfel V. Drăghiceanu, în articolul „În legătură cu biserica domnească de la Argeş" (în „Mitropolia Olteniei", VII, 1955, pp 555-562), s-a ridicat împotriva acestei ipoteze menţinîndu-şi afirmaţiile din 1923. Ceva mai tîrziu, Pavel Chihaia, în articolul „Data construirii casei domneşti de lîngă biserica Sf. Nicolae Domnesc din Curtea de Argeş" (în „Glasul bisericii" XXVI, 1967, nr. 9-10) afirma cu tărie că zidul care înconjoară biserica a fost ridicat ulterior celui voievodal, iar ansamblul voievodal cu toate construcţiile sale şi zidul de incintă al bisericii Sf. Nicolae Domnesc au fost ridicate „într-o fază de construcţie sensibil mai tîrzie decît biserica Sf. Nicolae Domnesc".

Iată deci că exista o puternică controversă între specialişti în privinţa unei chestiuni esenţiale pentru vechea istorie medievală a Ţării Româneşti. Aşa stăteau lucrurile cînd, în vara anului 1967, a început o nouă serie de săpături în perimetrul ansamblului voievodal de la Curtea de Argeş. Lucrările, iniţiate de Institutul de arheologie al Academiei R.S.R. în colaborare cu Muzeul de istorie a judeţului Argeş şi cu Muzeul de istorie a oraşului Curtea de Argeş, sînt conduse de arheologul N. Constantinescu, de la Institutul de arheologie. Pentru a afla ce descoperiri s-au făcut în ultimul timp ne-am adresat direct conducătorului lucrării. Deosebit de amabil, domnia-sa ne-a pus la dispoziţie toate rezultatele obţinute pînă în prezent şi, mai mult, ne-a făcut un amplu comentariu asupra descoperirilor, emiţînd o serie de ipoteze care, prin soliditatea argumentelor — considerăm noi, pot deveni o certitudine.

Iată pe scurt despre ce este vorba. Cercetările, care sînt de-abia la început, se vor desfăşura în două etape. Prima — care a şi început — urmăreşte să stabilească fazele de construire a ansamblului voievodal. Cea de a doua — de perspectivă — urmează să fixeze locul curţii domneşti în cadrul oraşului medieval. Cercetările — aşa cum afirma arheologul N. Constantinescu — au întîmpinat greutăţi de la început, deoarece arheologul V. Drăghiceanu a lăsat prea puţine însemnări despre modul în care s-au desfăşurat săpăturile la biserica domnească şi la ansamblul voievodal. Aceasta a făcut ca totul să fie reluat neţinîndu-se seama de ipotezele emise.

O primă problemă care s-a aflat în atenţia cercetărilor a fost aceea a stabilirii stratigrafiei. Încă de anul trecut s-a putut stabili cu precizie că turnul de la intrarea curţii domneşti — turn ce se mai păstrează şi astăzi — datează de la începutul secolului al XVI-lea. Săpăturile au arătat că acest turn din secolul al XVI-lea a fost ridicat de-asupra temeliilor — mult mai mari — ale unui alt turn ce datează de la începutul secolului al XIV-lea. Legat de turnul din secolul al XIV-lea se află un pavaj din bolovani de rîu, care se îndreaptă spre casa domnească din latura de sud a Curţii domneşti. Tot anul trecut s-au făcut săpături la casa domnească de sud. Cu această ocazie s-a stabilit că prispa din partea de nord a clădirii este de dată mai recentă, fiind adăugată la începutul secolului al XVI-lea (contemporană deci cu turnul de la intrare care se mai păstrează şi astăzi), în timpul domniei lui Neagoe Basarab care a renovat şi curtea domnească o dată cu construirea vestitei mînăstiri de la Curtea de Argeş.

Anul acesta săpăturile au fost extinse şi nu mică le-a fost surpriza arheologilor cînd au descoperit, sub temeliile casei domneşti de sud, un alt zid îngust de 40—50 cm, făcut din bolovani de rîu (este izbitoare asemănarea dintre acest zid şi cel descoperit sub temeliile cetăţii lui Vlad Ţepeş de la Curtea veche, de care vorbeam într-unul din numerele noastre trecute). Materialul ceramic descoperit în stratul arheologic al acestui zid a permis datarea lui cu precizie: sfîrşitul

magazin istoric pentru dacia

secolului al XIII-lea. Continuînd săpăturile între casa domnească de sud şi turnul de la intrare, în acelaşi strat arheologic cu cel al zidului, aflat sub temeliile casei domneşti, s-au găsit două monezi bizantine. Una din bronz, emisă în timpul stăpînirii bizantine de la Salonic (1204—1261), şi alta din timpul lui Andronic al II-lea Paleologul şi al fiului său Mihail al IX-lea (1295—1320), ceea ce permite stabilirea cu precizie a faptului că acest strat — care a primit numele de „faza Tihomir" — datează de la sfîrşitul secolului al XIII-lea. Tot în acest strat, în partea de est a clădirii din secolul al XIII-lea, s-a descoperit alt pavaj, tot din bolovani de rîu, care se află sub nivelul pavajului ce porneşte de la turnul de intrare din secolul al XIV-lea. La suprafaţa stratului ce defineşte „faza Tihomir" sînt vizibile urme de arsură. Ceea ce atestă cu certitudine că această clădire a fost distrusă în timpul invaziei lui Carol Robert.

De-asupra acestui prim strat arheologic se află aşa-zisul strat de construcţie, format în timpul ridicării casei domneşti de sud. În acest strat de construcţie s-au găsit două monezi. Una emisă de ţarul de la Tîrnovo, Ioan Alexandru, şi fiul său Mihail, în perioada 1331—1355, şi un obol de argint bătut de Carol Robert la 1338, fapt ce-l face pe arheologul N. Constantinescu să considere că noua casă domnească de sud a fost construită aproximativ la 1340, deci la 10 ani după invazia lui Carol Robert. În nivelul de folosire al noii casei domneşti de sud — imediat superior stratului de construcţie — s-a descoperit un alt pavaj, care face corp comun cu cel din faţa turnului de la intrarea în curtea domnească. Şi în stratul de folosire s-au descoperit mai multe monezi. Astfel, s-au găsit monezi emise de ţarul Straşimir al Vidinului în 1360—1365 şi 1369—1396. De asemenea, s-au mai descoperit două emisiuni ale lui Radu I, din perioada 1377—1383, un ducat şi un ban — monedă divizionară, de un tip necunoscut pînă acum —, precum şi o monedă de la Mircea cel Bătrîn din perioada 1410—1415 Aceste monezi, descoperite în stratul de folosire, dovedesc clar că la începutul celei de a doua jumătăţi a secolului al XIV-lea noua construcţie a casei domneşti era terminată.

În aceste două straturi s-au găsit însă şi importante materiale arheologice. În primul strat (sfîrşitul secolului al XIII-lea) s-au descoperit numeroase resturi de ceramică de diferite categorii, specifică zonei argeşene şi absolut necunoscute pînă acum, decorată cu motive stampilate, cu alveole, cu incizii ondulate sau orizontale. Împreună cu această ceramică argeşană s-a găsit şi ceramică bizantină de import, smălţuită în brun şi verde măsliniu, foarte des întîlnită în Dobrogea şi care aminteşte de Dinogetia şi Păcuiul lui Soare.

Demn de semnalat este faptul că în zona casei domneşti de sud materialul arheologic este înseriat de-a lungul secolelor XIII—XVIII, ceea ce atestă continua folosire a clădirii în această perioadă. La nivelul secolului al XV-lea, probabil în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, s-au descoperit rămăşiţele sobelor de teracotă, dotate cu cahle borcan şi discuri ornamentale, precum şi profiluri arhitectonice din piatră care încadrau uşile şi ferestrele clădirii. Toate acestea dovedesc că la începutul secolului al XV-lea casele marilor feudali erau dotate cu un înalt grad de confort (raportat la acea vreme). Şi era normal să fie aşa dacă ne gîndim la legăturile lui Mircea cel Bătrîn cu vecinii şi că solilor pe care îi primea cu regularitate trebuia să le ofere acelaşi grad de confort cu cel pe care-l aveau în ţările lor, pentru că, nu trebuie să uităm, alianţele realizate de marele voievod au fost încheiate de pe picior de egalitate cu suveranii din marile ţări vecine. Însăşi pictura de la Cozia ni-l înfăţişează pe Mircea ca o figură reprezentativă de feudal, cu nimic mai prejos decît cei din occident. Iar această pictură nu înfăţişează ceva izolat la vremea aceea, fiindcă este cunoscut faptul că marii boieri ai lui Mircea cel Bătrîn participau cu regularitate la turnirurile organizate de regele Ungariei, la Buda. Era deci vorba de o clasă feudală puternică ajunsă la un înalt grad de rafinament, ceea ce nu se putea obţine decît într-o perioadă îndelungată de timp.

Referitor la clădirea din partea de nord a curţii domneşti, săpăturile au stabilit că este vorba de o construcţie mai nouă, datînd din vremea lui Neagoe Basarab (contemporană cu prispa casei domneşti de sud şi cu turnul de la intrare, ce se mai păstrează şi astăzi).

Un alt succes al arheologului N. Constantinescu este datarea cu precizie a zidului de incintă, de plan trapezoidal, al bisericii Sf. Nicolae Domnesc, de care am vorbit la început. Efectuîndu-se pentru prima oară măsurători topometrice, a reieşit clar că acest zid este dintr-o fază anterioară zidului de incintă al curţii domneşti propriu-zisă şi că el aparţine nivelului de folosire a primei case domneşti de sud (sfîrşitul secolului al XIII-lea).

Făcîndu-se săpături în exteriorul acestui zid de incintă al bisericii Sf. Nicolae Domnesc a fost scoasă la iveală o bogată depunere arheologică formată din cenuşă, cărbuni, foarte multe oase de diferite animale, vertebre de peşte de Dunăre (morun) şi ceramică, toate din timpul existenţei incintei trapezoidale. Şi aici, peste acest strat de folosire de la sfîrşitul secolului al XIII-lea, s-a găsit stratul de arsură, pecetea invaziei lui Carol Robert. De unde provin aceste resturi? La această întrebare arheologul N. Constantinescu dă următorul răspuns: „de la o biserică în nici un caz, fiindcă sînt în cantitate prea mare. Este deci vorba de o construcţie privată, probabil o altă casă domnească". Mai de grabă — considerăm totuşi noi — este vorba de o biserică, iar resturile de materiale sînt rezultatul unor ospeţe copioase organizate la sărbătorirea patronului bisericii şi nicidecum o acumulare de-a lungul unei vieţi gospodăreşti îndelungate. Săpăturile ce se vor efectua în această zonă vor lămuri şi această chestiune. *Important este însă faptul că zidul incintei de formă trapezoidală datează de la sfîrşitul secolului al XIII-lea şi că el împrejmuia alte construcţii, dispărute astăzi*, dar ale căror urme au fost descoperite de arheologul V. Drăghiceanu, care însă le-a considerat auxiliarii, făcute special pentru susţinerea temeliilor bisericii Sf. Nicolae Domnesc.

Alte săpături, efectuate în interiorul curţii domneşti la sud de turnul de la intrare, au scos la iveală o groapă în care s-au găsit cenuşă, cărbuni, oase, o monedă sfărîmată de foc de la Radu I, fragmente de zgură, cărămidă arsă şi fragmentele a două creuzete din lut de mărimi diferite. Nu s-a făcut încă analiza chimică a acestor creuzete, dar, după cum afirmă arheologul N. Constantinescu, urmele ce se pot vedea cu ochiul liber îndreptăţesc părerea că ele au fost folosite la topirea argintului, pentru că nu se observă urme de fier (care lasă o culoare roşie) şi nici de bronz (care lasă o culoare verzuie). Este foarte probabil să fie vorba de resturi de la monetăria curţii domneşti şi de la atelierele de artizanat care desigur se aflau în preajma casei voievodului. Toate acestea sînt indicii ale intensei vieţi de curte care a existat la Curtea de Argeş în cea de a doua jumătate a secolului al XIV-lea.

Ce concluzii putem desprinde in urma acestor descoperiri? În primul rînd că aici a existat una dintre cele mai puternice formaţiuni politice anterioare lui Basarab I. În al doilea rînd, se desprinde concluzia că pe locul bisericii Sf. Nicolae Domnesc, construită la jumătatea secolului al XIV-lea, s-a aflat o altă construcţie din a doua jumătate a secolului al XIII-lea, împrejmuită cu un zid contemporan cu prima casă domnească de sud.

Dacă coroborăm datele obţinute la Curtea de Argeş cu cele de la Curtea Veche, ajungem uşor la concluzia că şi pe teritoriul din stînga Oltului au existat formaţiuni politice asemănătoare celor ale lui Ioan şi Farcaş din dreapta Oltului. Aceasta presupune că întemeierea Ţării Româneşti a însemnat înglobarea tuturor acestor formaţiuni politice într-una singură, mult mai puternică, capabilă să facă faţă pericolului extern, care devenea tot mai îngrijorător la sfîrşitul secolului al XIII-lea şi începutul celui de al XIV-lea.

Radu-Dan VLAD

transmutațiuni

3

Scara corespondențelor pare infinită. Într-un Opus alhimicum. Vulturul este cotat ca pasăre a lui Hermes lîngă Pelican și Fenix, păsări fastuoase, sinuoase, simbolice, găsite mai apoi pe scuturi, pe temple, pe drapele pentru că au o încărcătură horoscopică, adună adică favoruri ale unor forțe necunoscute. Pelicanul este, într-o altă transmutație, simbolul pietrei filozofale. El își hrănește cuibul și progeniturile cu sîngele propriu. Fenixul, cum se știe, simbolizează învierea din propria cenușă. Corbul, pasăre degradată în scara valorilor simbolice, nebănuit, vrea să însemne putrefacția materiei. Lebăda este egal cu materiile în ascensiune spre puritate. Cocoșul — strigăt simbolizat în flăcări — este egal cu Focul. Paonul, altă ființă fastuoasă, de podoabă, încarnează transmutarea materiei, trecerea prin culori infinite a ceea ce este fix, greoi. Bazilicul este simbolul oxizilor metalici. Dar lucrurile nu se opresc aici. Există și o sporire de simboluri, un paralelism, o concurență, un fel de supralicitare. Salamandra este si ea foc, după cum șarpele poate înfățișa putrefacția. De altfel șarpele tricefal îngemănează cele trei materii elementare : mercurul, sulful și sarea. Peștii au simbolic rolul de a fixa materia, Dragonul asiat e haosul și flacăra. Licornul este egal cu mercurul, mascul cînd e asociat cu o virgină. Există și un Olimp alhimic în care Saturn se transcrie sub semnele plumbului ; Jupiter — cositorul ; Venus — arama ; Marte — fierul ; Apolon — soarele, adică aurul ; Diana — argintul.

Și iată și semnul ezitărilor alhimistului : labyrintul.

Un manuscris latin din secolul al 16-lea : Turba philosophorum *înfățișa în 40 de desene colorate nunta Regelui cu Regina ; e vorba evident de Nunta alhimică a metalelor despre care am mai vorbit. Cele 50 de embleme din* Scrutinium Chymicum *(1587) desenate de Michaël Maier sînt de o rară fantezie, încă nedepășită de noi, modernii. În aramă sînt descrise operațiile alhimice cele mai obișnuite, dar ele au ceva supranatural. Un personaj care poate fi Saturn poartă în loc de păr flăcări, din brațe izbucnesc la terminațiile mîinilor de asemenea flăcări. Simbolul maternității e convertit într-o femeie care are sub gît o sferă perfectă în care se află un copil. Într-o curte interioară, în fața focului alhimic cineva e gata să despice cu o spadă grea oul filozofic. Un șarpe aripat își devoră propria coadă plină de solzi. Motivul e reluat într-un manuscris din 1558 :* Ripley scrowle *în care există un desen ce înfățișează doi dragoni, consumîndu-și cozile în mijlocul unui cerc zodiacal. În acelasi manuscris, în transmutație : un desen ce arată un trandafir alb aflat într-unul roșu. Dar să continuăm descrierea gravurilor. Într-un chioșc care adăposteste arborele filozofic, alhimistul gustă fructul suprem. Doi lei aripați se devoră, agitînd cozile ce seamănă cu niște clopote. Gravura a XVII-a este de-a dreptul fantastică : deasupra unui lac plutesc patru sfere îngemănate în care se văd flăcările transmutațiunilor. Calmul apei pe care plutesc corăbii în contrast cu agitația interioară a sferelor este de un efect indicibil. În a XXII-a gravură apare alăuta care îmblînzea munca metalelor. În* Splendor solis, *lucrare capitală din secolul al 16-lea în* Speculum veritatis *(Codex al Vaticanului) sau în ciudatul manuscris* Cheia secretului secretelor *se admite că metalele sînt vii ca niște arbori care au rădăcini, trunchiuri și frunze, demonstrîndu-se că argintul creste la lună și aurul la soare. De aceea nunta alhimică trebuie oarecum umanizată. Pe o inscripție veche scrie că armonia sacră gonește spiritele rele. Bătrînii alhimiști greci căutau relații între muzică și chimie. Ei spuneau că piatra filozofală este o piatră muzicală în același timp. În* Atalanta fugiens *a aceluiași Maier orice emblemă răspundea unei fugi, care era în realitate un canon pe trei voci. Khunrath spunea de asemenea că alhimiștii improvizau melodii subtile pînă la desăvîrșirea Operei, adică transmutarea metalelor ordinare în metale prețioase. Muzica alunga melancolia saturniană care îi apuca pe inițiați în fața cuptoarelor alhimice în nopțile lor de veghe. Cete de tineri cîntau din harfe sau lăute ca să le alunge plictisul. Extazul mistic care rezulta din aceste audiții reprezenta finalul lucrării sau Împlinirea. Gravura XXIII înfățișează conjuncția în planul doi, în timp ce în planul din față din capul despicat al lui Saturn iese o femeie. Gravura următoare e mai dramatică. Regele e sfîșiat de un lup imens care-i mănîncă viscerele. Dar elementul mascul, încoronat poate fi văzut și într-un cuptor, luminat de o lumînare, sub el ard flăcările ce nu par a-l incendia încă. Gravura XXX înfățișează pe Rege și pe Regină (Soarele și Luna) despărțiți de un cocoș (focul). Mai departe : pe un pat comun, un personaj cu două capete așteaptă să fie devorat de flăcările de dedesubt. Ultima gravură este ilustrarea unei posesiuni ciudate : o femeie cedează unui dragon într-o groapă. O lume fantastă luminată de focuri vizionare sau într-o altă interpretare : Androginul care e Nehotărîtul, rătăcind într-o lume hermafrodită.*

Eugen Barbu

CRONICA LITERARĂ

Adi Cusin: „A fi"

Cartea de poeme a lui Adi Cusin, prima sa carte, constituie incontestabil o reușită. Cîteva dintre piesele ei mi se par de-a dreptul antologice : **Merele noaptea, Omule, Cînd e posibil să-nflorească pomii, Pe vînt, Izvorul.** Sentimentul că te afli în fața unui lucru temeinic, gîndit, îndelung elaborat și mai ales în fața unui poet care are de spus **ceva cu siguranță,** ca să folosesc o expresie a sa, ți se impune de la lectura primelor poeme. Adi Cusin are o adevărată pudoare față de actul comunicării cu publicul și cu sine în calitatea de poet. Gîndurile sale, opțiunile etice, frămîntările sînt de aceea numai cele definitorii, majore pe care forumul interior le-a validat în urma unei exigente confruntări.

Sînt surprinzătoare din acest punct de vedere cele vreo două-trei poeme în care se exprimă vagul, stările de spirit pasagere.

Poetul însuși în asemenea cazuri trăiește senzația că nu evoluează pe o traiectorie sigură și după ce într-una din aceste poeme declară : **Se face timpul să vă spun ceva... / Țineți-vă de marginea căruței ! / Smuciți pe spate vă veți hurduca / Pe bolovanii scoși de enervare,** conchide cu mărturisirea : **De-ajuns, am treabă. N-ai priceput nimic... / Ajut un trandafir să-și scoată spinii. / De frumusețea lui se vor opri / Uimite trenurile între linii.** Deruta poetului merge pînă acolo încît chiar expresia poetică bine structurată, fără inadvertențe de sens ale metaforei și cuvîntului devine dintr-odată rebarbativă ; **Cuvintele se mușcă și se-alungă / — Fugă de porci cu rîturile scurte — / Scurmînd genunchii gardului prin curte.** E cam greu să accepți, în contextul compunerii respective, niște porci care **scurmă** întocmai ca găinile nici mai mult nici mai puțin decît **genunchii gardului prin curte.**

Ne-am oprit și asupra unui asemenea detaliu nu pentru a șicana pe autor care, de altfel, face singur mea culpa : **E-atît de greu să fii mai coerent / Prin răbufniri de viață violente.** De remarcat numai faptul că incoerențele de ideie ca și de expresie poetică apar tocmai acolo unde viața, în sensul eminescian de **viața sufletului** — adică acela propriu poeziei — răbufnește prea puțin în asemenea meditații, și de obicei în ipostazele ei difuze, convenționale, neconcludente ca în poezia **Amar** în care poetul monologhează astfel : **Cei care pricepeau au rămas împreună. / Mi s-a spus : / Du-te, nu te pricepi ! / Fă și tu altceva... / Amar / Ca o pastilă de amar sub limbă / / Cum nu pricep ? Numai eu nu pricep ! / Toți au zis așa. Nu pricep ! / / Și doar mie-mi plăcea.../ / Toți ceilalți au rămas împreună / / Hai acasă ! / / M-am ridicat și am spart toate oglinzile / Și întreg adevărul a curs pe podea / /**

Evident, nu este greu să recunoaștem în asemenea compuneri încercarea de a utiliza unele procedee ale literaturii existențialiste din sfera căreia poetul își împrumuta unele ipostaze cîntate altădată de către poeții moldoveni pe o claviatură simbolistă (**„Ceva cu siguranță", „Înainte de șase").Lumină veche** de altfel și rămîne la modelul simbolist autohton pînă și în curgerea ei ritmică, cu o ușoară monotonie de caterincă : **Ce trist e la ora amiezii / În gang, cînd se toacă mărar. / Cînd stîlpii acelor familii / Adorm lunecînd sub ziar ; / / Dar cînd se mai trag mari obloane / Și varul trezit cade jos ; / Și-un cal angajat la sifoane / Așteaptă în stradă pios etc., etc.**

Poet admirabil, de marcă, ni se pare a fi Adi Cusin în celelalte piese din plachetă, care și au o netă preponderență și sub aspect cantitativ.

Vocația sa pentru meditația etico-filozofică e una dintre cele mai distinse și distincte în această zonă a liricii tinere. Universul căruia i se circumscriu aceste meditații este bine precizat de însuși titlul cărții, **„A fi"**, adică problematica omului într-unele din ipostazele ei esențiale : conștiința de sine (**„Merele noaptea"**), **responsabilitatea („Omule")** ; puritatea (**„Izvorul"**), noblețea umană (**„Cînd e posibil să-nflorească pomii"**). Exemplificarea noastră nu are intenția să sărăcească, să reducă la unitate semnificațiile poeziilor ca într-o artă poetică clasicistă ; dacă o facem, intenția noastră nu e decît de a sublinia predilecția poetului pentru temele grave ale dezbaterii etico-filozofice.

Fiecare poezie se constituie dintr-o întreagă logodire de sensuri și de sentimente. **Merele noaptea** e deopotrivă o dialectică a cunoașterii de sine și în consecință a conștiinței de sine și un elogiu al maturității.

Enunțul poeziei e solemn lapidar, dar cu o multiplicitate de elemente care se succed într-o logică fermă, înglobînd toate datele trebuitoare poetului în demonstrația sa ulterioară : **Dorm merele rotunde-n somnul lor / Venind din flori, murind fără durere / Pentru că strîng un somn covîrșitor / Fugit din linii și-adormit în sfere / / Se împlinesc în miezul lor de măr / Fără minciună, fără adevăr.../** Dar iată că prima treaptă a evoluției spre conștiința de sine și spre maturitate se ivește : **și totuși într-o noapte s-a deșteptat un măr.** Dilema cunoașterii se exprimă de asemenea remarcabil : **Se tulbură de-un gînd și ameți / „Sînt cel de-acolo sau sînt cel de-aici ?" / Vedea treptat cum numai e la fel. / Cu sîmburii neliniștiți în el.** Și, în sfîrșit, urmînd o asemenea gradație, concluzia se impune hiperbolică :

Și s-a simțit de-odată atît de singur, / Un măr printre atîtea mere singur, / De sîmburii și carnea lui surprins ! / / S-a clătinat pe ram și s-a desprins / Cădea crescînd, de-un gînd mai nou aprins / Cădea pe lîngă merele ce dorm / Sfidînd, rostogolindu-se enorm ! / Alteori opțiunea pentru o anume atitudine etică e o parabolă realizată cu mijloacele cele mai proprii poeziei clasice tradiționale. **„Izvorul"** e parcă un tablou ritual cu contururi foarte vii, de o pregnanță rar întîlnită în ultima vreme.

Ca poet cu vocație pentru reflecția filozofică, Adi Cusin nu putea să-l ocolească pe Lucian Blaga, matricea literară a multor talente din promoția lirică de ultimă oră.

Motivul blagian al somnului germinativ se transcrie însă și aici într-o tonalitate proprie tînărului poet : **Dormeam brutal, / Cu nerecunoștință / Trîntit cu spatele pe saci de grîu / De-ar fi încolțit, ar fi ieșit prin mine / Sărbătorindu-mă pînă la brîu/ / Ca un dulău dintr-un ungher în altul / Sîngele meu se fugărea prin trup / O legătură aspră cu pămîntul / Făcea din rădăcini să nu mă rup.** Și această poezie ca toate cele pe care le considerăm noi a forma substanța durabilă a acestor cărți de debut vădește o calitate tot mai rar întîlnită : dicțiunea poetică. Fraza poetică se rostește distinct, fiecare element poetic are relief, calitate care decurge dintr-o alta, aceea că autorul **vede ideile**, în sensul dat de Camil Petrescu acestei sintagme. Pe scurt Adi Cusin este poet, veritabil poet. Debutul său atît de matur, chiar și la o vîrstă care nu mai e atît de precoce implică o mare răspundere pentru evoluția viitoare a minunatului său talent. Care va fi această evoluție ? Discreția, modestia și seriozitatea poetului ne impun să fim sobri, dar plini de speranțe.

Niculae STOIAN

EXPERTIZE

„Bunavestire" de Ilie Constantin

Ilie Constantin nu e un poet al extremelor — modernistă ori tradiționalistă. Calm, calculat, cu facies impasibil de fildeș mat, econom în gesturi și rostire, el este la fel și în poezie. Versul e tăiat marmoreean, perfect, echilibrat, expresia rotunjită, parcă gustată în sonurile ei, parcă de o sonoritate ducală, stinsă-n oglinzi. E o modalitate lingvistică amintind de travaliul parnasian. Numai că la Ilie Constantin impresia nu vine atît de la substanța, de la materialele lirice prelucrate de poet, cît de la suprafața lucie, lunecătoare, a cuvîntului comunicat. Totuși, atunci cînd poetul are reprezentarea acută, simpatetică a ideii, o noutate imagistică, un palpit al vieții, al obsesiei irigă perfecțiunea versurilor (**Reversibilitate**) : „O Daphne reversibilă visam / Reînviind din fiecare ram, / Să zbată pleoape dulci între nervuri, / Să iasă-n muguri umbra caldei guri. / Pe unduioase coapse să se-audă / Cum carnea surpă clorofila crudă. / Fuga oprită-n rădăcini de plantă / Să reînceapă-n glezne, delirantă. / O Daphne reversibilă vedeam / Reînviind din fiecare ram. / Ea alerga neterminat de vie / Și-și aduna vestmîntul cu mînie, / Mult sfîșiat de ramurile sale / În vremea stinsei vîrste vegetale".

Un punct de vedere structuralist căruia credem a-i fi de la o vreme devotați, ne obligă a vedea în **Reversibilitate** poezia în care se intersectează echipotențele lirice ale autorului : dualitatea împăcată, blîndă, a termicului cu glacialul (alcătuire originară a nimfei Daphne), prezența numelor și personajelor din mitologia greacă ori locală, anecdotica (desfășurată uneori a cutărei balade), refularea sexualului prin pudoarea parnasiană, obsesia ireversibilului transmisă aici prin dorința realizării magice a reversibilului, în fine, sentimentul căderii timpului în mari falii geologice, sau asemeni „cum trec pe lîngă piramide / Popoare, seminții, nisipuri, Timpul", sau bunavestirea devorantă, tăcută, a clipelor, obsesie care îi este fundamentală, slujită de către toate aceste motive și mijloace lirice. Metaforic, am spune că din partea frigidă a nimfei Daphne pare că vine și acea concepere muzeală, rece a masculinității, sau invers, dacă ea pornește din partea sîngelui arzînd, atunci poate fi vorba de acea mască hieratică, parnasiană, trasă peste lume și decentă. Iată sala de marmură și cristale prin care trece un zburător cu părul blond : „Trecea prin murmur de saloane / Rupînd priviri, cu pas egal, / Precum se duce prin liane / Alene tigrul de Bengal. / / Frumoasele foșneau corsete / Și respirau parcă prin sîni / Imaginîndu-l pe-ndelete / În nopți rîvnite săptămîni. / / Bărbat adolescent, cu linii / Oprite-n recele obraz, / Portretul blond ca al luminii / Învie-n tulbure extaz. / / Și-atîta frumusețe-ntreagă / Ți se oferă s-o cuprinzi / Încît necruțător te neagă / Și te restituie-n oglinzi". (**Zburătorul**)

În aceeași viziune de fast imperial obosit, cu nu știu ce iz de climat nordic și grandios este văzut declinul toamnei, adică obsesia timpului vegetal, contrar celui invocat în **Reversibilitate. Craiul de cupă** e plîngerea degradării materiale a timpului, adică a ireversibilului : „E-o înfrunzire din rămasul verii / Pe cumpănă răcită visător, / Ca-ntr-un final istoric de imperii / Mult sfîșiate-n steagurile lor. / / Culorile, răsfățul de țesuturi / Se diluează-n galben așteptat. / Ca o odihnă coborînd pe scuturi / Din stinsul, brațul care le-a purtat".

Precum antitetica Daphne, unele poezii din **Bunavestire** au o alcătuire duală : motivul, ideea sînt tratate o dată într-o viziune discursivă, a doua oară într-una clasicistă, ambele însă sobre, aparent fără temperament, în fapt fiind vorba de o foarte bună stăpînire a meșteșugului poetic ce se răsfață muzical. (**Tăietorul de lemne, Așteptarea lui Ulise**).

Structura lui Ilie Constantin e asemănătoare cu aceea a lui Philippide, Ștefan Aug. Doinaș și Radu Stanca, de care însă îl desparte gradul de exultanță al verbului, vîrsta lirică și secondarea noilor idei.

M. N. RUSU

confidențe

SĂ NU TRĂIM CA ÎNTR-UN GOL DE AER

Iubesc o fată. E studentă la biologie. Ne-am cunoscut la un bal studențesc. Am dansat toată seara împreună. Miezul nopții ne-a prins pe străzile orașului. În noaptea aceea a întîrziat de la cămin. Ciudat, cînd am revăzut-o a doua zi după amiază, îmbrăcată în rochia aceea albastră, mi s-a părut că vine dintr-un vis al meu, că e exact fata pe care mi-am dorit-o. Ulterior, întîlnirile mi-au dezvăluit nenumărate din nuanțele intime ale personalității ei. M-a nedumerit la început pasiunea ei pentru filmele melodramatice sau pentru comediile ieftine, grotești. I-am demonstrat că filmul trebuie să te îmbogățească întotdeauna în idei, cu experiențe de viață necunoscute dar posibile, sau să-ți confirme frămîntări și tulburări personale. Verbal mi-a dat dreptate dar am simțit că în forul ei interior rămîne adepta filmului de divertisment. În ce privește teatrul înclina spre comedie și spre piesele de cancan, de bulevard. Lecturile trădau slăbiciune pentru cărțile de duzină, cu umor ieftin și siropos. I-am oferit invitații la spectacole cu piese grave, piese în care se confruntau idei și sentimente acute, i-am împrumutat cărți dense în care viața se trăiește la înaltă tensiune spirituală... Am observat la început că reține din ele mai ales fragmentele de agrement, dar mă bucuram de cîte ori înțelegea semnificația majoră a unui spectacol, a unui roman.

Întîlnirile noastre au devenit cu timpul interesante, tăcerile s-au umplut de sensuri noi...

Ceea ce mi s-a părut ciudat la prietena mea era formidabila ei lipsă de orientare în spațiu și în timp. Plimbările noastre care începeau seara, într-un anumit punct al orașului, în fața bibliotecii universitare, se încheiau pe la miezul nopții, în cele mai paradoxale locuri : într-un teatru în aer liber, într-un parc cu jocuri de copii etc... Ea, nu mai știa pe unde trebuia să se întoarcă acasă, nu știa niciodată unde anume se află și la început acest lucru m-a amuzat. Apoi am descoperit că e la fel de dezorientată și în viață, că nu o interesează ce se întîmplă în jurul ei, în lume, că nu citește ziarele, că nu ascultă niciodată buletinele de știri ; o discuție politică sau filozofică în tovărășia ei devenea paradoxală, absurdă. Habar n-avea că în Vietnam războiul nu s-a terminat, că în Nigeria oamenii mor de foame, că o anumită personalitate a vieții noastre politice a ținut o cuvîntare chiar în piața orașului în care studiam, că noi încă sîntem în socialism, că nu am ajuns în comunism... Ea trăia într-un spațiu de timp limitat, ca într-un gol de aer, încăpățînîndu-se să învețe corect, conștiincios cursurile pentru seminarii și examene. Mi-a trebuit o putere de convingere și o răbdare pe care numai dragostea ți le poate insufla ca să o determin, destul de timid încă, să deschidă ochii și să vadă mai departe decît propria ei existență.

O forță irezistibilă, cred, aproape irațională mă face să o iubesc cu toate defectele ei. Avem o singură pasiune comună : muzica și mai ales muzica simfonică și de operă. Se spune că oamenii care iubesc muzica trebuie să fie înzestrați cu sentimente alese. Eu cred asta despre mine și încerc să cred același lucru și despre prietena mea.

Dar vă întreb, aceste defecte ale ei se vor putea estompa ? Nu e vorba oare în cazul prietenei mele de hiatusuri de structură, de temperament care nu pot fi împlinite, fertilizate ? La cei douăzeci și doi de ani ai săi se mai pot face transfuzii de idei și sentimente atît de complexe ? Vom putea duce o viață împreună ? N-o voi stînjeni cu felul mai complex și extrem de variat, de tensionat de a fi ? Nu mă va stînjeni, nu-mi va cere să renunț la o seamă de lucruri care-mi sînt foarte scumpe ?

Iată dilema în care mă aflu, acum cînd căsătoria dintre noi e o promisiune și un eveniment grav. Ce să fac ? Nu vreau să fiu nici laș dar nici slab.

Sînt lucruri care mă frămîntă și dacă undeva, cineva, va găsi necesar să-mi răspundă, eu am să-i mulțumesc acelui prieten necunoscut, cu promisiunea sinceră că am să judec profund soluțiile lui și am să le adopt dacă am să-l înțeleg și am să pot.

Damian C.
student, Facultatea
de filologie Cluj

„INT

REPORTAJ — ANCH
PRIN CARE TREC A

LA 20 SEPTEMBRIE 1968 PE ALEEA SFINCȘILOR

Uzinele „Progresul“ din Brăila.

Solicit secretarului P.C.R. participarea la o discuție despre inginerii stagiari și problemele ivite la sosirea lor în uzină.

E contrariat pînă la nepolitețe :

— Și ce legătură avem noi cu treaba asta ? Administrația, cadrele... Cine v-a spus că trebuie să veniți aici ?

Și cere un fir :

— Alo ! Serviciul personal, tov. Radu Gheorghe. Tov. Radu, e un tovarăș aici... vezi ce date are nevoie și așa mai departe.

Radu Gheorghe este și locțiitorul secretarului P.C.R. Arde de nerăbdare să dea răspunsuri precise și utile dar, din păcate, e foarte de curînd în acest serviciu și nu e familiarizat cu toate dosarele. Ce știe este că există o listă cu 44 de nume din care s-au prezentat la posturi numai 19.

— Și ceilalți ?

— Unii sînt în armată. Unii au plecat în primele zile, alții nu au venit. Ca oamenii. Avem foarte mare bătaie de cap cu fiecare om.

La fiecare 12 luni un plic aduce o listă asemeni celei pe care o avem în față, al cărui rost principal este, se pare, să dea multă bătaie de cap serviciului personal. Din aproximație în aproximație descoperim împreună — domnia-sa întrucîtva uimit — că în uzină rămîn numai o treime din cei sosiți în fiecare septembrie. Radu G. e de părere că nu se pot cunoaște exact cauzele acestei fluctuații. Crede că motivul ar fi „firea prea schimbătoare a oamenilor“. Ce știe cu siguranță este că nimeni din conducere sau din biroul în care ne aflăm nu a vizitat în perioada repartizărilor vreun institut politehnic pentru tratative cu noii absolvenți. E de părere că „asta ar trebui s-o facă cineva“ dar nu vede cine ar fi omul cel mai „potrivit“. „Cineva de sus, în orice caz !“.

Șeful serviciului administrativ (tov. Perianu), aflat în birou în timpul discuției a făcut două, trei observații fără importanță ; dîndu-ne de înțeles că Radu G. știe tot ce ar putea să intereseze în problema abordată, aceasta fiind, deci, din punctul lui de vedere o treabă încheiată, fără un interes deosebit. Am mai pus o ultimă întrebare :

— Dacă cei 44 de ingineri s-ar fi prezentat toți în aceeași zi, ar fi putut uzina să le asigure o primire convingătoare astfel încît ei să fie siguri că sînt așteptați cu încredere ? Credeți că vi s-ar putea reproșa ceva ?

Răspunsul, care vine imediat, fără șovăială, pare atît de plin de adevăruri îndelung controlate încît ne simțim intimidați, cu remușcări secrete numai la gîndul de a-l verifica.

— Am pregătit din vreme un cămin pentru băieți și pentru fete. Uzina nu are obligația să dea și locuință, dar noi am înțeles oamenii, știm că sînt străini de oraș și trebuie să-i ajutăm. Și-i ajutăm cum putem mai bine. Cui îi e frig îi mai dăm o pătură... cum putem și noi. În cămin au ce le trebuie. Cît despre reproșuri, vedeți, oamenii sînt mereu nemulțumiți. Dar mai mult decît avem nu putem să le dăm.

Radu G. ne privește drept în ochi. În ceea ce îl privește, singurul lucru ce mai are de făcut este să ne strîngă mîna și să ne ureze „Mulți ani fericiți și mai poftiți pe la noi !“

N-AVEȚI CUMVA UN PAT ÎN PLUS ?

Facem cunoștință într-un laborator cu ing. chimist Zamfira Zosescu. Ea tulbură destul de repede minunatul răspuns oferit de serviciul personal :

— Vin pentru prima oară în Brăila la 30 august. Nu cunosc pe nimeni. În aceeași situație sînt și mai mulți băieți, sosiți încrezători în fața administrației, direct de la gară. Șeful serviciului tocmai lipsește. Hotelurile sînt toate ocupate. Seara, tîrziu, bat în prima poartă în fața căreia simt că am puțin curaj și rog pe niște necunoscuți să mă găzduiască o noapte. După două zile, în care timp n-am reușit încă să ajungem pînă la director, mă întorc „acasă“ și găsesc geamantanele în stradă. — Oamenii sînt suspicioși pe bună dreptate. Mai repet odată curajul în altă parte și a treia zi sîntem din nou la administrație ; și așa timp de 5 zile la rînd. Refuz să locuiesc în căminul ce mi se oferă. E o construcție în curs de demolare, un loc unde nimeni de la administrație n-ar dormi nici o noapte. Cer să fiu ajutată cumva, insist și primesc atunci o listă cu adrese în oraș, listă care mai fusese dată și altora, în alți ani. La direcție mi se spune : „Dacă ai mai avea cel puțin o colegă, am putea să vă dăm o cameră“. Mă prezint la direcție, din nou, împreună cu inginer-economist Stana Panchici. Răspunsul se modifică puțin : „Dacă ați fi trei persoane s-ar mai putea face ceva, dar pentru două ne vine foarte greu“. Plătesc 250 lei de o cameră obținută greu prin bunăvoința șefului de laborator, trăiesc deja din bani împrumutați în contul unui salariu foarte îndepărtat și, în acest timp, uzina păstrează în oraș unul sau mai multe apartamente pentru niște fotbaliști pe care speră să-i aducă.

Să recapitulăm pînă aici :

- Serviciul personal al unei mari uzine nu se consideră competent pentru a descoperi, a trata și a cultiva cadre utile uzinei.
- În ziua în care, cel puțin teoretic, trebuiau să sosească în uzină 44 ingineri stagiari, șeful serviciului administrativ lipsește și un funcționar îi sfătuiește, ca o favoare, să mai vină și în zilele următoare. Deși prezentați regulamentar la posturi, apți să semneze condica la 1 septembrie ei sînt împiedicați s-o facă timp de 5 zile, care, se-nțelege, nu li se vor plăti pentru că... n-au pontat. Cît despre amabilitate, cu siguranță că cel puțin pe interesul inginerului Zosescu uzina poate conta.

PETRECEȚI UN AN DE VIS LA CĂMINUL ȘCOLII PROFESIONALE „PROGRESUL“ !

CONFORT IDEAL ; CONDUCTE SPARTE, MESE FĂRĂ SCAUNE, PEREȚI CRĂPAȚI, SCĂRI URÎT MIROSITOARE

Repetînd formula unui film cunoscut, reluăm aceeași perioadă, din alt loc : „Căminul“ în care sînt cazați

Inginerul Florin Strugari, șef de schimb
Marin Encica (stînga), la o discuție despre re

Inginerii Octavian Concal, Marin Enci in facultate. Repartiția, reflex foarte prompt a primit în prima zi o cameră mobilată din ... Țiglina. Sînt foarte convinși că ceea ce fa în treacăt fie spus, pentru că nu face direct ob unul din inginerii stagiari ai Uzinei „Progres

băieți
Școlii
alta t
în ca
profe
asigu
uzina
să ci
repro
stat
ingin
Ca
Donig
pereț
mai
O sc
fără
O m
Cam
trele
e în
Nu s
tulbu
subț
Și,
adm
cont
veci
L
U
Ai
și
în c
fățiș

RAREA DE SERVICIU"

...ÎN VIAȚĂ

ETĂ DESPRE „CELE O MIE DE MICI MIZERII" BSOLVENȚII REPARTIZAȚI LA... BRĂILA

i încă o familie. O construcție care a aparținut
ofesionale uzinale, așteptînd de la o zi la
ăcopul. Problema se pune așa : niște camere
s-a hotărît că nu mai pot dormi elevii școlii
ale în condiții acceptabile, sînt oferite, fără
de mai bine, unor tineri ingineri de care
e mare nevoie (sau poate n-are, dacă ar fi
a afirmația cuiva de la serviciul personal,
ă pentru noi de unul din tinerii cu care am
vorbă : **„Uzina poate să se lipsească de 6
dar în nici un caz de un muncitor calificat").**
a în care locuiesc Alexandru Grigorescu, Ion
și încă un al treilea sosit de curînd, are
rîpați, cu mirosuri amestecate în ei, cu urmele
tor generații de fumători clandestini pe podea.
ruinată. Paturi ostenite, cazarmament scos,
o îndoială, dintr-un stoc de lucruri reformate.
fără scaune. Nici un dulap, nici un cuier.
e vecine sînt un fel de depozite, cu feres-
scînduri, pentru gunoaie inventariate. „Baia"
rte. Fără uși, fără geamuri și fără apă.
ate să nu fii puțin speriat privind lichidul
și nesănătos care se scurge printr-un fir
dintr-o conductă veche.
enind la grija pe care a dovedit-o serviciul
rativ : nu se putea găsi oare o formulă măcar...
pentru a li se asigura masa la cantina
contul viitorului salariu ?

RMA URMEI, CARE AR FI OBLIGAȚIILE INSTITUȚII ÎN MOMENTUL DELICAT AL RII INGINERILOR REPARTIZAȚI EI ?

zut, tot în Brăila, la Combinatul de celuloză
e, blocul-cămin, proprietatea combinatului,
au fost primiți noii ingineri. Camere cu în-
agreabilă, confort asemănător celui de la un hotel obișnuit. Într-un an, toți inginerii din promoția 67 au primit camere în apartamente din oraș. La Combinatul pentru fabricarea firelor artificiale, celor 6 ingineri sosiți pînă la acea dată, li se asiguraseră bune condiții de muncă și locuit. Avem în acest sens mărturia inginerului Ion Tîlvăr, exact în ziua în care a primit o garsonieră (21 septembrie) :

— Am fost repartizat în secția mașini de filat, deși nu văzusem pînă atunci niciodată o mașină de filat. Dar asta ar fi o altă problemă, care privește legătura dintre teorie și... locul de muncă. Fiind de curînd căsătorit, am făcut, 2 luni navetă între Brăila — Galați (unde locuiește soția). Asta ar fi iarăși altă problemă care nu privește combinatul ci felul neglijent în care se repartizează familiștii.

Dar, cum se poate observa, fiecare din problemele enumerate mai sus sensibilizează legăturile mele cu postul pe care-l ocup. **De aceea, am destulă înțelegere pentru cei de la Combinat care încearcă, și reușesc, să repare ce începuseră să strice alții chiar mai înainte de a ieși ingineri.**

★

Același oraș, două puncte industriale, două atitudini la antipod. Într-o parte sînt pregătite din timp cîteva apartamente, serviciul financiar găsește fonduri pentru diferite gratificații (abonamente, etc.) direcția are timp pentru fiecare persoană de care au nevoie în celălalt colț al orașului, demersurile pentru locuințe încep abia după sosirea stagiarilor. Tot ce privește problemele de viață și de muncă ale stagiarilor se rezolvă prin „intrarea de serviciu".

CÎND CEI DIN CONDUCEREA UNEI ÎNTREPRINDERI SÎNT ȘI EI NAVETIȘTI

Concluziile acestui reportaj-anchetă aparțin inginerului Vintilă Albu de la Căi Ferate Uzinale, întreprindere subordonată Combinatului Siderurgic din Galați.

— În fond, important este cum se gîndește legarea cadrelor de întreprindere. De pildă la noi : deși lucrăm pentru Combinat, sîntem „firmă independentă". Eu și colegii mei sîntem cazați infinit mai prost decît cei de la combinat, la întîmplare, cîte cinci în camere de maximum patru, într-o clădire veche, pentru sezonieri. Încă ceva : din personalul de conducere la Căile Ferate Uzinale (36 de persoane) doar una singură e din Galați, ceilalți fiind, în cea mai mare parte, bucureșteni. Este o semnificativă orientare colectivă către provizorat și neesențial, orientare care creează o atmosferă neprielnică dorinței omenești de stabilizare cu care vine în producție fiecare inginer nou.

Mă îndoiesc că o conducere cu gîndul mereu în trenul către casă va fi atentă la toate aceste o mie de mici mizerii care sînt cuprinse în perioada întîlnirii inginerului stagiar cu locul de muncă. Mă îndoiesc de capacitatea profesională a unor oameni care nu vor să observe că absolvenții din acest an sînt mult mai bine pregătiți decît cei din anii trecuți, că pot fi specialiști de mare valoare, și că prima zi în uzină, rău petrecută, influențează fundamental, cu pierderi substanțiale în timp, randamentul moral și fizic al inginerului, uneori chiar **inteligența uzinei.**

Orice debut trebuie tratat cu atenție și în profunzime. Nu cred în calitatea întreprinderii care-și „primenește" în fiecare an personalul. Și, a pune mereu înainte argumentul conștiinței fiecăruia în fața greutăților e o soluție penibilă. E tocmai soluția pe care ne-o oferă cei ce nu-și justifică, în marea majoritate a cazurilor, nici funcția, nici salariul. Ceri răbdare și conștiinciozitate clementă tînărului inginer căruia îi plătești 1 100 lei pe lună, bani cu care să mănînce să plătească scump o gazdă și să se îmbrace, și tu conducător de întreprindere sau de birou te speli pe mîini în cinci minute de obligațiile care-ți revin de fapt.

★

Subscriem întru totul observațiilor inginerului Albu Vintilă și așteptăm un răspuns din partea conducerii Uzinei „Progresul", din partea conducerii Căilor Ferate Uzinale de la C.S.G., din partea organelor de partid respective.

Tudor OCTAVIAN

mai mare furnal al țării și inginerul stagiar
termic al furnalului.
*Constantin Nedelescu au fost colegi de grupă
de absolvire, i-a adus la fabulosul furnal. Au
combinatului, în cel mai nou din cartierele
uncă de inginer sută la sută, convingere care,
reportajului nostru, nu am întîlnit-o la nici
Brăila, cu care am stat de vorbă.*

„Săptămîna patimilor" pentru căminiști

...Și așa mi-am început ultimul meu an de studenție : am lăsat bagajul în gară, am luat tramvaiul 26, am descins în Grozăvești etc., etc. Un afiș mare cît toate zilele unei sesiuni de restanțe anunță că în blocul E vor locui numai studenții din anul al V-lea de la Universitate.

Conform obiceiului (nu mai trebuie să-mi spună nimeni asta) urc la etajul I la administrație să-mi fac „formele" pentru locuit în cămin. În anticamera administratorului stau vreo 10 studenți.

— Nu mai vine odată, dom-le ? întreabă un tip înalt și subțire și nefiresc de bronzat (dacă ne gîndim la buletinele meteorologice ale verii care a trecut).

— Nu te impacienta de-acum. Abia ai venit, îl liniștește un altul scund și mai „în temă" decît el. Eu stau aici de o oră și jumătate.

Prin reflex îmi privesc ceasul. E aproape 14. Deci stă de la 12 și 30, îmi zic.

— Ai stat puțin, spune cineva. Eu sînt de dimineață.

— Dar unde este ? Ce face ? — își manifestă curiozitatea un fizician abia sosit.

— Caută camere libere, precizează tipul înalt și nefiresc de bronzat pentru vara asta.

— Dar ce, acum și-a luat postul în primire ? N-are graficele cu camere libere ? — se mai angajează cineva în discuție, în vreme ce numărul studenților care așteaptă crește mereu și anticamera devine neîncăpătoare. Ies puțin pe sală. Undeva, spre capătul coridorului, disting cîteva siluete încercînd ușile și aud :

— Are siguranță ! Unde dracu-or fi ? Aici unul, aici mai e un pat liber. E o babilonie în căminul ăsta !

— E vocea tovarășului Barr, mi se spune. Caută camere libere. După trei sferturi „academice" de oră, în anticamera administratorului, o altă scenă :

— Hai, tovarășe Barr, că de cînd v-așteptăm...

(În vremea asta tov. Barr scoate o legătură de chei din buzunar și cu cel mai mare calm din lume o caută pe cea potrivită. N-o găsește. Mai încearcă una. Cînd o încearcă pe a doua, intră o femeie de serviciu).

— Tovarășe administrator, zice, la camera 106 am găsit 2 inși care nu vor să plece. Unul zice că e frate cu cineva de la post-universitar și că acela stă de drept în cămin. N-au vrut să-mi dea legitimațiile...

— Ia să vedem noi care e situația, vine răspunsul tovarășului Barr, în vreme ce-și pune legătura de chei în buzunarul hainei și se întoarce. Proteste vehemente din partea întregii studențimi din anticameră. („Iar plecați ? Stați dom-le să ne dați legitimații !" Rugăminte : „Hai, domnule Barr, nu ne lăsați...)

— Iar pleacă ! Și abia reușisem să-l aduc după o jumătate de oră de tratative, spune dezolat de insucces un „post-universitar". Și soția mă așteaptă de azi dimineață în gară...

Proteste, rugăminți, voci ridicate. Zadarnic. Tovarășul Barr pleacă liniștit. Pe la orele 15 trecute fix, vorba lui Caragiale, reapare însoțit de cei doi recalcitranți de la camera 106. Se încuie în biroul administrației cu cei doi.

— Ce faceți, tovarășe Barr ? Așteptăm de atîta timp...

— Stați să ne dea dînșii declarație că n-au legitimație de cămin, vine, calm și categoric totodată răspunsul.

Ușă trîntită în nas și iar vociferări, iar proteste zadarnice. După 20 de minute, în sfîrșit, tovarășul administrator scrie prima legitimație de cămin, dar n-o sfîrșește fiindcă apare un student („Cine l-o mai fi adus și pe ăsta ?" — se aud voci în surdină)

— Tovarășe administrator, eu n-am plătit cominul pe octombrie și sînt solvent. Pînă cînd mai am dreptul să stau ?

— Cum ?

Explicații, argumentări „d-a fir a păr" din partea studentului și răspunsuri așijderea din partea administratorului. Alte minute, alte proteste la fel de zadarnice ca și cele de mai înainte. Și efectivul celor care așteaptă tot crește, crește...

Cineva face haz de necaz :

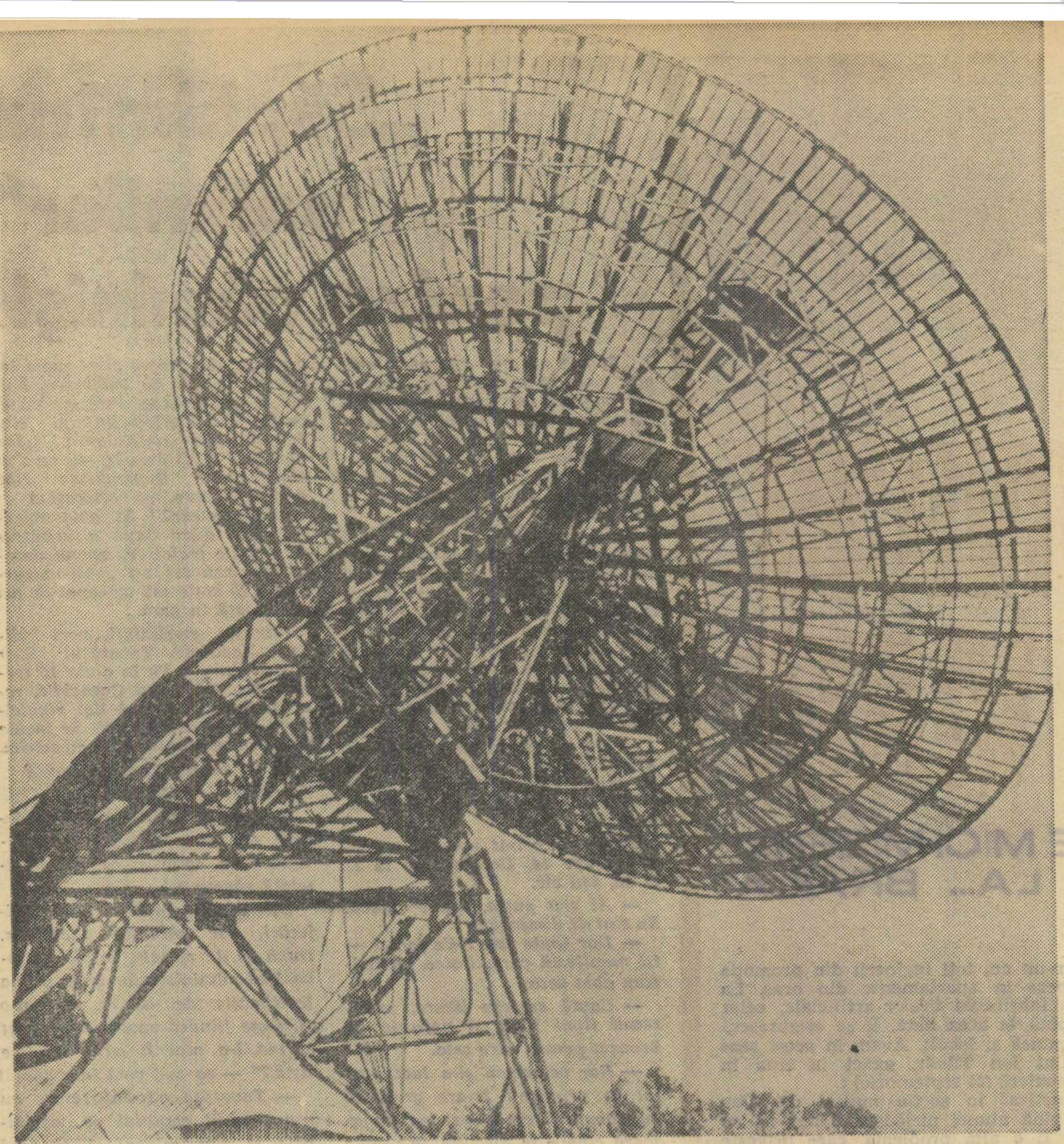
— „Lasă că-n amurg, în ceas de dor, la trezitul stelelor, o să ne dea și nouă cazare !".

— Dacă nu vă dă, dormiți doi, trei în pat. Că noi așa facem de două nopți — vine, dintr-un colț, un răspuns de consolare.

Dezamăgit, spre seară, am reușit să obțin mult visata cazare. Iar tovarășul Barr, în această săptămînă a patimilor (nu mai spun cît am alergat de la facultate pînă la serviciul social și de acolo la cămin să-i conving pe tovarăși că în anul trecut am stat tot la cămin și că anul acesta nu m-am răzgîndit să mă mut în altă parte), poate mai împarte și acum repartiții... zi de toamnă pînă-n seară....

— Tovarășe Barr, grăbiți-vă ! A început, totuși, anul universitar.

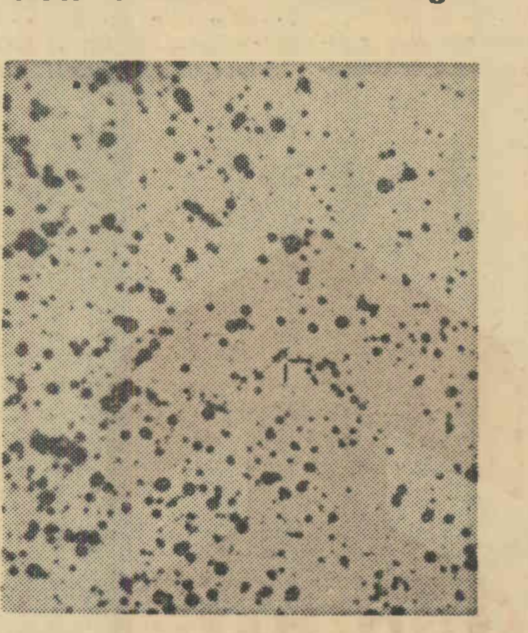

PULSARII

OROLOGII ASTRONOMICE IN CER

După quasari, galaxii albastre și radiații cosmice: pulsarii! Acești aștri care emit unde la intervale regulate sînt o nouă enigmă pentru radioastronomii din lumea întreagă

Tomuri de observații, ipoteze, controverse în jurul unui nume necunoscut: **Pulsarii.** O descoperire care incită imaginația astronomilor, descoperire legată de radio-sursele care emit impulsuri cu regularitatea unui orologiu atomic.

De la an la an sînt semnalate în cosmos existența unor noi fenomene: quasari, galaxii albastre, radiații OH — noutăți de senzație pe care observatoarele le furnizează în continuu și care, de fiecare dată, sînt surse pline de tensiune pentru imaginația oricărui profan.

Noua descoperire nu este cu nimic mai prejos celor precedente. „Poate va veni timpul — afirmă observatorii — cînd vom pune mîna pe aceste stele cu neutroni a căror existență este prevăzută de teoreticienii lumii de mai mulți ani și care se refuză ostentativ curiozității privirilor".

Radioastronomia s-a născut sub semnul hazardului. Înainte de război, Jansky descoperă primele emisiuni radio de origină extraterestră, urmărind niște experiențe destinate să diminueze zgomotul de fond în transmisiunile pe unde scurte. Descoperirile se nasc atunci cînd observatorii lumii se așteaptă cel mai puțin. Burke și Franklin, de pildă, înregistrează emisiunile radio din Jupiter, observînd nebuloasa Crabului și Penzias; Wilson captează zgomotul de fond cosmic urmărind cercetări în spațiul galactic la înaltă altitudine.

Cercetătorii britanici de la observatorul Mullard din Cambridge, Herish, Scott și Willes, care au descoperit prima radiosursă pulsantă, urmăreau un cu totul alt scop: cercetarea radiosurselor micilor dimensiuni unghiulare prin metoda scintilațiilor.

În iunie 1967, noul radiotelescop Mullard, special pentru astfel de experiențe, intra în funcțiune: **constanta sa de timp** nu era decît de 0,2 secunde. Antenele erau repartizate pe o suprafață de 470 m×45 m și observarea se făcea în gama undelor metrice de 470 m×45 m la 81,5 MHz.

După debutul primelor observații savanții înregistrează așa-numitele „interferențe". De fapt radiotelescopul primea periodic valuri de unde perfect regulate, a căror origină terestră și artificială nu părea să dea naștere unor dubii. Se bănuia că ar capta astfel emisiunile unui oarecare radar. Or, faptul că semnalul provenit era captat zilnic cu un decalaj de 4 minute. indica în mod cert că emisiunea era transmisă dintr-un punct precis al boltei cerești. Astfel, în fața observatorilor au stat noi ipoteze: sateliți artificiali, ecouri radar înapoiate de pe lună etc? Nici o explicație nu părea satisfăcătoare. **S-a admis însă că nu era vorba de interferențe cu emisiuni terestre, ci mai degrabă de o emisiune cosmică provenită dintr-o radiosursă situată în constelația Vulpii.**

Semnalul era de origină extraterestră dar prezenta caracteristici de regularitate care nu fuseseră niciodată observate decît la emisiunile artificiale. Artificiale și extraterestre?! Ipoteza părea puțin verosimilă și în dorința de a evita senzaționalul deplorabil, care covîrșise descoperirea quasarului CTA 102, astronomii britanici și-au continuat discret observațiile.

★

Primul pulsar a fost deci descoperit în constelația Vulpii și denumit CP 1919. Cifrele indică ascensiunea dreaptă a astrului — 19 ore și 19 minute — iar CP este prescurtarea lui Cambridge Pulsating Source. Între timp, au mai fost descoperiți cîțiva pulsari, un nou astru fiind în curs de cercetare la Green Bank. Primul fiind denumit Pulsar I, ceilalți, în mod firesc, sînt Pulsar 2: CP 0834; Pulsar 3: CP 0950 și Pulsar 4: CP 1133.

Printre altele una din problemele esențiale pe care și-au pus-o astronomii, este determinarea distanței la care se află pulsarii pornind de la studierea întîrzierii suferite de diferite frecvențe în traversarea mediului interstelar.

În acest sens, radioastronomii au constatat efectiv că, pentru fiecare impulsiune, undele ajung cu un anume decalaj de timp în funcție de frecvență. Acest decalaj poate atinge 30 de secunde pentru cea mai joasă frecvență.

Prima dată obținută deci: decalajul.

A doua dată, mai ipotetică, **este densitatea plasmei interstelare.** Aici, reducînd ipotezele pentru a se fixa la un ordin de mărime, au admis, în general, **cifra medie de 0,1 particule pe centimetru cub.** În aceste condiții devine posibilă situarea aproximativă a astrelor.

Distanțele sînt astfel stabilite între 100 și 400 de ani lumină. Sînt deci surse foarte apropiate. Legat de aceasta, să ne reamintim, pentru precizarea distanțelor, cîteva cifre: steaua cea mai apropiată de Pămînt este la 3,5 milioane ani lumină. Galaxia măsoară 100 000 ani lumină în diametru. Andromeda, galaxia cea mai apropiată, este în jur de 150 milioane ani lumină și quasarii par să fie situați la o distanță de miliarde și miliarde de ani lumină. E limpede deci, că este vorba de o sursă locală situată în aceeași regiune galactică cu Soarele.

Trebuie de altfel precizat faptul că în viitor observarea pulsarilor va putea fi un excelent mijloc de a măsura densitatea plasmei interstelare în diferite regiuni ale galaxiei.

E cunoscut faptul că atunci cînd radioastronomii descoperă o radio-sursă interesantă, colegii lor de astronomie optică se străduie de asemeni să identifice optic obiectul care poate produce această radiație. Așa s-a întîmplat în cazul quasarilor. În cazul pulsarilor operația nu e deloc ușoară, deoarece localizarea lor rămîne imprecisă. În acest sens, Martin Ryhr și Miss Judy Baley au reușit să propună o identificare observînd cu scrupulozitate fotografiile cerului dintr-un atlas stabilit la Palimar.

Ei descoperiseră în zona de incertitudine două stele imprudent calificate drept **albastră și roșie!** Prima a fost identificată sub rezervă, drept Pulsar 1. Dar, observată intens s-a dedus că nu era vorba de o stea albastră, ci mai degrabă de una galbenă spre roșu din seria principală a clasei G sau K.

E un fapt mai puțin surprinzător, întrucît era de așteptat un astru mai puțin „clasic" — ca suport al unui astfel de fenomen. Identificarea rămîne deci discutabilă. Totuși se speră că observarea îndelungată a acestei stele va duce la un fapt revelatoriu...

La urma urmelor, ce sînt pulsarii? Aci se pătrunde în lumea ipotezelor. Nici una din explicațiile propuse în aceste momente nu pot ține perfect cont de ansamblul tuturor manifestațiilor pe cale de a fi expuse.

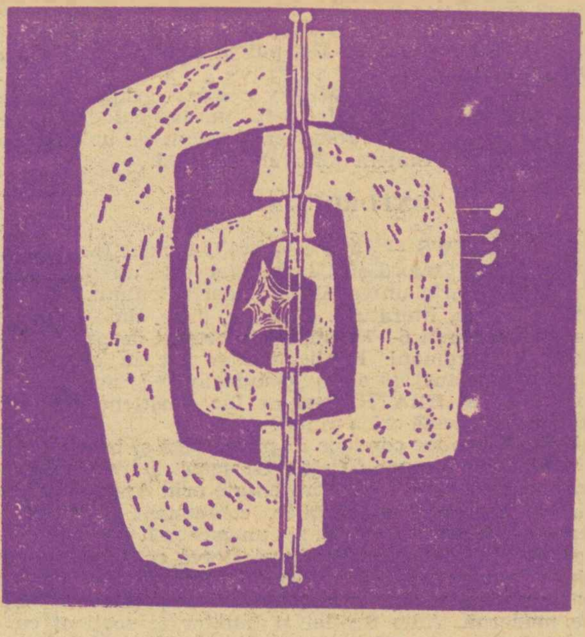
★

Pulsarii se află în actualitate în lumea radioastronomiei. Toate radiotelescoapele se echipează pentru a le observa. Fără îndoială că observațiile se vor acumula foarte repede. Atunci, desigur, se vor putea elabora teorii mult mai solid fondate. Atunci vom ști dacă am observat cu adevărat prima stea-neutron.

Neîndoios că, pulsarii trebuie să ne învețe o mulțime de lucruri existente în cer. Ar putea de altfel să constituie adevărate sonde ale mediului interstelar, permițîndu-ne astfel, să măsurăm cîmpul magnetic și popularea lui electronică. ÎN ACEEAȘI MĂSURĂ, UNII AU ÎN VEDERE SĂ REALIZEZE UN OROLOGIU EXTRATERESTRU CARE SĂ PERMITĂ TESTAREA RELATIVITĂȚII GENERALIZATE. În fond, ce s-ar mai putea adăuga pentru a trezi curiozitatea astronomilor? ! Vînătoarea pulsarilor a început.

(După „Science et avenir")

EVRIKA!

ESTETICA AZI

dialectica ideilor

NOUA DIMENSIUNE A ESTETICII

O spectaculoasă deplasare spre social are loc astăzi, pretutindeni, în estetică. Analiza „sentimentului pur" și „capodoperii în sine", preocupări scumpe altă dată unui anumit tip de estetică, par definitiv abandonate. Studiile ce se publică acum, indiferent de orientările filozofice la care subscriu, privesc mai mult probleme ca: relația dintre artă și public, specificul educației prin artă, suportul „colectiv" al actului de creație, condiția artei în „era industrială", istoricitatea limbajului artistic, motivația culturală a gusturilor. Abordarea lor presupune, prin ea însăși, efortul de a fi „modern", de a fi „la modă".

Lucrările celui de-al 6-lea Congres internațional de estetică, axat pe tema **Arta și societatea**, ce a avut loc în luna august la Upsala-Suedia, au constituit cea mai bună dovadă în acest sens.

Cum poate fi explicată această „întoarcere la social" a esteticii contemporane?

Răspunsul cred că trebuie căutat în schimbul sporit — aș zice accelerat — de valori dintre artă și viață, propriu secolului XX. Cercetările care s-au ocupat pînă acum de acest fenomen vin să sublinieze, în unanimitate, faptul că, în ciuda numeroaselor „profeții" cu privire la „decadența" și „moartea" artei, niciodată, totuși, arta nu a cunoscut o atît de amplă acțiune de răspîndire în mase, de „cucerire" a publicului, de „inserare" în existența cotidiană ca azi.

Principala problemă care se pune în fața esteticii moderne devine astfel determinarea conceptului de artă. Reprezentînd un grup de valori aparte, arta se cere înțeleasă, mai întîi, ca formă specifică de activitate umană. Pe bună dreptate, deschizînd lucrările celui de-al 6-lea Congres internațional de estetică, Etienne Souriau arăta că: **„Viața artistică aparține celor mai serioase regiuni ale vieții sociale. Nevoile pe care ea tinde a le satisface sînt nevoi psihice, la fel de grave și la fel de importante, ca și nevoile vieții fizice... O organizație socială care neglijează să ajute aceste activități, sau să le facă cît mai accesibile pentru toți lipsește în mod grav de la una din îndatoririle sale esențiale".**

Ca activitate umană specifică, arta poate fi interpretată în sensul unui dialog permanent al omului cu lumea. Orice dialog presupune existența a două „prezențe", fiecare constituind „obiectul" celeilalte. Dialogul implică, astfel, ideea de „reflectare" a lumii în conștiința omului și a omului în „conștiința lumii".

ARTA CA FORMĂ DE CUNOAȘTERE UMANĂ

După cum știm cu toții, reflectarea, la nivelul conștiinței umane, este o reflectare condiționată de poziția socială și istorică a indivizilor. Oamenii văd lumea în funcție de necesitățile lor istorice. Și nu numai în funcție de necesitățile lor istorice, dar și în funcție de necesitățile lor naționale, de grup etc. Dialogul uman cu „lumea" se prezintă, așadar, ca un dialog neconform, neîntocmai cu ceea ce ar putea fi, ca un dialog determinat de o viziune deformată, pozitiv ori negativ, ce va atrage după sine o intervenție adecvată, adică un comportament uman **deformat**, neîntocmai cu propriile sale principii. În estetica modernă se insistă adeseori asupra unui fenomen caracterizat prin două laturi: **mitizarea** și **demitizarea**.

Mitizarea presupune dialogul omului cu lumea din perspectiva unei viziuni în care diversele lucruri, fenomene, situații apar sau **estompate** sau **amplificate**, din diverse puncte de vedere. **Amplificarea** sau **estomparea** diverselor laturi ale „lucrurilor", ale diverselor „principii" ale realității, presupune, după cum spuneam, un comportament uman el însuși **amplificat**. E vorba despre **comportamentul rit.**

Efortul uman se caracterizează, printre altele, atît prin creația permanentă de mituri și rituri, cît și prin tentația permanentă de revenire în real, de perseverare lucidă în dialogul cu lumea. E vorba în acest ultim caz despre procesul ce se afirmă ca **opus creației de mituri — mitizării: procesul de demitizare.** Efortul uman reprezintă o permanentă zbatere între **a mitiza** și **a demitiza.** Viața socială obligă la o astfel de acțiune față de realitate, față de noi înșine, față de valorile noastre, diferită de la epocă la epocă, de la națiune la națiune, de la generație la generație, de la individ la individ. Așa ajungem să ne ocupăm de o altă problemă, mult dezbătută în cadrul cercetărilor de estetică contemporană: **problema stilului.**

„Fenomenul stil" care presupune, prin excelență, o anumită atitudine colectivă și individuală față de real, o anumită formă de intervenție umană în real, în lume, o anumită formă de configurare a realului în cadrul vieții sociale „Fenomenul stil" presupune, prin urmare, un anumit tip **de dialog cu lumea și un anumit limbaj, cu ajutorul căruia omul caută să comunice cu lumea.** Fiind permanent creatoare de stil, viața socială este ea însăși, prin excelență, **stil. „Deci societatea nu este numai creatoare de stil, ea este de asemenea creată de stil. Fiecare stil dă naștere la propria sa societate. Fiecare stil își produce propriul său mediu, îl creează"** — sublinia în comunicarea ținută într-una din plenarele Congresului de la Upsala esteticianul grec Panayotis A. Michelis. Problema stilului nu se mai prezintă astfel, din perspectiva esteticii moderne, numai ca o problemă de înfățișare exterioară, de „drapare" a realității, ci și ca o problemă de conținut a vieții sociale, de „constituire" a existenței. Ca și toate celelalte activități umane, dar pe un cu totul alt plan, arta constituie și ea un „dialog cu materia", presupunînd atitudine și acțiune umană asupra materiei, efort de a comunica, într-un fel sau altul, cu „lumea". Arta mai presupune însă — dincolo de acest dialog al individului cu materia, cu propriile sale unelte — și care indirect poate fi și un dialog cu el însuși — reflecție metafizică. Arta se prezintă, astfel, ca o „realitate semnificativă". Ca o realitate aptă să refere, să informeze despre esența realității aevea, despre posibilitățile acesteia de a satisface, într-un fel oarecare, celelalte „tipuri" de necesități umane.

Arta reprezintă, astfel, o lume spiritualizată, un ansamblu de prezențe semnificative, structurile ei fiind revelatorii pentru ceea ce fiecare om vede și urmărește prin intervenția sa asupra materiei, luate în ansamblu.

Prin ce se poate traduce, practic, orice stil artistic? Prin frecvența anumitor culori, anumitor tipuri de linii, de volume, de suprafețe, prin frecvența anumitor ritmuri, armonii, tonuri; prin preferința pentru anumite teme, pentru anumite motive, pentru anumite idei, pentru anumite structuri, pentru anumite forme; prin preferința **pentru** anumite rezolvări, pentru anumite metafore, pentru anumite simboluri; prin preferința pentru anumite tehnici, pentru anumite formule. E tocmai ceea ce sublinia, în intervenția sa la congres, cunoscutul esteticIan italian Guido Morpurgo Tagliabue. Referitor la problema stilului se afirmă, adeseori, un anumit aspect al dialecticii pe care aceasta o implică. Chiar și din perspectiva observațiilor de mai sus rezultă limpede că stilul constituie un fel de **numitor comun** „pe linie de viziune", de mentalitate, de sensibilitate, — un numitor comun în ce privește tehnicile artistice, mijloacele de investigație a realului, un numitor comun în ce privește configurația ordinului artei. Din acest punct de vedere stilul devine **standard**, adică „normă tip", normă comună, de sensibilitate, de acțiune, de realizare. Stilul devine, în acest caz, principala chezășie de organicitate și personalitate a unei culturi, a unei civilizații. Dar tot în acest caz, stilul mai devine un fel de zid de care se izbește efortul individual de a „ieși din comun"; astfel stilul devine dizolvant, devine reductor al posibilităților de intervenție spontană și, deci, originală în real. Două aspecte ale „fenomenului stil", privit ca atare, rețin atenția: aspectul eroic, de înfruntare a stilului, care în sensul acesta, al dialecticii raportului dintre tradiție și inovație, duce întotdeauna de la stil la stiluri, împinge progresul artistic înainte, fiecare artist continuînd, dezvoltînd stilul colectiv, dar și distrugîndu-l totodată, și aspectul opus de integrare în „stil". Două unele opinii curente, stilul s-ar defini întîi: prin coeficientul de banalitate pe care arta îl conține; pe urmă: prin efortul firesc de „evadare din comun" și prin: efortul individual spre originalitate.

Sînt anumite „experiențe" umane, cum ar fi producția ori morala, ce presupun, prin excelență, „integrarea în comun". Se postulează prin definiție și realitate. „Experiența" artistică, dimpotrivă, presupune depășirea standardurilor, abatere de la comun — originalitate. Originalitatea, caracterul de unicat al operei de artă reprezintă, după unii autori, principala condiție a esteticității ei.

În măsura în care producția ori morala sînt implicate în creația artistică, arta se prezintă ca un șir de concesii făcute standardului, banalității, comunului.

În măsura în care creația artistică se deosebește de producție, de morală etc se prezintă ca o activitate umană „etern" creatoare, „etern" novatoare, reconfigurînd, prin fiecare gest, prin fiecare intervenție, irepetabil realul. Atari situații au determinat la congres exprimarea unor poziții ce implicau oarecare notă de „prudență" față de actuala deplasare a esteticii spre „social". **„Opera de artă cu siguranță poate fi avută în vedere ca fapt social, însă ca fapt estetic ea este ireductibilă la faptul social".** (Brasidas Tschuchlos: „Situația falsă a artistului în societatea contemporană" — rezumat al comunicării ținute la Congresul de la Upsala).

ARTA ȘI ESTETICA INDUSTRIALĂ

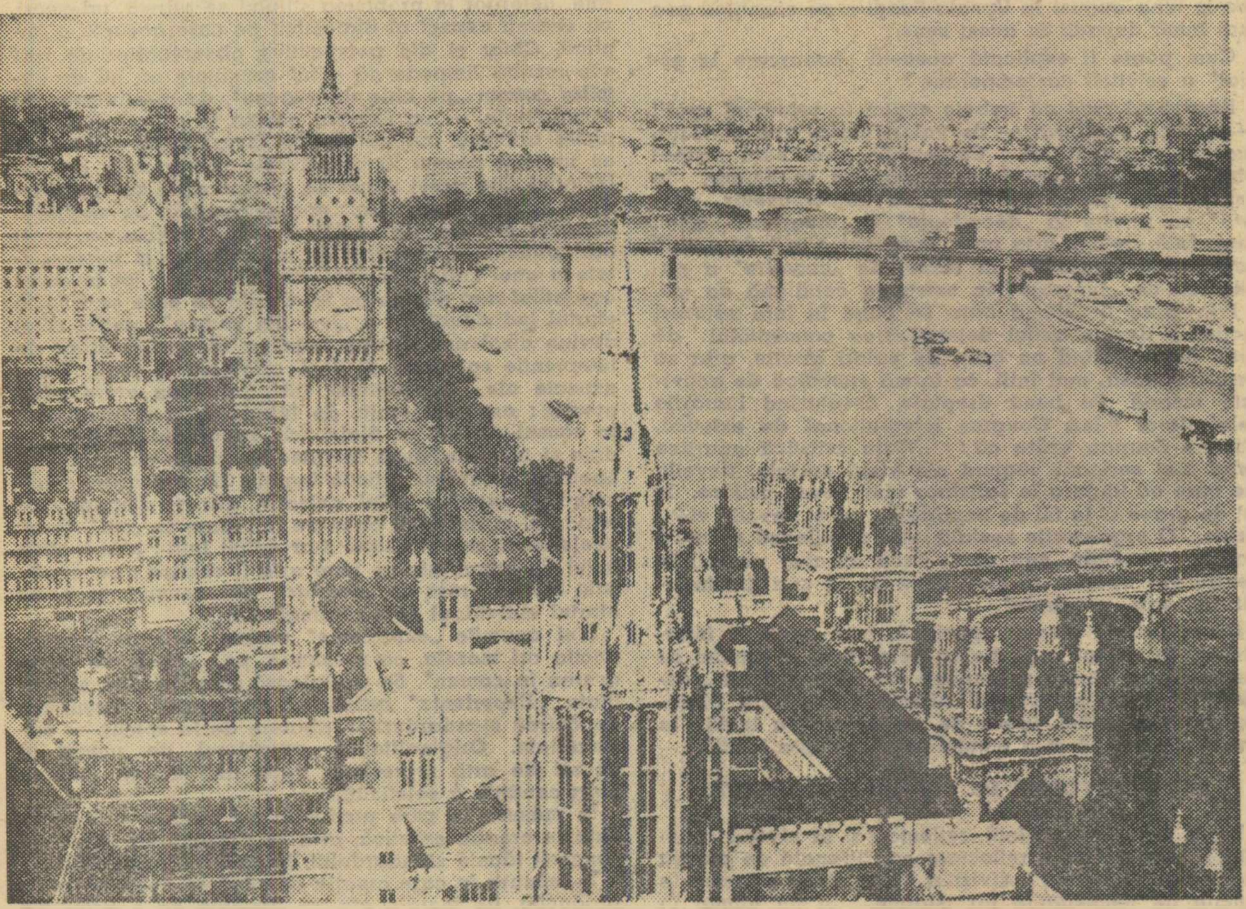
De aici decurge însă și o situație cu totul inedită pentru estetica modernă, preocuparea privind nu numai **„socialitatea artei"**, dar și pentru **„esteticitatea"** unor activități prin excelență standard, prin excelență „seriale", prin excelență „comune". Nu mai constituie pentru nimeni o noutate, în momentul de față, faptul că producția industrială actuală, sub o formă sau alta, revendică și ea într-un ritm tot mai accelerat o seamă de drepturi de ordin estetic. Preocuparea pentru forma plăcută a produselor industriale, grija pentru asigurarea echilibrului necesar între stil și frumos, cu scopul obținerii unor produse de „maxim efect" sînt imperative ale producției contemporane de mașini și ale producției obiectului de larg consum, ce se pun, aproape în toate țările, cu deosebită acuitate. Problemele care intervin în legătură cu acest grup de preocupări sînt legate de depășirea greutăților privind posibilitatea diverselor tehnologii naționale de a satisface exigențele publice din alte „spații culturale". Pe de altă parte se mai pun și o serie întreagă de probleme legate de studiul și fructificarea unor elemente și a unor materiale care prin „încărcătura lor semantică" pot evoca anumite calități estetice, anumite situații estetice, pot funcționa estetic pe linia unor stimuli de natură fizică, biologică, mitică, magică sau ludică.

EDUCAȚIA PRIN ARTĂ

Atari imperative ale esteticii contemporane, solicită participarea diverselor grupuri de specialiști, participare „combinată" a diverselor discipline. Cu deosebită acuitate intră în discuție problema educării prin artă a „omului de mîine", chemat să dea viață unei inepuizabile lumi de forme, chemat să realizeze o nesfîrșită serie de bunuri menite a funcționa nu numai util, dar și estetic. E vorba, așadar, de formarea omului care să posede acel simț al liniilor și al culorilor atît de necesar în orice „activitate formativă" viitoare. La Congresul de la Upsala problema educației estetice a format obiectul a numeroase intervenții și a numeroase sugestii, pe care spațiul mă împiedică să le expun aici. Tot spațiul mă împiedică să mă ocup de alte aspecte, direcții și tendințe ale esteticii contemporane ce au ieșit în evidență la cel de-al 6-lea Congres internațional de estetică, unde România a avut o participare impunătoare, delegația fiind compusă din profesor Marcel Breazu, prof. Silvian Iosifescu, conf. Ion Ianoși, N. Tertulian, I. Pascadi, Radu Negru și subsemnatul.

Gheorghe ACHIȚEI

LA LONDRA

CEAŢA NU E O LEGENDA

Acum un an, cam pe aceeaşi vreme, intervievam pe dl. STEPHEN DAVIS, proaspăt absolvent al universităţii din Oxford, despre impresiile pe care le avea despre România.

— O altă lume, o cu totul altă lume...

Prima impresie a turistului de pe continent în legendarul Albion este cea a unei alte lumi... simplu şi argumentat : altă arhitectonică (englezul a luptat mult pentru a distruge atmosfera sumbră dată de culoarea neagră care acoperă faţadele vechilor clădiri londoneze). altă atmosferă — calmul tradiţional este o realitate. altă populaţie — în general blondă, alt mod de a gîndi — în sine de cele mai multe ori, alt temperament — ilustrat execelent de tradiţionala sticlă cu apă încălzită a englezului, cu bonetă de noapte etc. etc... O altă lume — o lume a contradicţiilor în care te încadrezi greu şi din care cauză rămîi un... continental.

JOHN

Numele său este John Russel ; este ghidul nostru permanent şi nu are nici un grad de rubedenie cu marile firme care anunţă un „John Russel de la cele mai fine port-jartiere pînă la marile hotele, luminate în cele mai vii culori". John este şi nu este student. Se pregăteşte pentru a deveni un bun organizator de excursii ! Înfăţişarea sa aminteşte de blonzii şi barbarii vikingi, minus privirea candidă care inspiră mai mult compătimire decît teamă. John ne-ar fi putut explica excelent cum şi unde se poate organiza cel mai şic week-end. Explicaţiile necesitate de minunatele relicve păstrate cu sfinţenie de orice englez patriot ni le-a oferit însă cu multă dezinvoltură... şoferul. În fond, fiecare cu pregătirea lui.

În prima zi aflăm că la Londra există o mare universitate ! ? Din nefericire studenţii nu poartă pe haine nici un simbol. Era totuşi vacanţă. Autobuzul elegant ne-a purtat prin toate colţurile oraşului pe care aveam să le cunoaştem „en detail" abia peste 7 zile.

THE FARTHER NORTH YOU REACH THE WARMER PEOPLE YOU MEET

După o călătorie cu trenul în care, în afară de pijama. o mamă nevăzută (prin microfon) îţi amintea de datoriile civilizaţiei. ne-am intîlnit cu alter-ego-ul scoţian al lui John în persoana subţirică şi elegantă a Lovinei, care nu pare depăşită de numărul mare al bagajelor. Cu cît mergi mai la nord cu atît intîlneşti inimi mai calde — este replica scoţiană la răcoroasa ospitalitate englezească. Aici era bine de ştiut că vizitam Marea Britanie şi nu Anglia. Studenţii sînt şi acolo oameni.

Iaşul are 20.000 de studenţi ? Formidabil ! ! ! Edinburgh-ul are doar 1 500, dar par aşa de mulţi ! Ah ! Păcat că am nimerit sfîrşitul săptămînii. Faptul că mai toţi sînt în week-end stă ca o dovadă că sufleteşte englezul este încă în plină eră neindustrializată. Cei rămaşi ne-au oferit totuşi o seară plăcută cu bere de cidru. S-au străduit să vorbească englezeşte corect despre întunecatul Glasgow şi ne-au cîntat melodii scoţiene. Vai, ce mult se aseamănă folclorul român cu cel scoţian ! Le place să se distreze şi totuşi nimeni nu auzise de RODDY McNEIL. Covoarele groase şi risipa de pluş absorb zgomotele stridente din living-room-ul obişnuit fiecărui cămin. Da, putem fuma, oricum aerul este condiţionat !

Vizita la fabrica de whisky a mărit grupul de studenţi români. Whisky-ul e bun, inimile calde, se pronunţă des cuvîntul românesc devenit de uz internaţional „noroc". Sîntem jumătate scoţieni.

OXFORDUL SCOŢIAN

St. ANDREWS — după celebrul Oxbridge (prescurtarea numelor Oxford şi Cambridge), este un punct important pe harta universitară a Marii Britanii. Universitate, istorie, literatură, filozofie, cifre, date, legende, bere şi în sfîrşit 6—7 studenţi interesaţi de problemele studenţilor români. Explicaţiile se fac în cuvinte şi uneori în gesturi, se cîntă „Gaudeamus" şi numai ochii somnoroşi ai HEATHER-ei ne fac conştienţi că orice scoţian la această oră e în pat.

United Dundee conduce în prima ligă şi bate regulat o echipă de renume : Celtic Glasgow. Dundee rămîne oraşul boemei sportive reprezentate prin Andy — preşedintele asociaţiei studenţilor, component de bază al reprezentativei de rugbi şi un pasionat cercetător al operelor lui Shakespeare. După cîteva căni de bere am ajuns la concluzia că a încerca să domini 10 oameni este o greutate, a încerca să domini un popor — o inepţie modernă. Adio Scoţiei şi bunilor ei scoţieni cu o „periniţă" tinerească, acompaniată de fluierul locomotivei...

A FI STUDENT LA OXBRIDGE

Rivalitatea prietenească este eufemismul sub care se ascund rivalitatea dintre OXFORD şi CAMBRIDGE. Zgomotul marelui oraş industrial determină pe mulţi să ia calea Oxfordului. CLARE este din Oxford, părinţii-profesori la unul dintre cele 35 de colegii şi remarca mea nu o satisface. „Aş vrea să vezi Oxfordul prin ochii mei şi sînt sigură că nu vei prefera Cambridge-ul".

„Studiez botanica, îmi place foarte mult şi sînt mulţumit de materialul la care se restrînge cursul. În timpul verii consult bibliografia apărută la Cambridge în engleză, franceză şi germană". Numele lui este PETER MOTT, originar din vestitul YORK, are ochi mari. negri şi evocă figuri de legendă.

Absolventa „artei dramatice" CLARE rămîne profesoara de engleză a tuturor studenţilor străini. Trustul „Shakespeare", locurile pe unde a trăit şi lucrat titanul teatrului universal, şi clădirea lui „Memorial Theatre" din Stratford o îndeamnă la divagaţii, explicaţii detailate şi comentarii nesfîrşite. Cînd rămînem singuri îşi aminteşte de zilele minunate petrecute la Bucureşti, de prietenii români a căror lipsă o simte, de o Românie fără ceaţă, cu flori de lumină, cu copii care rîd şi strigă, cu tineri plini de entuziasm, cu studenţi care învaţă engleza.

FOSTA CAPITALĂ A IMPERIULUI SAU CAPITALA FOSTULUI IMPERIU ? !

Din nou Londra. Fără studenţi Londra este exact acelaşi oraş pe care londonezii îl ştiu dintotdeauna. Acelaşi Cupidon de bronz cu săgeata vieţii îndreptată spre fulgerele multicolore din Piccadilly Circus, în care tineri lăţoşi şi murdari trăiesc extazele drogurilor, acelaşi Soho unde „The Beatles" — în scădere la bursă — desfiinţează una din casele lor împărţind în public obiecte în valoare de 16.000 de lire, în timp ce Ringo scrie cu degetul pe geamurile proaspăt vopsite titlurile ultimului şlagăr lansat. Acelaşi „Empire" unde litere de-o şchioapă anunţă că la filmul „Ulysse" (după Joyce) cei „de-o şchioapă" nu au acces (şi la Londra), iar alături se fac invitaţii prin reclame roşii şi obositoare spectacolelor de strip-tease. Acelaşi Hyde-Park unde hoţul înjură poliţia sub privirea îngăduitoare a poliţistului şi unde se spun uneori cuvinte extrem de adevărate. Acelaşi White-Hall unde schimbarea gărzii atrage 2—3000 de oameni care nu văd nimic şi sînt totuşi satisfăcuţi. O foarte discretă manieră de a aduce omagii matinale reginei. Aceleaşi galerii de artă, acelaşi St. Paul, acelaşi British-Museum, aceleaşi, aceleaşi...

THANK YOU !

Venim din patria unde SORRY ! şi THANK YOU ! dau marca unei tradiţionale civilizaţii pe care ne simţim datori acum să o urmăm. Mulţumim prietenilor noştri John şi Patricia, mulţumim lui Stephen şi John, Andy şi lui HEATHER, mulţumim lui Jack şi lui Roy, mulţumim lui George şi Clarei, mulţumim lui Norman şi lui Martin, mulţumim d-lui Evans, de la care am învăţat că „viaţa e scurtă şi că ea trebuie trăită intens", mulţumim tuturor celor care ne-au permis să vedem patria lui Shakespeare.

St. AVĂDANII
Al. PASCU

MAPAMOND STUDENŢESC

MEXIC : studenţii vor boicota Olimpiada ?

Agenţiile de presă transmit, din capitala mexicană, ştirea că mişcarea studenţească a avertizat guvernul că intenţionează să-şi continue revendicările pentru reformă „cu sau fără Jocurile Olimpice".

La o conferinţă de presă ţinută în seara de 5 octombrie Consiliul naţional de grevă al studenţilor arătase, totuşi, că renunţă „din motive tactice" la orice manifestaţii de stradă. În acelaşi timp membrii comitetului au declarat : „Dacă apelul pentru armistiţiu olimpic lansat de unii se referă la încheierea violenţelor, noi trebuie să subliniem că n-am recurs niciodată la violenţă. Dar dacă apelul se referă la suspendarea libertăţilor garantate de constituţie, noi declarăm că nu sîntem dispuşi să renunţăm la drepturile noastre, cu sau fără Jocurile Olimpice" — adaugă agenţia France Presse.

În acelaşi timp agenţia Reuter anunţă că toate biletele pentru festivităţile de deschidere şi închidere a Olimpiadei au fost vîndute deşi unele oficialităţi alimpice şi-au exprimat teama că studenţii vor folosi parada miilor de atleţi şi prezenţa celor 80 000 de spectatori pe Stadionul Olimpic, pentru a atrage atenţia asupra cauzei lor.

Giulio Onesti, preşedintele Adunării generale permanente a Comitetelor naţionale olimpice şi Berger Phillips, preşedintele Adunării generale a federaţiilor internaţionale, au adresat autorităţilor mexicane un mesaj care exprimă îngrijorarea faţă de atmosfera creată. Mesajul aminteşte şi de eventualitatea unor reacţii psihologice ale atleţilor participanţi, studenţi în majoritatea lor, adresînd un apel guvernului la **restabilirea climatului olimpic pe toate planurile.**

Transmiţînd mesajul, agenţia Reuter adaugă că el a stîrnit o reacţie vie din partea generalului mexican Flores, vicepreşedinte al C.I.O. Flores a cerut imediata retragere a mesajului.

O ştire de ultimă oră din Ciudad de Mexico ne informează că preşedintele C.I.O. Avery Brundage, a declarat că Jocurile Olimpice vor avea loc, ca urmare a asigurărilor guvernului mexican în legătură cu capacitatea sa de a controla situaţia.

Probleme ale teatrului universitar american

În cadrul **Seminarului de Studii Americane** din Salzburg anul acesta s-a întrunit prima sesiune pe tema „Teatrului".

După o tristă noapte de cotropire fascistă, castelul în stil baroc Leopoldskron, care a aparținut marelui om de teatru Max Reinhardt, a devenit, începînd din 1947, sediu al întîlnirilor între oamenii de teatru de pretutindeni. Spiritul lui Reinhardt prezent între zidurile castelului, împletit cu amintirea lui Mozart care domină atmosfera orășelului de pe malurile Salzachului, peisajul policrom și monumental, cu piscurile înzăpezite ale Alpilor, iată atmosfera în care lucrează studenți veniți din toate țările europene pentru a se familiariza cu diversele aspecte ale culturii americane.

La sesiunea teatrală din acest an au contribuit personalități ca : Harold Clurman, om de teatru scăpărător, Robert Anderson, dramaturg de mare sensibilitate, Donald Oenslager, scenograf reputat și Paul Baker, directorul Centrului Teatral din Dallas, animatorul entuziast care și-a dat seama încă din 1933, că viitorul artei teatrale constă în dezvoltarea unui teatru universitar.

Astăzi, în America, este aproape unanimă convingerea că numai teatrul universitar, în colaborare cu cel profesionist, sînt chezășia ca această artă să răspundă adevăratei sale meniri, adică să devină o tribună a spiritului.

Studiile teatrale au început în Facultățile de Limbă și Literatură americane prin cursurile de istoria literaturii dramatice universale. Cu timpul, acestora li s-au adăugat și cursuri asupra artelor scenei, dar încă strîns legate de subiecte didactice devenite clasice ca Arheologia, Istoria Artei, Muzicologia. Au apărut apoi cursuri practice de Interpretare, Scenografie, Regie, Scenotehnică, Construcție și utilare a scenelor, Arhitectură, Lumină — etc. S-au înjghebat echipe de teatru amator studențesc, cu un repertoriu din ce în ce mai variat.

În această dezvoltare anarhică și inegală a cursurilor, teatrul propriu-zis s-a ales cu... descendenți teribil de antagonici.

În acest stadiu totuși învățămîntul teatral universitar a avut un rezultat pozitiv de mare importanță : plecau în viață diplomați ai diferitelor domenii științifice, familiarizați cu fenomenul teatral, alcătuind un public nou, avizat și pretențios.

Paralel cu acest proces, trebuie să amintim că strălucitorul teatru de pe Broadway a devenit un teatru comercial Un finanțator numit „înger" pune o sumă de bani la dispoziția unui producător cu scopul de a avea un profit. Producătorul creează un spectacol folosind cele mai bune forțe artistice, sperînd că acest profit va fi cît mai mare. Dacă piesa „cade", înjghebarea se risipește și producătorul caută un alt „înger". E clar că acest sistem nu permite alegerea atentă a unui repertoriu călăuzit de necesități educative și culturale, nu permite închegarea de ansambluri omogene, deschide cu greu drum noului și nu presupune actori antrenați în exprimarea tuturor stilurilor teatrale. La asta se adaugă faptul că, cheltuielile fiind mereu în creștere, numărul premierelor de pe Broadway este în constantă scădere și că marea masă a consumatorilor de teatru din America este lipsită de posibilitatea de a vedea teatru adevărat.

Creatorii, sufocați în lupta lor de a face artă și nu comerț și, la urma urmelor, în lupta de a-și cîștiga existența prin artă, s-au zbătut în diverse căutări. Au apărut teatre „Off-Broadway" și „Off-Off-Broadway", au apărut trupe în toate orașele importante, dar pretutindeni sîmburele comercial genera aceleași neajunsuri.

COLABORAREA CU TEATRELE UNIVERSITARE S-A DOVEDIT SALVATOARE

Începînd ca instructori profesioniști în mijlocul studenților, s-a ajuns pînă la stabilirea unor „Teatre de Reședință" (profesioniste) în incinta cetăților universitare.

Prin colaborarea acestor forțe, acolo unde toate condițiile au fost prielnice, s-a ajuns la dezvoltarea unor complexe teatrale care activează pe baza principiului de educare a publicului prin artă, printre care se numără și Centrul Teatral Dallas (1959), incluzînd Teatrul Universității Trinity din San Antonio.

La acest stadiu, firește că dezordinea dezvoltării învățămîntului teatral universitar trebuia remediată. Oficiul de Stat al Educației a dus și duce o permanentă acțiune cu privire la îmbunătățirea programelor analitice. Păstrîndu-și, totuși, independența în aplicarea diverselor programe, astăzi, învățămîntul teatral în Colegii și Universități oferă studenților următoarele faze ;

a. — **Stadiul de inițiere** în care tînărul neofit gîndește și execută imitativ.

b. — **Stadiul de formare,** în care studentul investighează posibilitățile mediului artistic, fiind receptiv la toate cunoștințele și dornic de a le absorbi.

c. — **Stadiul productiv,** începînd cu clipa în care și-a ales cariera teatrală. Din această clipă, obiectivitatea cunoașterii trebuie să devină caracteristica eforturilor.

d. — **Stadiul creator,** în care studentul a ajuns la o deplină auto-cunoaștere și își caută stilul de exprimare.

În felul acesta, nu se dedică acestei cariere decît acei care au dovedit altora și lor înșiși că au o adevărată chemare, iar prăpastia dintre învățămînt și activitatea profesională este mult atenuată.

Un fapt rodnic în urmări este „Conferința Universității din Princeton" (1965—1966), unde s-au întrunit profesori universitari împreună cu invitați profesioniști ca să dezbată problema cercetării științifice în domeniul Științelor Teatrale. Toată lumea a fost de acord asupra necesității unui laborator subvenționat care să permită eșecul ! **Numai subvenționarea eșecului poate duce la succesul inovației** — au tras ei concluzia.

Critica dramatică a început în școlile ateniene cu prelegerile lui Aristotel, totuși, pînă în timpuri foarte recente, ea s-a manifestat mai ales în publicistică și jurnalistică, deci în afara universității. S-a ajuns de asemenea la concluzia că trebuie colaborat cu cercetarea Istoriei Spectacolului, care să privească teatrul ca instituție socială și culturală, ca manifestare a forțelor sociale, politice, economice, filozofice etc.

S-a mai subliniat nevoia unui Centru Național și a unor Centre Regionale pentru remedierea „întîmplării și a spiritului comercial" care domnește acum în organizarea muzeelor și a diferitelor colecții de teatru.

S-a mai subliniat necesitatea reorganizării bibliotecilor și a perfecționării bibliotecarilor, așa încît să poată furniza oricînd și oricui adevărate bibliografii în problemele teatrale.

S-a arătat că tema majoră a cercetării trebuie să fie relația **spectacol-public,** respectiv răspunsul la întrebarea : **ce elemente ajută la succesul comunicării emoției ?**

Pe lîngă asemenea studii speciale, s-a demonstrat importanța cercetărilor teatrale în specialitatea de Inginerie și Fizică, pentru a mări flexibilitatea scenei moderne. Clădirile de teatru nu pot fi reușite decît dacă se nasc prin colaborarea unui om de teatru cu un inginer, deopotrivă de bun conoscător al relației **actor-public.**

Echipamentul tehnic al scenelor a fost întotdeauna o mărturie a stadiului științei în epoca respectivă. („Deus ex machine" din amfiteatrul grecesc nu este altceva decît aplicarea sistemului de scripeți al lui Arhimede, iar cortina vitruviană reprezintă sistemul de manivelă și contragreutate al lui Da Vinci). Nu este deci de mirare că invenția unui control electronic al sistemului de iluminat a fost rezultatul unor cercetări de fizică electronică într-un departament de... dramă.

Astfel, Universitatea americană are datoria ca, pe temelia tradiției, să cimenteze un teatru care să reflecte „trupul și spiritul" noii civilizații moderne și să devină în același timp temelia teatrului de mîine.

Ina Otilia GHIULEA

Punct de atracție în programul „Toamnei muzicale" clujene

CORUL DE CAMERA AL CONSERVATORULUI, RECENT INTORS DIN DANEMARCA

S-a încetățenit în viața muzicală a Clujului contemporan tradiția ca fiecare stagiune să debuteze, în luna octombrie, cu spectacolele și concertele — mai vechi sau în premieră — care se bucură de cea mai largă audiență la public. Festivalul „Toamna muzicală" și-a cîștigat în acest fel un prestigiu pe care, generos, îl conferă fiecărei manifestări muzicale pe care o patronează. Așa stînd lucrurile, corurile prezentate de grupul vocal al Conservatorului „George Dima" ar fi prezentat oricum interes. Ecoul succeselor repurtate de această formație într-un recent turneu efectuat de curînd prin Danemarca s-a reverberat însă prea repede pentru ca motetele, madrigalurile și colindele prezentate marți seara să nu culeagă și multe, multe aplauze în plus.

• • • • • • • • • • • • • • • • •

— Așadar, prezentarea unor concerte peste hotare este prin ea însăși de natură să ridice valoarea cărții de vizită a unei formații ? — am sondat părerea dirijorului Dorin Pop în uvertura unui microinterviu despre turneul pe care l-a condus.

— Sincer să fiu, am cam ezitat pînă să răspund afirmativ la invitația de a face un schimb de vizite și concerte cu Corul „Akademik" al Universității din Copenhaga. Mă gîndeam dacă nu cumva ar fi prea timpurie asemenea încercare pentru corul nostru — care abia a împlinit un an de viață. Acum îmi dau seama că experiența și prestigiul nostru n-au avut decît de cîștigat.

— Ați interpretat în Danemarca același program prezentat acum clujenilor ?

— Absolut același : cîteva motete și madrigaluri italiene din perioada Renașterii, în partea întîi a programului, iar după pauză nouă colinde profane românești semnate de Sabin Drăgoi, Achim Stoia, Sigismund Toduță și Tudor Jarda.

— Ne-am permite o curiozitate. În ce fel a diferit reacția publicului danez în comparație cu cea a spectatorilor români în timpul executării colindelor ?

— Poate vi se pare paradoxal, dar n-a diferit deloc. Și într-un caz și-n celălalt ritmurile șchioape ale melodiilor noastre au fost la fel de bisate Noi ne așteptam, aprioric, să avem succes cu melodiile italienești — mai cunoscute și mai apropiate gazdelor — și așa a și fost. Dar colindele — datorită ineditului, ritmului neobișnuit și caracterului lor modal — au cules aprecieri care au întrecut cu mult cele mai optimiste așteptări. La Copenhaga, unde am susținut 4 concerte, ca și la Haslev — o localitate apropiată unde am fost invitații Școlii superioare populare de muzică — sălile (de 500 de locuri) au fost pline pînă la refuz, s-a aplaudat frenetic, s-au cerut bisuri, s-a bătut din picioare. A fost o mare plăcere pentru noi să constatăm că ziarele daneze de primă mînă au reușit, în cele 12 cronici pe care ni le-au dedicat, să redea această atmosferă a spectacolelor noastre.

— Să înțelegem de aici că vi s-a făcut o primire călduroasă ?

— Evident, evident. Publicul ne-a cucerit, la rîndu-l, și el pe noi. Este deosebit de disciplinat în timpul interpretării și foarte receptiv la frumos. Peste tot ne-am simțit bine, dar în sala vestitului club studențesc din capitala daneză ne-am simțit ca acasă. În general, colegii noștri de la Universitate (pentru că în Cohenhaga studiile muzicale teoretice se fac la Universitate, iar la Conservator numai activitățile practice) s-au întrecut pe ei înșiși în serviciile, atenția și amabilitatea cu care ne-au înconjurat. Ceea ce ne va obliga, bineînțeles, și pe noi, la primăvară cînd ei ne vor întoarce vizita.

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

Interlocutorul nostru a citat, se înțelege, numeroase alte amănunte legate de turneul la care ne referim. Dacă nu le-am inserat aici pe toate se datorează spațiului publicistic restrîns care ne-a stat la dispoziție. Aplaudîndu-i și noi pe coriștii conservatorului clujean, nu putem trece totuși cu vederea și unele mici necazuri care le-au mai umbrit din cînd în cînd plăcerea drumului (n-au avut asigurate condiții bune de odihnă, tocmai pe teritoriul țării noastre, apoi cineva a uitat afișele acasă ș.a.). Este vorba numai de neglijențe ale celor care au condus din partea noastră, grupul. Ceea ce este cu atît mai regretabil, dacă ne gîndim că, pe lîngă dirijor și cei 33 de coriști, au făcut deplasarea în Danemarca și... 6 organizatori (?!)

G. M.

etc

Un oraş de 2750 de ani

Erevanul, vechiul oraş din Uniunea Sovietică şi capitală a Armeniei va împlini la 18 octombrie 2750 de ani. A fost construit cu 250 de ani mai devreme decît Samarcandul şi este cu 1000 de ani mai vechi decît Tiflisul, capitala Georgiei. Oraşul se găseşte construit pe un platou înalt la peste 1000 de metri de nivelul mării şi a fost ridicat de împăratul Irgişti I, în apropierea vîrfului Ararat. La ora actuală oraşul are 750 000 de locuitori.

O pictură rupestră

In Calabria s-a găsit de curînd într-o peşteră „Tuffo dei Sassi" o pictură rupestră reprezentînd o scenă de vînătoare. Intr-unul din colţurile picturii se vede un animal cu două picioare şi o coadă lungă. Se bănuieşte că acest animal reprezintă un monstru intrat în religia locuitorilor care au populat acele regiuni. Descoperirea are în orice caz o mare importanţă arheologică fiind cea mai mare reprezentare artistică (în afara celor din insula Levanzo din arhipelagul Egadelor) realizată cu 4—5 secole înaintea erei noastre.

Impăratul Carolus Magnus a avut şi el de hotărît în problema minijupei

Desigur nu este vorba de minijupă pentru femei, lucru la care nu s-ar fi gîndit nimeni la vremea aceea, ci de tunicile pentru bărbaţi. O parte din supuşii împăratului, cei ce locuiau în Frise au lansat moda unei tunici foarte scurte. La început, împăratul nu a protestat, costumul fiind de altfel foarte comod pentru exerciţiile militare. Dar cînd au început să se vîndă aceste mini-tunici la acelaşi preţ cu cele obişnuite, împăratul a trebuit să ia o hotărîre şi le-a interzis argumentînd: „Cînd sînt culcat în pat, aceste mici lucruri nu mă pot acoperi în mod convenabil; cînd sînt pe cal nu mă păzesc de vînt şi ploaie; iar pentru orice alte ocupaţiuni am picioarele aşa de îngheţate încît nu mai pot face nimic". Aviz amatoarelor!

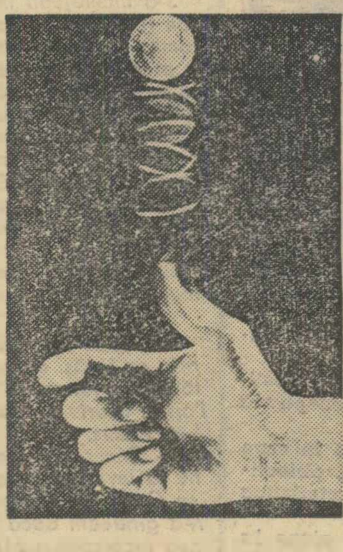
Baroc sau artă preromană?

La Florenţa, în timpul unor restaurări efectuate la biserica Sant'Jacopo Sopr'Arno, biserică în stil baroc caracteristic italian, în urma unei lovituri date din greşeală într-o coloană, care a făcut să cadă stucaturile, s-a descoperit o coloană datînd dinaintea anilor 1200. Specialiştii îşi pun întrebarea dacă trebuiesc sacrificate frumuseţile baroce ale unei biserici cunoscute, în favoarea unei construcţii mult anterioare şi care pare — după descoperirile făcute — de o incontestabilă importanţă artistică?!! Să-i lăsăm să delibereze.

Picioarele pot vorbi

In Marea Britanie, la Birmingham, doamna Coop, biolog, a început cercetări originale asupra aspectului picioarelor. Ea a realizat mii de fotografii de picioare şi a făcut apoi studii comparate urmărind existenţa unei legături între lungimea, forma picioarelor şi locul naşterii, inteligenţă şi mediu. Pînă în prezent, d-na Coop a studiat picioarele a 1000 de studente şi declară că aceste noi cercetări antropometrice par să dea rezultate. Se pare că în curînd Anglia va avea studentele cu cele mai frumoase picioare din lume...

Numărul sau pajura?

Fizicienii contemporani au integrat în raţionamentele lor noţiunea ştiinţifică de hazard. Comportarea precisă a unui atom este imprevizibilă dar, după toate legile probabilităţii, cu cît numărul de atomi este mai mare cu atît previziunile sînt mai exacte. Pentru un savant, hazardul şi gradul de incertitudine se traduc în calcule riguroase. Astfel, luînd în considerare jocul elementelor cu moneda — numărul sau pajura — numărul are de cîştigat una din două. In cursul jocului însă nu putem prevedea situaţia care urmează. Se ştie însă că, pentru a avea certitudinea faptului că o monedă îşi va arăta de 50 de ori aceeaşi faţă (numărul), cineva ar trebui să-şi consacre totalitatea timpului său făcînd calcule în acest sens timp de... 200 de milioane de ani!?

Umor cu linguriţa

ANUNŢURI AUTUMNALE

— Pierdut două ore de curs la... „Catanga". Găsitorul'ui îi fac cinste în timpul seminarului. Pentru boboci menţionez că barul „Catanga" nu se află în Africa ci pe bulevardul Magheru colţ cu...

*

— Studenţii Facultăţii de medicină anunţă cu adîncă durere dispariţia colegului lor Marin Marinescu care prin extraordinara sa asemănare cu omul preistoric era un preţios material didactic.

*

Un cunoscut umorist britanic, Sam Levenson, povesteşte decepţia pe care a avut-o la prima lui întîlnire cu un psihiatru: „I-am dat 250 de franci şi m-a întrebat un lucru pe care tatăl meu mi-l repeta de cînd aveam 16 ani: La urma urmei, cine crezi dumneata că eşti?".

*

Scriitorul englez G. K. Chesterton nu avea nici o înclinaţie pentru alpinism.

— Inţeleg, spunea el, să-mi arunc privirea asupra vîrfurilor munţilor, dar nu văd nici un motiv pentru a-mi duce pînă acolo oasele şi tot restul.

*

Doi tineri bărboşi fac autostop fără nici un succes. Unul dintre ei are o inspiraţie formidabilă şi scrie pe o hîrtie cu litere de-o şchioapă: Vrem să mergem la frizer! Prima maşină care i-a văzut s-a oprit...

*

Directorul asigură pe unul din subalternii săi că în nici un caz nu va putea fi înlocuit de o maşină electronică. Motivul: „Incă nu s-a inventat o maşină electronică care să nu facă nimic".

Cugetări

Poezia americană este imitaţia ţipătului pe care-l scoatem cînd găsim un milion de dolari şi aceeaşi imitaţie cînd îi pierdem (Karl Sandburg).

Dacă am permite celorlalţi să facă tot ceea ce ne permitem nouă, viaţa ar deveni insuportabilă. (Georges Courteline).

Am întîlnit întotdeauna în jurul meu oameni de spirit încît a trebuit de fiecare dată să apelez la al meu. (Paul Léautand).

Manichiuristă... automată

Recent un inventator francez a realizat pentru firma „Sunbeam" un aparat special de manichiură format dintr-un disc rotund prevăzut cu 9 orificii. Fiecare orificiu este destinat unei anume operaţii: tăiatul unghiilor, pilitul lor, vopsitul etc., etc. Intr-un timp record — (două, trei minute) — aparatul conectat la o reţea electrică poate satisface cu prisosinţă rigorile unei cochetării intrate în uzul cotidian al femeilor şi chiar al... bărbaţilor.

Travelling

Ce sînt „beretele verzi"?

Cunoaşteţi desigur din presă reacţia publicului la unele premiere, în străinătate, a noului film al casei Warner-Pathe, reacţie de protest şi indignare. E vorba de un film propagandistic de război, dedicat forţelor speciale americane (U.S.A. Special Forces), numite şi „Beretele verzi" (după un detaliu vestimentar specific), corp de elită folosit pe fronturile din Vietnamul de sud. Trei actori cunoscuţi şi-au legat, din păcate, numele de acest film: John Wayne — care semnează şi regia alături de Ray Kellogg, David Janssen („Evadatul" de pe micul ecran) şi Bruce Cabot. Wayne în rolul unui ofiţer de carieră (colonelul Kirby) şi Janssen în rolul corespondentului de război Beckworth slujesc o cauză artistică dinainte pierdută...

Cea mai mică stea

La Buftea în filmul „Bătălia pentru Roma" pe care Robert Siodmak îl realizează cu o distribuţie faimoasă (Orson Welles, Sylva Koscina), apare şi o vedetă a cărei celebritate e la fel de incontestabilă. Mihael Dunn, e un actor pitic, avînd o înălţime de 103 cm., suficient ca să-i ajungă Koscinei pînă la talie. Născut în Oklahoma, acum 33 de ani, din părinţi normali... ca înălţime, Dunn a fost

pe rînd cîntăreţ de club, pianist, a trăit un timp într-o mănăstire, dar a renunţat la cariera de călugăr capucin pentru scenă şi film, debutînd alături de Oskar Werner şi Vivien Leigh în „Corabia nebunilor". Solicitat des, Dunn refuză adeseori roluri tocmai pentru ca trebuie să joace partituri de „pitic" şi totuşi în filmografia lui sînt filme ca „Boom" cu soţii Burton, „Madigan" cu Henry Fonda şi Richard Widmark. Oricum succesul a dovedit că celebritatea nu se măsoară cu metrul.

Bacteriile asasine

Profesorul Heinz Stop, directorul Institutului de bacteriologie din Berlin, a descoperit întîmplător o nouă specie de bacterii, a căror principală îndeletnicire este să-şi ucidă semenele: „Bdellovibrio bacteriovarus „are forma unei virgule minuscule, în lungime de o miime de milimetru, şi se hrăneşte cu mare plăcere din speciile de bacterii înrudite.

Bacteria ucigaşă are predilecţie pentru victime dăunătoare, la rîndul lor, omului. Ea distruge bacteriile care provoacă infecţiile stomacale sau intestinale, pe cele care provoacă infectarea alimentelor şi a apei şi ucide chiar agentul patogen al tifosului.

Pentru calităţile el bacteriofage, minuscula asasină va fi curînd angajată în serviciul oamenilor.

Amendă pentru 1 fon

In cadrul acţiunilor pentru combaterea zgomotului în marile oraşe, poliţiştii din ţările Beneluxului şi din Danemarca folosesc aparate speciale pentru măsurarea zgomotului. Au fost întocmite cataloage speciale care stabilesc cu precizie numărul de foni pe care are voie să-l emită fiecare motor în parte.

Un singur fon peste limita permisă atrage proprietarului motorului gălăgios o amendă deosebit de piperată.

Cei mai sănătoşi sînt cei mai bătrîni

Examinînd 1 800 de bătrîni, doctorul Blume din Nürenberg a ajuns la concluzia paradoxală că septuagenarii sînt mai sănătoşi decît sexagenarii. După 70 de ani, a constatat el, bolile cronice se răresc, ca şi vizitele la medic.

Depăşirea pragului periculos al celor şapte decenii e o dovadă că oamenii respectivi sînt predispuşi la o viaţă lungă şi implicit sănătoasă, ceea ce vine în sprijinul teoriei gerontologice care susţine că longevitatea este ereditară.

Tehnica şi materia cenuşie

Metoda audio-vizuală capătă din ce în ce mai mult importanţă, atît în învăţămînt cît şi în formaţia profesională a individului.

Intr-o uzină de aparate electronice, de pildă, situată în apropierea frontierei cu Mexicul, montajul pieselor pe bandă era executat de femei în majoritatea lor mexicane. Instructajul acestora dura două luni şi după ce lucrau circa un an, găsind munca prea plictisitoare părăseau slujba. Conducerea uzinei a făcut apel la Eric Heckscher, un cunoscut organizator, care a aplicat o nouă metodă de lucru. El a hotărît ca femeile să nu mai lucreze la bandă ci să monteze integral aparatul respectiv. Schema de montat era proiectată în faţa fiecărei lucrătoare şi comentată în limbajul lor. Rezultatul a fost uimitor. Instructajul a durat o zi în loc de două luni, rebutul a scăzut de la 62 la sută la 3,7 la sută, iar lucrătoarele nu mai părăseau uzina atît de repede, fiind interesate de munca lor.

Acesta nu este decît unul din miile de exemple al nenumăratelor posibilităţi pe care le pun la dispoziţia vieţii moderne metodele audio vizuale. Iar cei care presupun că acest sistem nu va fi decît o modă trecătoare, nu au decît să aştepte cu pana de gîscă în mînă ca să treacă moda stiloului sau a maşinii de scris, afirmă apărătorii metodei.

PREUNIVERSITARIA

CUVÎNT INTRODUCTIV

de acad. Nicolae TEODORESCU
decanul Facultăţii de matematică-mecanică
a Universităţii din Bucureşti

Pe măsură ce elevii şi elevele păşesc înainte spre absolvirea liceului, imaginea şi chiar mirajul vieţii de student încep să le tulbure cu întrebări viziunea imaculată a vieţii de elev, în care totul este nou, dar pregătit pentru a fi asimilat prin grija profesorilor, educatorilor, părinţilor.

Universitatea şi celelalte instituţii de învăţămînt superior se găsesc undeva, într-o lume tentantă dar aparent transcendentă, cu alte legi, cu alte preocupări, cu alte obstacole şi cu alte aspiraţii decît liceul devenit un mediu familiar, prietenos şi lipsit de incertitudini.

Aceste incertitudini, surse nesecate de întrebări fără răspuns, sau cu răspunsuri instabile, tulbură mai ales pe cei mai buni, pe cei mai serioşi, pe cei mai înzestraţi, pe cei mai hotărîţi dintre elevii şi elevele care se pregătesc pentru intrarea în viaţă pe poarta universităţii.

Iată însă că tineretul universitar, colegii lor mai mari, care au escaladat coasta abruptă a muntelui şi se găsesc astăzi pe platforma lui, le întind o mînă prietenească pentru a-i ajuta să ajungă lîngă ei, le împărtăşesc tînăra lor experienţă universitară pentru a le risipi ceţurile necunoscutului.

„Preuniversitaria", pagina aspiranţilor la viaţa universitară, este o atenţie delicată şi mişcătoare a celor tineri pentru cei şi mai tineri, pe care îi aşteaptă să vină în rîndurile lor. În acelaşi timp, această pagină este destinată nu atît îndemnurilor, cît mai degrabă informaţiilor utile, sprijinului efectiv şi multilateral.

Dacă va conţine îndemnuri, acestea vor fi îndreptate spre pregătirea necesară în vederea examenelor de admitere. Ele vor fi susţinute prin descrierea profilului facultăţilor, prin indicarea tipurilor de probleme, de teme, de chestiuni care se pun în aceste examene. Redactorii vor solicita cadrelor didactice cunoscute, cu experienţă în materie de examene de admitere, metode de rezolvare optimă a problemelor, circumscrierea tematicii examenelor în limitele competenţei unui absolvent sîrguincios, îndepărtarea temerilor cauzate de surpriză.

Tinerii aspiranţi la locuri în facultăţi vor putea solicita, aşa cum fac şi cititorii sau cititoarele multor reviste în chestiuni de interes personal, uneori chiar intim — consultaţii privitoare la viaţa universitară, la conţinutul şi ţelurile unor discipline, la orientarea profesională.

Alegerea drumului în viaţă preocupă uneori chinuitor tineretul care nu cunoaşte decît vag semnificaţia, posibilităţile, orizontul unei cariere. Adesea, alegerea acesteia se face pentru motive subiective, pe baza îndemnurilor părinţilor, rudelor sau colegilor. Cunoaşterea mai precisă a profesiunii urmărite, prin exigenţele pregătirii în vederea însuşirii acesteia, micşorează considerabil pericolul unei experienţe greşite.

Una din condiţiile esenţiale pentru reuşita într-o profesiune, oricare ar fi aceasta, este pasiunea de a o însuşi, bucuria de a o profesa. Iar pentru a căpăta pasiune pentru o profesiune este indispensabil ca exercitarea acesteia să stimuleze plăcerea de a trăi, curiozitatea de a cunoaşte, ambiţia de a realiza.

În acest scop este necesară o apropiere prealabilă, un sprijin acordat intuiţiei care bîjbîie, sprijin pe care numai un sfătuitor competent îl poate da.

O dată cu alegerea conştientă a drumului universitar spre o carieră ulterioară, viitorul student are nevoie să întrevadă lumea vie în care se pregăteşte să intre, să simtă cu anticipaţie atmosfera, să intuiască spiritul universitar ca o promovare demnă, dătătoare de satisfacţii ca şi de responsabilităţi.

Toate aceste preliminarii tehnice, profesionale, psihologice, sociale indispensabile oricărui tînăr, oricărei tinere care aspiră la viaţa universitară îşi vor găsi cadrul cel mai potrivit, cel mai activ, cel mai inimos în „Preuniversitaria", fragmentul dăruit de „Viaţa studenţească" din ea însăşi, celor pe care îi cheamă la ea.

În înaintarea ei hotărîtă şi entuziastă pe calea ascendentă a desăvîrşirii construcţiei socialiste, patria noastră se sprijină cu încredere pe tăria, competenţa şi experienţa generaţiilor mature, dar cheamă continuu spre înnoirea acestora tineretul entuziast şi dornic de înfăptuiri grăitoare, pe care îl alătură cu drag celor mai vîrstnici. „Preuniversitaria" se adresează viitorilor intelectuali pregătindu-le intrarea senină în frontul de mîine al constructorilor inimoşi şi întreprinzători ai propriilor lor vieţi în colectivitatea socialistă.

ELEVI DIN CLASA a XII-a, VIITORI CANDIDAŢI LA STUDENŢIE!

Începînd cu acest număr

Săptămînal

VIAŢA STUDENŢEASCA

publică o pagină dedicată vouă:

PREUNIVERSITARIA

În această pagină puteţi citi:

— Convorbiri cu profesori universitari despre cerinţele pregătirii în vederea admiterii în învăţămîntul superior.

— Prezentări ale unor institute şi facultăţi.

— Consultaţii ale specialiştilor cu privire la alegerea viitoarei profesii.

— Măsurile curente privitoare la admiterea în învăţămîntul superior.

— Un dialog cu cititorii-elevi asupra problemelor care-i preocupă.

— Articole, ştiri, reportaje asupra stadiului pregătirilor şi acţiunilor ce se întreprind în toate liceele din ţară în legătură cu admiterea în învăţămîntul superior.

Pagina „Preuniversitaria" ca şi lectura întregii reviste constituie pentru voi toţi o primă iniţiere în viaţa universitară.

Cereţi săptămînal la chioşcuri sau procuraţi-vă prin abonamente

VIAŢA STUDENŢEASCA

Abonamentele se pot face prin intermediul oficiilor de difuzare a presei şi difuzorii voluntari din fiecare liceu.

Costul unui abonament pe perioada 23 octombrie—31 decembrie 1968 — 5 lei, iar pentru perioada 1 noiembrie—31 decembrie — 4 lei.

Sumele se pot depune la oficiile poştale pînă la 15, respectiv 23 octombrie a.c.

POŞTA ADMITERII

Începînd cu numărul de faţă al revistei, în această rubrică vom răspunde la toate întrebările viitorilor candidaţi la admiterea în învăţămîntul superior privind problemele ridicate de examenul de admitere, de condiţiile cerute şi de formalităţile necesare.

Îi rugăm pe cei care ne vor scrie să-şi formuleze cît mai precis întrebările şi, de asemenea, să indice adresele exacte la care le putem răspunde prin poştă. *Pentru început vom răspunde la două din întrebările pe care le-am primit deja. După cum se vede mulţi candidaţi sînt nerăbdători să-şi înceapă încă de pe acum pregătirile. Nu putem decît să le urăm succes deplin. EUGEN CONRAD din CARANSEBEŞ şi MIHAELA VODĂ din ROMAN ne întreabă dacă la examenul de admitere este luată în considerare media obţinută la bacalaureat şi ce se întîmplă dacă mai mulţi candidaţi obţin aceeaşi medie la examenul de admitere.*

Răspuns: Nu. La examenul de admitere nu mai contează media de la bacalaureat. În ce priveşte departajarea candidaţilor care au obţinut aceeaşi medie la examenul de admitere, aceasta nu constituie o problemă decît dacă e vorba de media-limită, inferioară, cea mai mică medie cu care sînt admişi candidaţii. În acest caz, toţi candidaţii care au obţinut-o vor fi admişi, chiar dacă se depăşeşte numărul de locuri stabilit.

CORNEL MOLDOVAN din Bucureşti întreabă la ce institut este o Facultate de aviaţie şi care sînt condiţiile de admitere.

Răspuns: Nu există o facultate aparte de aviaţie ci doar o secţie specială a Facultăţii de transporturi de la Institutul politehnic din Bucureşti. Condiţiile de admitere, întrucît nu se mai dă examen pe secţii, sînt identice cu condiţiile de admitere în Facultatea de transporturi.

CRONICA MICROBISTULUI

Dac-aş fi Titi Teaşcă...

O spun din capul locului că, dac-aş fi Titi Teaşcă, aş continua să stau liniştit la Predeal. În interesul meu şi-al teamului universitar de la Cluj aş mai sta o săptămînă-două departe de lume şi de fotbal, de microbişti, de prieteni şi de neprieteni.

N-aş asculta nici transmisiunile radiofonice, ca să nu înghit galenele, şi nu m-aş uita nici la televizor, ca să nu-mi alterez gustul. Revista „Fotbal" n-aş citi-o, pentru că ştiu ce „amici" am acolo, iar pe Dan Spătaru l-aş ierta generos, pentru că dintotdeauna „guriştii" au trecut la penibile numere de revistă după ce au pierdut aprecierea publicului. De cîte ori m-ar înjura cineva şi de cîte ori aş auzi că băieţii de-acasă joacă brambura aş scoate din buzunar certificatul medical în care scrie negru pe alb — „Reacţie exhaustivă cu scurtcircuitări" — şi mi-aş vedea de odihna de care am atîta nevoie.

Titi Teaşcă dac-aş fi, nu ambiţia şi nu supărarea m-ar ţintui mai departe pe patul sanatoriului, ci un curat şi inevitabil simţămînt al responsabilităţii pentru viitorul echipei pe care am format-o cum am vrut şi cum am putut, şi care începe acum să-şi piardă busola, dar va trebui să-şi regăsească busola.

Toată săptămîna trecută Clujul fotbalistic a fiert ca mustul zăgăzuit între doagele unui butoi plin ochi. Pe străzi şi la Pronosport, în amfiteatre şi în instituţii, în parcuri şi în restaurante, la frizer şi în antractele spectacolelor oamenii comentau şi se certau, oftau şi se gîndeau cu groază la Progresul. Au circulat în această săptămînă a patimilor tot felul de zvonuri despre concediul şi gîndurile Piticului, tot felul de bănuieli privind cauzele comportării lamentabile a cuplului orădean Neşu-Solomon în partida pierdută dezastruos la Crişul, şi tot felul de acuzaţii la adresa conducerii clubului „Universitatea"... Duminică golul victorios al lui Oaidă a ridicat tensiunea pînă la limite îngrijorătoare. După meci, sute de studenţi şi oameni de alte profesii, copii, tineri şi vîrstnici sau chiar duduiţe purtînd mîndre pe cap şepcile cu emblema „U—50" au rămas la stadion pînă seara tîrziu, strigînd „Haide U — dar cu Teaşcă", interpelîndu-i pe jucători şi pe antrenorul Săbăslău, comentînd şi vărsîndu-şi amarul pe oricine prindea dintre conducătorii clubului. Oameni care cu numai două săptămîni în urmă nutreau gînduri, mărturisite ori nemărturisite, despre titlul de campion, se temeau acum de „B" şi cereau să fie rechemat idolul tribunei a II-a.

Nu intenţionez să caut eu acum, aici, cutia Pandorei şi, aruncînd-o peste Dealul Feleacului, să pun capăt crizei clujene. Nu intenţionez nici să scot vinovaţi ori să acuz că au fost ignorate cu prea multă uşurinţă unele indicaţii lăsate de antrenorul principal cu limbă de moarte la plecarea în concediu medical. Doresc numai să subliniez că acestor copii teribili ai lui Teaşcă nu le lipseşte acum, ca să recîştige dragostea spectatorilor şi punctele pierdute, decît... Teaşcă. Mai pe înţeles, Oprea, Musteţea, Uifăleanu, Bungău, Creţu, Anca şi Şoptereanu sînt fotbalişti care nu pot juca în scenă dacă n-au sufleur şi dacă nu simt frica de ce-i aşteaptă în cabină. Cineva a şi exprimat public această realitate cînd a făcut o constatare interesantă: în pauza meciului cu Steaua, şi chiar în primăvară, între cele două reprize ale partidei cu Progresul, nu se ştie ce li s-a spus şi ce li s-a făcut jucătorilor în cabină, că în următoarele 45 de minute au dat cîte trei goluri; la Oradea şi acum la Cluj a lipsit Teaşcă din cabină şi echipa a măcinat vînt.

Dac-aş fi Titi Teaşcă aş lua în consideraţie toate acestea, dar nu m-aş lăsa în voia supărării. M-aş vedea în tihnă de odihnă şi aş reveni la datorie în timp util ca să pregătesc meciul cu Farul şi, apoi, confruntarea de tradiţie cu... Dinamo, la Bucureşti. Pînă atunci însă aş trimite un semn spre Cluj. Jucătorilor şi spectatorilor, celor ce mi-s dragi din conducerea clubului, le-aş trimite vestea că n-am depus armele, că nu plec acum, în plin campionat, în Anglia, că mă gîndesc la ei şi că revin la ei, că sînt hotărît să demonstrez prin fapte netemeinicia acuzaţiilor aduse echipei (cînd se spune că a fost supralicitată, „umflată cu oxigen", iar acum urmează o evoluţie firească) şi mie, personal (cînd se vorbeşte că aş fi fugit de la greu). Aşa aş proceda eu dac-aş fi Titi Teaşcă şi aş simţi responsabilitatea pentru copiii mei din cetatea Napocăi. Dar eu nu sînt decît cronicar — ceea ce înseamnă că nu-mi rămîne decît să reamintesc, încrezător, că Titi Teaşcă a fost om de onoare întotdeauna — chiar şi cînd a greşit — şi niciodată n-a fugit de greu şi de răspunderi.

G. MITROI

CIVILIZAŢIA SPORTULUI

Unicitatea şi gratuitatea actului sportiv

Fiecare olimpiadă îşi are povestea ei, unică şi nereeditată...

Cînd Paavo Nurmi a recompus peste milenii gestul istoric al maratonistului antic, a creat în aceeaşi clipă şi pentru multă vreme simbolul alergătorului de cursă lungă modern. Şi, totuşi, Pantheonul marilor acte sportive ale omenirii nu va păstra alături decît încremenirea în bronz a celor două statui de sportivi... Cînd fostul campion de patinaj, francezul Calmat, urca treptele altarului olimpic, făcînd să-i bată inima în auzul întregii omeniri adunată simbolic sub ploaia de trandafiri de la Grenoble, a creat un alt unicat al măreţiei olimpice... Zatopek a cucerit 3 medalii de aur la Helsinki. L-a precedat Owens cu 4 şi l-au urmat Shollander şi Killy cu alte 3. Un negru din Kenia se anunţă mare pretendent la alt triplaj, iar flacăra olimpică va fi aprinsă de data aceasta, pentru prima oară, de o femeie mexicană...

Echipa de fotbal a României a ratat glorios, tot la Helsinki, o răsunătoare victorie pierzînd cu 1—2 cel mai dramatic meci al turneului în faţa celebrei cîştigătoare a ediţiei: Ungaria. Două sau trei olimpiade mai tîrziu Constantin rata tot atît de dramatic un penalti care ne-ar fi dus numai la calificare. În sfîrşit, primul medaliat român, călăreţul Rang, pierdea pe nedrept medalia de aur în '36 într-o probă de departajare după ce terminase concursul la egalitate cu cîştigătorul, un neamţ, pentru ca peste mulţi ani, neuitatul Iosif Sîrbu să izbucnească în plîns cînd megafoanele l-au vestit că-l învinsese „la tir" pe Andreev, cîştigînd prima medalie de aur românească...

Cîte lacrimi de bucurie şi amărăciune au curs pe altarul acestui neînduplecat, crud şi adorat zeu care se numeşte Sport. Cîţi ani de muncă îndîrjită şi neistovită, cîte vise făurite, sfărîmate şi din nou reaprinse în cei patru ani ce despart ediţie de ediţie şi Olimpiadă de Olimpiadă, nimeni nu va şti şi nu va putea reda niciodată. Însumate şi evidenţiate cumva, ele ar întruchipa desigur unul dintre cele mai generoase, nobile şi măreţe înfăptuiri ale omenirii, dacă timpul, unicitatea şi gratuitatea gestului sportiv n-ar fi risipit peste ani şi peste oameni, ca pe o cenuşă sfîntă, nepreţuită şi fecundă, toată această universală strădanie.

Atunci de ce toată risipa aceasta de suflet, de viaţă, de ani şi de muncă, dacă din ea, din realizările, din succesele sau eşecurile acestea, la fel de preţioase şi de dragi, n-a mai rămas decît amintirea şi nostalgia zilelor acelea? Ce i-a îndemnat pe primii competitori să se întreacă între ei, dar mai ales cu performanţa supremă, cînd ştiau bine că această „fata morgana" e de neatins, şi mai cu osebire ce i-a mai putut atrage apoi pe cei de după ei să repete şi să ducă mai departe această întrecere nesfîrşită şi istovitoare, la capătul căreia nu există altceva decît un nou început? Nimeni n-a putut pătrunde atît de adînc, încît să poată răspunde, în sufletul omului acesta ciudat care se cheamă sportiv, care asemeni poetului dă omenirii tot farmecul de a trăi şi bucuria vieţii, dăruindu-se neîncetat pe sine şi care în schimb nu primeşte, dar mai ales nu aşteaptă nimic...

Un tablou poate fi expus şi contemplat cu aceeaşi emoţie pentru privitor şi cu aceeaşi satisfacţie pentru artist — fără să-şi modifice esenţa, fără să-şi schimbe valoarea şi fără să-şi piardă autenticitatea — de oricîte ori. La fel o poezie, o operă dramatică sau o simfonie. Spectacolul sportiv însă nu! Căci altfel şi unic au răsunat atunci, acolo, în clipa aceea aplauzele mulţimii electrizate, altfel s-au strîns mîinile prietenilor-adversari după victorie sau înfrîngere şi altfel, mereu altfel, au strălucit sub cerul noros sau senin al zilei aceleia lacrimile bucuriei sau ale amărăciunii pentru artistul-erou.

Ca şi actul unic al creaţiei artistice şi poetice, actul sportiv creator de emoţii este nereeditabil şi nereconstituibil în esenţă. Noaptea poetului, incantaţia pictorului, fiorul sculptorului şi vibraţia compozitorului în momentele de inspiraţie, sînt tot atîtea acte unice care se topesc în opera însăşi. Numai că lui, modestului şi neînsemnatului sportiv nu-i rămîne după aceea niciodată putinţa şi bucuria de a se oglindi, retrăindu-şi clipa creaţiei şi dăruirii, în sine sau în alţi oameni, căci opera lui de-o clipă este socotită, prin natura ei, să piară, să se topească şi să dispară în chiar clipa şi în actul naşterii ei. Cine n-a vibrat el însuşi, consumîndu-se în febra din ajunul, din timpul sau de după fiecare întrecere, nu va putea înţelege îndeajuns acest lucru. Şi totuşi, doar aceste mărețe trăiri sînt poate singura raţiune şi explicaţie a unicităţii şi gratuităţii actului sportiv... Şi Olimpiada, această măreaţă întrunire de suflete mari, generoase şi nobile, este momentul cel mai potrivit pentru săvîrşirea lui, în ritualul străvechi şi mereu nou al flăcării Olimpice şi la care întreaga omenire va asista cu sufletul cuprins de cea mai înaltă trăire.

D. MANCILEANU

Nesportivitatea organizatorilor sportivi

Unele federaţii ignoră, pur şi simplu, obligaţiile care le revin pe linia optimei organizări a competiţiilor oficiale. Cîteva mostre de felul în care nu trebuie organizată o competiţie ne-a oferit în ultimul timp Federatia de baschet. Arbitraje inegale, care au viciat rezultatele unor meciuri din turneul final al Cupei României, acte huliganice pe teren, greşeli cu duiumul (cu sau fără voie) la foile de arbitraj sau la cronometre, oficiali care nu-şi îndeplinesc nici măcar obligaţia de a avea ţinuta vestimentară stabilită, aparate indicatoare învechite şi mînuite anapoda, iată numai cîteva din „ciudăţeniile" care au început să nemulţumească tot mai mult.

Dar ceea ce este mai condamnabil e faptul că toate acestea se petrec sub ochii îngăduitori ai conducătorilor federaţiei de specialitate, a căror atitudine pasivă e fie dovada unei concepţii greşite despre fair-play, fie a necunoaşterii obligaţiilor pe care le au faţă de public, faţă de jucători şi faţă de dezvoltarea baschetului românesc.

Desigur, am putea continua cu exemple şi numai cele din Bucureşti ne-ar fi suficiente pentru a epuiza întregul spaţiu tipografic al revistei. Mai important ni se pare însă de subliniat ceea ce se desprinde din puţinele exemple pe care le-am folosit. Şi anume că a sosit timpul ca toate federaţiile de specialitate, conducerea C.N.E.F.S., să ia măsurile cele mai hotărîte pentru instaurarea spiritului de disciplină şi probitate în activitatea organizatorilor activităţii sportive, să controleze şi să îndrume cu mai multă răspundere activitatea cluburilor şi a I.E.B.S., ale cărei „neglijenţe în serviciu" au devenit mult prea stînjenitoare pentru a mai fi tolerate. A sosit timpul ca înşişi cei care organizează activitatea sportivă se dea tonul fair-play-ului, impunînd astfel jucătorilor şi spectatorilor aceeaşi conduită. Este condiţia „sine qua non" pentru instaurarea spiritului de sportivitate în tribunele şi în arenele competiţiilor interne. Deocamdată.

Ov. PĂUN

A APARUT ÎN LIBRARII

Redacţia: Str. Brezoianu 13, tel. 14.02.15. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII" 40-466